

**ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
İLKÖĞRETİM BİRİNCİ BASAMAKTAKİ ÖĞRENCİLERİN
TEMEL BİLGİ, BECERİ VE DEĞERLERİ KAZANMA DÜZEYLERİ**

Rabia ASLAN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Programı
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN**

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Mayıs 2007**

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLKÖĞRETİM BİRİNCİ BASAMAKTAKİ ÖĞRENCİLERİN TEMEL BİLGİ, BECERİ VE DEĞERLERİ KAZANMA DÜZEYLERİ

Rabia ASLAN

İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programı
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Şubat 2007
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN

Bilgi ve teknolojinin hızla gelişip değiştiği günümüzde, bireyleri toplumun gereksinimleri doğrultusunda eğitime sorumluluğunu eğitim kurumları üstlenmektedir. Toplumlar, eğitim kurumları yoluyla, bireylerin gereksinim duydukları temel bilgi, beceri ve değerleri öğrenebilmelerini ve yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürebilmelerini sağlarlar. Eğitim, bireylerin, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı, toplumu daha ileriye götüren bireyler olmalarına ve topluma etkin bir şekilde uymalarına katkıda bulunmaktadır. Gerekli bilgi, beceri ve değerler doğrultusunda yetiştirilerek eğitim gören insanlar, olgunlaşmakta, kişiliklerini kazanmakta, toplumun sağlıklı birer parçası haline gelmektedirler. Bu nedenle, ilköğretim programlarında temel bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılabilmesi üzerinde önemle durulmuş; ilköğretimin işlevini gerçekleştirebilmesi açısından da hedeflenen bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasına ağırlık verilmiştir.

Bu araştırma, öğretmen görüşlerine göre ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgi, beceri ve değerleri kazanma düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilen araştırmada, oranlı küme örneklem alma yoluna gidilmiş; Eskişehir ilinde yer alan yedi eğitim bölgesindeki İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ilköğretim okullarından, üst, orta ve alt sosyo-ekonomik düzeyden rastlantısal yolla birer okul seçilmiştir. Araştırma bu okullarda görevli 310 ilköğretim sınıf öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplamak için, 49 maddeden oluşan anket formu kullanılmıştır.

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde, öğretmenlerin görüşleri sayı ve yüzdeler ile ortaya konmuştur. Araştırmada, verilen yanıtların puan ortalamalarının, öğretmenlerin cinsiyetleri, hizmet süreleri ve görev yaptıkları okulun sosyo-ekonomik düzeyine göre farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için ikili karşılaştırmalarda bağımsız t testinden, üç ya da daha fazla karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. Varyans analizi sonucunda F değerinin anlamlı çıktığı durumlarda farklılığın hangi gruplar arasında oluştuğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD (Tukey's Honestly Significant Difference Test) çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda, öğretmen görüşlerine göre ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgi, beceri ve değerleri yeterli düzeyde kazandıkları görülmektedir. Öğretmenlere göre en yüksek düzeyde kazandırılabilen bilgi “Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme” bilgisi, en düşük düzeyde kazandırılabilen bilgi ise “Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme” bilgisidir; en yüksek düzeyde kazandırılabilen beceri “Türkçe’yi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma (Türkçe’yi doğru, anlaşılır biçimde konuşma, yazma, etkili dinleme ve duruma uygun konuşma,...vb. beceriler)” becerisi, en düşük düzeyde kazandırılabilen beceri ise “Girişimcilik (Risk alma, yeni fikirlere açık olma, olası eleştirilere ve başarısızlıklara açık olma, kaybetmeyi göze olma,...vb. beceriler)” becerisidir; en yüksek düzeyde kazandırılabilen değer “Aile Birliğine Önem Verme”, en düşük düzeyde kazandırılabilen değer ise “Sorumluluk” değeridir. Ayrıca, öğretmenlere göre ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerlerin yeterince kazandırılmamasının en önemli nedenleri; öğrenci velilerinin ilgisiz olması, okullardaki öğrenci sayısının fazla olması, okulun kütüphane, laboratuvar, spor salonu, toplantı ve gösteri salonu gibi destek hizmet unsurlarının yetersiz olmasıdır. Öğretmenlere göre, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerlerin yeterince kazandırılmamasının en önemli nedeni, “Öğrenci Velilerinin İlgisiz Olması; bu temel bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili bir biçimde kazandırılabilmesi yönündeki en önemli öneriyse “Aileler çeşitli eğitim ve seminer çalışmaları yoluyla eğitilmelidir” olmuştur.

ABSTRACT

LEVELS OF ACQUIRING BASIC KNOWLEDGE, SKILLS AND VALUES OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN ACCORDING TO THE VIEWPOINTS OF THEIR TEACHERS

Rabia ASLAN

Department of Primary Education, Primary School Programme
Anadolu University Graduate School of Educational Sciences, May 2007

Advisor: Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN

In our day and age, when information and technology are developing rapidly, it is educational institutions that have assumed responsibility for educating individuals in accordance with the needs of society. Through educational institutions, societies do provide their members with basic knowledge, skills and values so that they can lead their lives in a far better way. Education is known to greatly contribute to raising physically and psychologically healthier individuals who are also supposed to actively make contributions to the development of the society they have been a part of. Individuals who have earned basic knowledge, skills and values that are vital to their educational lives tend to mature much earlier than others and be of more benefit to the society they are living in. For these reasons, a good deal of emphasis has been made on instilling target basic knowledge, skills and values in primary school children so that this first level of education can function as perfectly as possible.

This survey was conducted on the purpose of determining levels of acquiring basic knowledge, skills and values of primary school children according to the viewpoints of their teachers. By applying survey method, rational group sampling was taken; among the center primary schools of Ministry of Education in seven education regions in Eskişehir, one school randomly chosen from each low, medium and high socio-economic status. The survey was carried out with 310 teachers in those primary schools. A questionnaire with 49 items was utilized to collect the data.

For data analysis, the teachers' opinions were put forth with digits and percentages. In order to identify whether the mean values of the responses differ according to the teachers' gender, service lives and the socio-economic status of their schools, independent t-test for comparing two values and one way analysis of variance (ANOVA) for three or more comparisons were used. In case of F value was significant as a result of variance analysis, to define within which groups the significance occurred, Tukey HSD (Tukey's Honestly Significant Test) multiple comparison test was applied.

The present study concluded that primary school children appear to acquire basic knowledge, skills and values according to the viewpoints of their teachers. The teachers agreed that “Knowing means of satisfying their individual needs” was the easiest piece of knowledge that could be learned at this level, while “Knowing what social problems are” was shown to be the most difficult piece of knowledge for them to learn. It was also determined that “Skills of speaking and writing using Turkish in an impressive way” was the skill with the highest level of learning among all the skills meant to be taught to them at this level, while “Enterprising (taking risks, being open to new opinions, being prepared for criticism and failures etc.)” was shown to be the toughest skill to be learned. As to the values acquired, “Giving importance to the unity of family” appeared to be the easiest one to be learned, while “Responsibility” was the toughest one. The most important reasons for which some pieces of basic knowledge, skills and values seem to be hard to be sufficiently acquired by primary school children is, according to their teachers, that parents are not caring enough, and there are too many students in one class, and that their schools are not equipped with a sufficient number of such facilities as library, laboratory, theatre, sports centre. According to the teachers, the most important reason of not being able to realize basic knowledge, skills and values to the students in first step of primary education is that “The students’ parents are not concerned enough“. The most important suggestion related to the realization of these basic knowledge, skills and values is that “The parents should be educated through some academic courses”.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Rabia ASLAN'ın, "Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgi, Beceri ve Değerleri Kazanma Düzeyleri" başlıklı tezi 24.05.2007 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği programı yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Adı-Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Yard.Doç.Dr.Mehmet GÜLTEKİN

Üye : Yard.Doç.Dr.E.Aysin KÜÇÜKYILMAZ

Üye : Yard.Doç.Dr.Oğuz GÜRSEL

Prof.Dr.İlknur KEÇİK
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

İlköğretim, pek çok ülkede eğitim sisteminin temel basamağını oluşturmaktadır. İlköğretim, sadece genel öğretimin ilk basamağı değil, yaşam boyu eğitimin de ilk basamağıdır. İlköğretim kademesinde bireyler, toplumun diğer üyeleriyle uyum içinde yaşamak ve yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürmek için gerekli olan temel bilgi, beceri ve değerleri kazanırlar. Bu kazanımlar, bireyin hayata atılabilmesini, toplum için üretken ve verimli olabilmesini sağlamanın yanı sıra, sonraki yaşamı boyunca da etkin bir yere sahip olacaktır.

İlköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması büyük önem taşıyan bu bilgi, beceri ve değerler, toplum yaşamında gözlenen hızlı değişmelere koşut olarak artmakta ve çeşitlilik göstermektedir. Ancak bunların ne derece gerçekleştirilebildiği, öğretim açısından ne düzeyde kazandırılabilirdiği ya da yetersiz kalan yönleri ile ilgili fazla araştırma yapılmadığı görülmektedir.

Bu araştırma, öğretmen görüşlerine göre ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgi, beceri ve değerleri kazanma düzeyleriyle, bu bilgi, beceri ve değerlerin en etkili biçimde kazandırılabilmesi için, neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçların ve getirilen önerilerin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde pek çok kişinin katkısı olmuştur. Özellikle çalışmanın planlanması, uygulanması ve sonuçlanması sürecinde değerli görüş ve yönlendirmeleriyle, sabrını, desteğini ve katkılarını esirgemeyen danışman hocam sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma konusunun şekillenmesinde görüş ve önerileriyle yol gösteren, katkıda bulunan saygı değer hocalarım sayın Prof. Dr. Şefik YAŞAR'a ve sayın Yrd. Doç. Dr. Handan DEVECİ'ye teşekkürü bir borç biliyorum.

Veri toplama aracının hazırlanması aşamasında uzman görüşüne başvurduğum sayın Yrd. Doç. Dr. E. Aysin KÜÇÜKYILMAZ'a, Yrd. Doç.Dr. Dilek BELET'e, Öğretim Görevlisi Ali ERSOY'a, Arş. Gör. Sibel DAL'a, Arş.Gör. Çiğdem SUNA'ya; çalışmamın her anında desteklerini ve anlamlı katkılarını esirgemeyen sayın Arş. Gör. Sayım AKTAY'a, Arş.Gör. Tuba ÇENGELCİ'ye, Arş.Gör. Aslı YILDIRIM'a, Arş. Gör. Ruhan KARADAĞ'a ve veri toplama araçlarının uygulanmasında katkıda bulunan tüm öğretmen arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, tüm yaşamım boyunca sabır ve desteklerini benden esirgemeyen, çalışmam süresince de yanımda olan anneme, babama; hiçbir konuda beni yalnız bırakmayan kardeşlerim GÜLSÜM, FETİ ve SEHER'e; ayrıca tezimin sonuçlanmasında emeği geçen herkese sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Rabia ASLAN

Mayıs, 2007

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ.....	i
ABSTRACT.....	iii
DEĞERLENDİRME KURULU VE ENSTİTÜ ONAYI.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
ÖZGEÇMİŞ.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLO LİSTESİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.1.1. İlköğretimin Eğitim Sistemi İçindeki Yeri ve Önemi.....	3
1.1.2. İlköğretimin Amaçları, İlkeleri ve Genel Konuları.....	7
1.1.2.1. İlköğretimin Amaçları.....	7
1.1.2.2. İlköğretimin Genel İlkeleri.....	9
1.1.2.3. İlköğretimin Genel Konuları.....	12
1.1.3. İlköğretim Programlarının Odaklandığı Öğeler.....	11
1.1.4. İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Bilgi, Beceri ve Değerler.....	17
1.1.4.1. İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Bilgiler.....	17
1.1.4.2. İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Beceriler.....	24
1.1.4.3. İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Değerler.....	29
1.1.5. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	34
1.2. Araştırmanın Amacı.....	35
1.3. Araştırmanın Önemi.....	35
1.4. Sınırlılıklar.....	36
1.5. Tanımlar.....	37
2. YÖNTEM.....	38
2.1. Araştırma Modeli.....	38

2.2. Evren ve Örneklem.....	38
2.3. Veriler ve Toplanması.....	41
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumu.....	42
3. BULGULAR VE YORUMLAR.....	43
3.1. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri.....	43
3.2. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri.....	48
3.3. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri.....	54
3.4. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	59
3.4.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	59
3.4.2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	60
3.4.3. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	62
3.5. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	63
3.5.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	63
3.5.2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	64
3.5.3. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	65
3.6. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	67

3.6.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri....	67
3.6.2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	68
3.6.3. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	69
3.7. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilere Temel Bilgi, Beceri ve Değerlerin Yeterince Kazandırılmamasının Nedenlerine İlişkin Görüşleri.....	71
3.8. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilere Temel Bilgi, Beceri ve Değerlerin Daha Etkili Biçimde Kazandırılabilmesi İçin Neler Yapılması Gerektiğine İlişkin Görüşleri.....	73
4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	78
4.1. Sonuçlar.....	78
4.1.1. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri” İle İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar.....	78
4.1.2. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri” İle İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar.....	79
4.1.3. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri” İle İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar...	82
4.1.4. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilere Temel Bilgi, Beceri ve Değerlerin Yeterince Kazandırılmamasının Nedenleri”ne İlişkin Görüş ve Önerilerine Yönelik Sonuçlar.....	83
4.2. Öneriler.....	86
4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	87
4.2.2. Araştırmacılara Öneriler.....	88
EKLER.....	89
KAYNAKÇA.....	99

TABLO LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1. Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklemi.....	39
Tablo 2. Çalışma Evrenine Giren Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri.....	40
Tablo 3. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri.....	43
Tablo 4. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri.....	48
Tablo 5. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencileri Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri.....	54
Tablo 6. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri	60
Tablo 7. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	61
Tablo 8. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	62
Tablo 9. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri	63
Tablo 10. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	65
Tablo 11. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	66
Tablo 12. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	67

Tablo 13. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	68
Tablo 14. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	70
Tablo 15. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Değer, Bilgi ve Becerilerin Yeterince Kazandırılmamasının Nedenlerine İlişkin Görüşleri ve Frekans Dağılımları.....	71
Tablo 16. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilere Temel Bilgi, Beceri ve Değerlerin Daha Etkili Biçimde Kazandırılabilmesi İçin Neler Yapılması Gerektiğine İlişkin Görüşleri ve Frekans Dağılımları.....	74

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem, amaç, önem, sınırlılıklar ve tanımlar bölümlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Problem

Toplumların gelişim ve kalkınma düzeylerini belirleyen en önemli etken eğitimidir. Toplumlar, eğitim kurumları yoluyla, bireylerin gereksinim duydukları temel değer, bilgi ve becerileri öğrenebilmelerini ve yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürebilmelerini sağlarlar.

Eğitim, genel olarak bireylerin belirli amaçlara göre yetiştirilmesidir. Bu amaçların gerçekleştirilmesi için bireyler ilgi, istek ve yetenekleri bakımından milli eğitimin amaçları doğrultusunda olanaklı olduğu ölçüde yetiştirilirler (Fidan ve Erden, 1998, s.4; Gültekin, 1999, s.30). Belirli amaçlar doğrultusunda eğitim gören bireyler olgunlaşmakta, kişilik kazanmakta ve toplumun sağlıklı bir parçası ve mutlu bir üyesi olarak topluma yararlı bireyler haline gelmektedirler (Külahoğlu, 2002, s.80; Önsoy, 1991, s.1).

Bireylerin istenilen bir biçimde yetiştirilmesi ve topluma yararlı bireyler haline gelmesi, ilköğretimden başlayarak orta öğretim ve yüksek öğretimde aşamalı bir eğitimle olanaklıdır. Bu aşamalı eğitimin ilk ve en önemli basamağı ise ilköğretimdir. Çünkü ilköğretim, bireylere iyi bir vatandaş olabilmek için gerekli olan temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırır. Bir toplumda eğitim, belli eğitim basamaklarından oluşmakta ve örgün eğitimin ilk basamağını ilköğretim oluşturmaktadır. Öğrencilerin karşılaştığı ilk öğrenim basamağı olan ilköğretim, eğitim sistemi içerisinde temel konumundadır ve bu sürede bireylerin nitelikli eğitim alıp almamaları, daha sonra potansiyellerini geliştirmelerinde etkin rol oynamaktadır (Sözer, 2000, s.120; Gültekin, 1999, s.84; Ergun ve diğerleri, 1999, ss.185-186). Bir başka deyişle ilköğretim, bireye tüm yaşamı boyunca gerekli olan temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmaktır.

Dinamik kültür değerlerinin içine doğan çocuklar zamanla, eğitim yolu ile, bu değerlere süreklilik ve esneklik kazandırarak, çağın gereklerine uygun ve geleceğe dönük yeni değerler üretirler. Böylece eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, var olan değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır. Bu değerler öğrencilerin davranışlarını ve dilek düzeylerini yine eğitim yoluyla etkiler. Bireylerde eğitim düzeyi, düşünce, duygu ve ahlaki tutumlar geliştikçe çocuklara ve gençlere verilen eğitim de düzey kazanır ve gelişir (Gürkan ve Gökçe, 1999,s.3).

İlköğretimin en temel işlevi bireylere toplumsal yaşamda gerekli olan temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve değer kavramlarının neler olduğu şu biçimde belirtilebilir:

Bilgi, belirli bir durum, sorun, ilişki, teori veya kurala ait veri ve enformasyondan oluşan anlayışlardır (Bennet ve Bennet, 2006). Bilgi, içinde yaşadığımız dünyayı ve olayları yorumlamak ve yönetmek için uyguladığımız bir dizi anlayış, kavrayış ve genellemeler ile bize güçlü bir kavrayış ve bakış açısı kazandıran her türlü zihinsel etkinliktir. Bilgi, sosyal olaylarda karşımıza çıkan eylem ve olayları anlamamıza yardım eden işaret ve kodlamalardır. Bilgi, insanların ve organizasyonların etkin bir biçimde eylem gerçekleştirmeleri için sahip olmaları gereken kapasitedir (Argyris, 1993, s.2-3).

Beceri, kişinin, yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneğidir (TDK, 2007).

Değer, özel eylemleri ve amaçları yargılamada temel bir standart sağlayan ve bir grubun üyelerinin güçlü duygusal bağlılıklarıyla oluşmuş, soyut, genelleştirilmiş davranış prensipleridir (Theodorson & Theodorson, 1979, s.455).

İlköğretimin birinci basamağında temel bilgi, beceri ve değerlere ne ölçüde yer verildiğini ve bunların program açısından kapsamını daha iyi anlayabilmek için,

ilköğretimin eğitim sistemi içindeki yerinin ve öneminin, amaç, ilke ve genel konularının da bilinmesi gerekir. Bu nedenle bu çalışmada, ilköğretimin eğitim sistemi içindeki yeri, önemi, amaçları, ilkeleri ve genel konuları ayrı ayrı başlıklar halinde ele alınmıştır.

1.1.1. İlköğretimin Eğitim Sistemi İçindeki Yeri ve Önemi

İlköğretim pek çok ülkede eğitim sisteminin temel basamağını oluşturmaktadır. Bu önemi dolayısıyla ilköğretim kurumlarını geliştirmek, tüm vatandaşları ilköğretim kurumlarında eğitmek devletin temel görevleri arasında sayılmıştır (Başaran, 1996, s.75). Nitekim, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 26. maddesinde de ilköğretimin önemine değinilerek "Herkes eğitim hakkına sahiptir ve en azından eğitimin ilk ve temel aşaması parasızdır. İlköğretim zorunludur." ifadesine yer verilmektedir (<http://www.unhchr.ch/udhr/lang/trk.htm>).

İlköğretim basamağında bireyler, toplumun diğer üyeleriyle uyum içinde yaşamak ve yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürmek için gerekli olan temel bilgi, beceri ve değerleri kazanırlar. Bu kazanımlar, bireyin yaşama atılabilmesini, toplum için üretken ve verimli olabilmelerini sağlamaktadır (Fidan ve Erden, 1998, s.235).

Bir ülkede ilköğretim kurumları şu işlevleri gerçekleştirmektedir (Özgüven, 2001, s.63):

- Ulusal çerçevede sosyo-kültürel ve politik bütünleşmeyi sağlamak,
- Öğrencilere, vatandaşlık eğitimi vermek,
- Bireylerin bedensel, kişisel, sosyal yönleri ile tüm olarak gelişimlerini desteklemek,
- Bireyin iş ve çalışma yaşamına uyum sağlamasına yardımcı olacak beceriler kazandırmak,
- Ortaöğretim düzeyindeki genel ve mesleki programlarla yaşama hazırlayıcı bilgi ve beceriler kazandırmak,
- İş yaşamına gireceklere yaygın eğitim kurumlarını tanıtmak ve onlarla ilişkiler kurmak,

- Uluslar arası ilişkiler için bilimsel tutum ve değerler geliştirmek.

Bireylerin ulusallaşmasında ve ulusun güçlenmesinde ilköğretim önemli bir yere sahiptir. İlköğretim, demokratik bir devlet yapısının ve halk egemenliğinin oluşumunun temel etkenidir (Cırtılı, 1983, s.261). Öte yandan ilköğretim, ulusal olduğu kadar evrensel değerlerin de benimsenmesinin temel aracıdır.

İlköğretim, yalnızca genel öğretimin ilk basamağı değil, yaşam boyu eğitimin de ilk basamağıdır. Bu dönem, çocukların beyin ve sinir sistemlerinin en etkin oldukları yaşlardır. Çocuklar ilk kez resmi bir öğretim kurumuna gelmekte ve meraklı, demokratik, laik, duyarlı ve hoşgörülü olma gibi özellikleri burada kazanmaktadırlar (Turgut, 1992, ss.59-60). Ayrıca, okuma-yazma, okuduğunu anlama, ana dili doğru kullanma, temel matematik işlemlerine dayalı problemleri çözme gibi becerilerle, toplum içinde uyulması gereken kurallar yine ilköğretim kurumlarında öğrenilmektedir (Fidan ve Erden, 1998, s.235).

Öte yandan ilköğretim, öğrencilerin okuldaki ve daha sonraki eğitim yaşamlarındaki başarılarını büyük ölçüde etkilemektedir. Çocuklukta okul yaşantıları sırasında kazanılan tutum ve davranışlar, öğrencilerin yaşamlarının geriye kalan kısmındaki öğrenme eğilimlerinde belirleyici rol oynamaktadır (Akman, 1992, s.317). Ayrıca, ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin henüz ailelerine bağımlılıkları sürdüğünden, okul içindeki eğitim ve öğretim etkinlikleri dışında öğrenci, ailesinin yerini doldurabilecek, ilgili bir ortama gereksinim duymaktadır. İlköğretim okulları bu açıdan da diğer öğretim kurumları arasında daha özel bir konuma sahiptir (Moore, 2000, s.7).

Ülkemiz koşullarında, ilköğretimi bitiren pek çok bireyin sonraki eğitim basamaklarına devam etmemesi, ilköğretimin en iyi biçimde değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. İlköğretim, toplumun temel kültürünü geliştirerek, yeniliklerin yurt çapında yayılmasını sağlamaktadır. Bireylerin ilköğretim basamağında kazandıkları temel bilgi, beceri, görüş ve tutumlar sonraki yaşamları boyunca etkin bir yere sahip olacaktır. Ayrıca ilköğretimin önemi şu açılardan da vurgulanmaktadır (Yeşilyaprak, 2002, s.36):

- Öğrencilerin hızla artan bilgi gereksinimlerinin ilköğretim tarafından karşılanmak zorunda olunması,
- İlköğretimin, çocuğun ahlaki, devinışsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlarını bir bütün olarak geliştirmek için kapsamlı bir eğitim sağlaması,
- Çocuğun bedensel, duyuşsal ve bilişsel yönlerden bir bütün olarak yetiştirilmesi, ona nasıl öğreneceğinin öğretilmesi, bilgileri ezberleme yerine özümlemesinin daha uzun zaman alacağını; ancak kalıcı olacağını vurgulanması.

Türkiye'de Cumhuriyet döneminden itibaren, toplumun eğitilmesinde, okuma-yazma oranının yükseltilmesinde, devrimlerin ve laikliğin halka benimsetilmesinde ve geniş kırsal kesimin davranışlarını değiştirmede uygun bir araç olarak görülmesi nedeniyle, ilköğretime büyük bir önem verilmiştir. Bu nedenle, Cumhuriyet dönemi süresince, ilköğretim okullarının yayılmasına çalışılmış, yeni rejimin esaslarına uygun eğitim ve öğretim programları hazırlama yoluna gidilmiştir (Akyüz, 2001, s.318; Ergin, 1977, s.2050).

Ülkemizde ilköğretimin daha nitelikli bireyler yetiştirebilmesi amacıyla, 18 Ağustos 1997 tarihinde 23084 sayılı resmi gazetede yayınlanan 4306 sayılı yasa ile, “ilköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur, bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir” hükmü getirilerek ilköğretim kurumlarının programlarında bütünlüğe gidilmiştir. Bu yasa ile 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 1973 yılında uygulanması planlanan sekiz yıllık zorunlu eğitim, 1997-1998 öğretim yılından itibaren tüm ülkede uygulanmaya başlanmıştır.

İlköğretim kurumlarının yapısını ve işleyişini değiştiren 4306 sayılı yasada şu konulara yer verilmiştir (Gürkan ve Gökçe, 1999, s.33):

- İlköğretim kurumlarının sekiz yıllık okullardan oluşması, bu okullarda kesintisiz eğitim yapılması ve bitirenlere ilköğretim diploması verilmesi,
- 222, 1739 ve 3308 sayılı yasalarda, birlikte ya da ayrı ayrı geçen “ilkokul” ile “ortaokul” ibarelerinin “ilköğretim okulu” olarak değiştirilmesi,

- İlköğretimin altı, yedi ve sekizinci sınıf öğrenimini ortaöğretim kurumları bünyesinde yapmakta olan öğrenciler ile çıraklık eğitim merkezlerindeki öğrencilerin eğitimlerini bu kurumlarda tamamlaması ve 1997-1998 ders yılı başından itibaren bu sınıflara hiçbir biçimde öğrenci alınmaması,
- Kimi derslerin öğrenimini yabancı dille yapan okulların hazırlık sınıflarında başarılı olan öğrenciler ile, 1997-1998 öğretim yılında okumaya hak kazanan öğrencilerin zorunlu eğitimlerini bu okullarda tamamlaması,
- Milli eğitim sisteminin, öğrencileri ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda her bakımdan yönlendirmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenmesi, bu amaçla ortaöğretim kurumlarına eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek biçimde hazırlık sınıflarının konulabilmesi,
- İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunun açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı ve iş hayatı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek, meslek seçiminde doğru karar vermelerine yardımcı olmak üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmaların yapılması,
- İlköğretim okulunu bitirenlerin, bir mesleğe hazırlık amacıyla çıraklık dönemine kadar iş yerlerinde aday çırak olarak eğitilebilmesi, çırak olabilmek için on dört yaşını doldurması ve en az ilköğretim okulu mezunu olması,
- Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim giderlerinde kullanılmak üzere 01/09/1997-31/12/2000 tarihleri arasında kimi işlemler ve kağıtlardan eğitime katkı payı alınması.

Nitelik ve nicelik açısından yaşanan bazı sorunlara rağmen sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulaması, daha çağdaş bir eğitim sisteminin oluşturulması ve toplumun geliştirilmesi yönünde atılmış önemli adımlardan biridir. Ortaya çıkan sorunlara bilimsel araştırmalara dayalı olarak, sistemli ve planlı biçimde çözüm aranmasıyla, ilköğretim kurumları daha nitelikli ve etkili hale getirilebilecektir (Gürkan ve Gökçe, 1999).

1.1.2. İlköğretimin Amaçları, İlkeleri ve Genel Konuları

2004-2005 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlanan yeni ilköğretim programında ilköğretimin amaçları ve ilkeleri şu biçimde belirlenmiştir (MEB, 2004):

1.1.2.1. İlköğretimin Amaçları

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda ilköğretimin amaçları, kanunun Türk Milli Eğitim Sisteminin açıklandığı ikinci kısmının, örgün eğitim kurumlarının bulunduğu ikinci bölümünde 23.maddede açıklanmıştır. Buna göre, ilköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak:

- Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;
- Her Türk çocuğunu ilgi, istek ve yetenekleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.

Türk Milli Eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda ilköğretim kurumlarının amaçları, İlköğretim Kurumlar Yönetmeliğinin 5. maddesinde de şöyle sıralanmaktadır (MEB, 1992, s.6):

- Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları yaşama ve üst öğrenime hazırlamak,
- Öğrencilere Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslar arası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, başkalarının haklarına saygı duyma, görevini yapma ve sorumluluk yüklenebilen birey olma bilincini kazandırmak,
- Öğrencilerin, milli ve evrensel kültür değerlerini tanımlarını, benimsemelerini, geliştirmelerini ve bu değerlere saygı duymalarını sağlamak,
- Öğrencileri, kendilerine, ailelerine, topluma ve çevreye olumlu katkılar yapan, kendisi, ailesi ve çevresiyle barışık, başkalarıyla iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışan, hoşgörülü ve paylaşmayı bilen, dürüst, erdemli, iyi ve mutlu yurttaşlar olarak yetiştirmek,

- Öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine, sosyal, kültürel, eğitsel etkinliklerle milli kültürümüzü benimsemelerine ve yaymalarına yardımcı olmak,
- Öğrencilere bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm yolları arama alışkanlığı kazandırmak,
- Öğrencilere, toplumun bir üyesi olarak kişisel sağlığının yanı sıra ailesinin ve toplumun sağlığını korumak için gerekli bilgi ve beceri, sağlıklı beslenme ve yaşam biçimi konularında bilimsel bilgilerle karar verme alışkanlığını kazandırmak,
- Öğrencilerin becerilerini ve zihinsel çalışmalarını birleştirerek, çok yönlü gelişmelerini sağlamak; öğrencileri kendilerine güvenen, sistemli düşünebilen, girişimci, çağdaş teknolojileri etkili biçimde kullanabilen, planlı çalışma alışkanlığına sahip, estetik duyguları ve yaratıcılıkları gelişmiş bireyler olarak yetiştirmek,
- Öğrencilerin ilgi alanlarının ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlamak, meslekleri tanıtmak ve seçeceği mesleğe uygun okul ve kurumlara yönlendirmek,
- Öğrencilerin derslerde uygulanacak öğretim yöntem ve teknikleriyle, sosyal, kültürel ve eğitsel etkinliklerle kendilerini geliştirmelerine ve gerçekleştirmelerine yardımcı olmak,
- Öğrencileri ailelerine ve topluma karşı sorumluluk duyabilen, üretken, verimli, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunabilen bireyler olarak yetiştirmek,
- Doğayı tanıma, sevme ve koruma, insanın doğaya etkilerinin neler olabileceği ve bunların sonuçlarının kendisini de etkileyebileceği ve bir doğa dostu olarak çevreyi her durumda koruma bilincini kazandırmak,
- Öğrencilere bilgi yüklemek yerine, onlarda zekayı ve yaratıcı düşünmeyi ortaya çıkarmak, onlara bilgiye ulaşmanın yöntem ve tekniklerini öğretmek,
- Öğrencileri bilimsel düşünme, çalışma ve araştırma alışkanlığına yönlendirmek,
- Öğrencilerin, sevgi ve iletişimin desteklediği gerçek öğrenme ortamlarında düşünsel becerilerini kazanmalarına, yaratıcı güçlerini ortaya koymalarına ve kullanmalarına yardımcı olmak,
- Öğrencilerin kişisel ve toplumsal araç-gereci, kaynakları ve zamanlarını verimli kullanmalarını, okuma zevk ve alışkanlığı kazanmalarını sağlamak ilköğretim kurumlarının amacıdır.

Görüldüğü gibi ilköğretim toplumda yaşayan tüm bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlamaktadır. Toplum yaşamında gözlenen hızlı değişmelere koşut olarak bu bilgi, beceri ve değerler de artmakta ve çeşitlilik göstermektedir.

1.1.2.2. İlköğretimin Genel İlkeleri

İlköğretim Kurumlar Yönetmeliğinin 6.maddesine göre ilköğretimde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur (MEB, 2005):

- İlköğretim okullarında sekiz yıllık kesintisiz eğitim, her Türk vatandaşının hakkıdır ve zorunludur.
- İlköğretim okullarının bütün sınıflarında her derste ve her durumda Türk dilinin doğru öğretilmesi, Türkçe'nin güzel yazılıp konuşulması temel hedeftir.
- İlköğretim kurumlarının kuruluş ve işleyişi ile her türlü eğitim-öğretim programlarının hazırlanması ve uygulanmasında Atatürk ilke ve inkılaplarına uyulur. Evrensel değerler içinde milli kültürün öğrenilmesine ve geliştirilmesine önem verilir.
- İlköğretim kurumları; dil, ırk, cinsiyet, felsefi inanç ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa ayrıcalık tanınmaz.
- Eğitim-öğretim etkinlikleri; öğretim ilkeleri, öğrenci düzeyi, çevre özellikleri ve programda belirtilen esaslar dikkate alınarak ilköğretimin amaçları gerçekleştirilebilecek biçimde düzenlenir ve uygulanır.
- İlköğretim kurumlarında herkese imkan ve fırsat eşitliği sağlanır. Ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilere, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacıyla parasız yatılılık ve bursluluk imkanları tanınır. Özel eğitim gerektiren ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel önlemler alınır.
- İlköğretim okullarında eğitim-öğretim hizmetleri, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleriyle, toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenir.
- İlköğretim kurumlarında demokrasi bilincinin geliştirilmesi, hür ve demokratik bir eğitim-öğretim sürecinin yaşatılması sağlanır. Bu amaçla öğrenci, öğretmen, personel, yönetici ve veliler; kurumda işbirliği, iş bölümü, seçme, seçilme, katılma ve düşüncelerini açıklayabilme gibi demokratik kuralların uygulandığı, sevgi ve saygıya dayalı uyumlu bir çalışma ortamı oluştururlar.
- İlköğretim kurumlarında karma eğitim-öğretim yapılıır.
- İlköğretim kurumlarında uygulanan programlar, yöntem ve tekniklerle kullanılan eğitim teknolojisi; bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun olarak yenilenerek, okul, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli geliştirilir.
- İlköğretim kurumlarında açıklık, güvenilirlik ön planda tutulur. Eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin kurul ve komisyonlarca yürütülmesi, öğrenci, öğretmen, veli ve çevrenin gözetim ve denetimine açık tutulması sağlanır.

- İlköğretim kurumlarında kaynaklar etkili ve verimli olarak kullanılır, eğitim-öğretimde kalite artırılır, kurumun rekabet gücü geliştirilir.
- Yönetici ve öğretmenler, eğitim-öğretim ve yönetimde mevzuat ve programların öngördüğü planları hazırlar ve uygular. İlköğretim kurumlarında öğrencilerin eğitimlerini her yerde ve her zaman sürdürmeleri için gerekli önlemler alınır.
- Eğitim-öğretimde kalite; etkili bir okul, aile ve çevre işbirliğiyle sağlanır.
- Öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmak, öğrencilerin davranış, ilgi ve yeteneklerini belirlemek, programlar doğrultusunda başarılarını not ile değerlendirmek, meslek alanlarını tanıtmak ve yönlendirmek için gerekli önlemler alınır.

İlköğretimde belirlenen amaçlara ulaşılabilmesi ve bu amaçların işlevsel hale getirilmesi için eğitim ortamlarının buna uygun olarak düzenlenmesi öngörülmektedir. Yukarıda sözü edilen ilkeler incelendiğinde, ortak noktanın günlük yaşamla okul eğitimi arasında paralellik sağlanan, nitelikli bir eğitim sistemine ulaşmak olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmak, öğrencilerin davranış, ilgi ve yeteneklerini belirlemek, programlar doğrultusunda başarılarını not ile değerlendirmek, meslek alanlarını tanıtmak ve yönlendirmek için gerekli önlemler alınması gerektiği de özellikle vurgulanmaktadır.

1.1.2.3. İlköğretimin Genel Konuları

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 7. maddesinde eğitim-öğretimde göz önünde bulundurulacak genel konular aşağıda belirtildiği gibi açıklanmıştır (MEB, 2005):

- İlköğretimde öğrenciler oldukları gibi kabul edilerek değer verilir.
- İlköğretim kurumlarında öğrenciler, temel bilgi ve becerileri kazanırken; yapıcı, yaratıcı, eleştirel düşünebilen, öğrenmeyi öğrenen ve karşılaştığı problemleri çözebilen bireyler olarak yetişmeleri için öğrenci merkezli eğitime yer verilir.
- Öğrencilerin temizlik, sağlık ve beslenme ile ilgili bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazanmaları için gerekli önlemler alınır.
- Öğrencilerin bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklı olarak gelişmeleri için sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere yer verilir.

- Öğrencilerin başarılarını artırmak ve eğitim-öğretimin niteliğini geliştirmek amacıyla yetiştirme kursları ile etüt saatleri düzenlenebilir.
- Kurum binalarının yerleşim plânında belirtilen yönetim odaları, derslikler, laboratuvar, teknoloji derslikleri, resim, müzik derslikleri, ana sınıfı, çok amaçlı salon gibi üniteler amacına ve projesine uygun olarak donatılır ve kullanılır.
- Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması kapsamında; ilköğretim kurumlarında ana sınıfı açılması, özendirici önlemlerle öğrenci sayısının artırılması sağlanır.
- Haftalık ders dağıtım programı hazırlanırken öğrencilerin bedensel, zihinsel ve sosyal etkinliklerinin yoğun olduğu saatlerin uygun derslere ayrılması, okulun özel derslikleri ve araçlarının ortak bir plân dahilinde kullanılması sağlanır.
- Okulun açıldığı ilk günlerde birinci sınıfı okutan öğretmenler, gerekli gördüklerinde öğrencilerini velisinin kontrolünde serbest bırakabilir.
- Öğretmen, yeri geldikçe günlük olaylara ve fırsat eğitimine yer verir.
- Ana sınıflarının çalışma saatleri, bağlı buldukları okulun öğretim şekline göre düzenlenir. Ana sınıflarında görevli öğretmenler, bir günde eğitiminden sorumlu olduğu çocuk grubunun okulda bulunduğu saatlerde eğitim etkinliğine katılmak zorundadır.

İlköğretimin genel konularının, ilköğretimin amaç ve ilkeleri doğrultusunda belirlendiği; temel bilgi, beceri ve değerlerin genel konularda da temel alındığı anlaşılmaktadır. Programlar hazırlanırken öğrenciye yönelik bir eğitim anlayışının benimsendiği görülmektedir. İlköğretim basamağında tüm programlar, öğrenciyi merkez almakta ve öğrenciyle birebir ilgili öğelere odaklanmaktadır.

1.1.3. İlköğretim Programlarının Odaklandığı Öğeler

İlköğretim programlarının odaklandığı öğeler toplumlara ve zamana göre farklılık göstermektedir. Toplumsal yapı ve işleyişin değişimi, yeni bilimsel bulguların elde edilmesi programların değişimini zorunlu kılmaktadır.

Programların hazırlanırken odaklandığı öğeler; hedeflerin saptanması, öğrenci davranışına dönüştürülmesi, davranış değişmesini gerçekleştirecek öğretim durumlarının belirlenmesi, öğrenme yaşantılarının örgütlenmesi ve değerlendirme için ölçüt ve işlemlerin saptanması süreçlerinde, genel olarak öğretme merkezli programlar ve öğrenen merkezli programlar olarak ikiye ayrılır. Ülkemizde günümüze kadar

geleneksel öğretim programları uygulanmaktaydı. Öğretmen, tüm öğrenme etkinliklerinin odak noktasında konuları öğrenecek kişilere aktaran, etkin rol üstlenen, öğrenci ise birebir verilen bilgileri alan, eleştirmeden kabul eden, edilgen bir yapıya sahipti (MEB, 2005).

Türkiye, özellikle son yıllarda, etkili bir eğitim modelini gerçekleştirmek için yoğun girişimlerde bulunmaktadır. Bu girişimler, eğitim sisteminin düşünsel alt yapısını oluşturan tekdüze mantık yerine çoklu neden ve çoklu sonuçlara dayalı bir anlayışın oluşması yönünde yoğunlaşmaktadır. Bu çerçevede, öğretim programlarının dayandığı kuramsal alt yapının katı davranışçı bir anlayıştan, yapılandırmacı bir anlayışı da içeren bir dönüşüm içine girmesi ve bu dönüşümü gerçekleştirmesi tasarlanmaktadır. Bu kapsamda, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 2004 yılında, ilköğretim 1.-5. sınıflar ilköğretim programı hazırlanmış ve bu program 2004-2005 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Bu programda programların vizyonu şöyle açıklanmaktadır:

“Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, temel demokratik değerlerle donanmış, bireysel farklılıkları ne olursa olsun, araştırma-sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerileri gelişmiş; yaşam boyu öğrenen ve insan haklarına saygılı, mutlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yetiştirmektir.”

Bu vizyon doğrultusunda yeni programların odaklandığı öğeler, aşağıda belirtildiği gibi açıklanmıştır (MEB, 2005):

Türkçe’yi doğru ve etkin kullanma: Türkçe’nin kullanımı öğrencinin gelişiminde çok önemlidir. Öğrenci Türkçe’yi etkin bir biçimde kullanarak ve yaparak-yaşayarak öğrenir; öğrendiklerini içselleştirir. Yeni kavramların kazanılması, eskilerin daha iyi anlaşılması ancak dilin doğru kullanımı ile olanaklı olur. Bu nedenle, programlar, her fırsatta öğrencilerin birbirleriyle konuşmasını, tartışmasını teşvik eder. Bu sayede karmaşık kavramların ve duyguların keşfedilmesi, anlaşılması ve içselleşmesi kolaylaşır.

Kültürel değerlere ve sanata önem verme: Eğitimin en önemli işlevi, kültürel değerlerin korunup geliştirilmesidir. Tarihi gelişme süreci içinde üretilen maddi ve manevî değerlerin tümünü kapsayan kültürün pek çok boyutu vardır. Bilimsel bilgiler, doğa ve insan, iyilik, doğruluk, adil olma, bilgelik gibi evrensel değerler yanında, tarih, dil, din, gelenek ve folklorumuza dayalı, milletin tümüne mâl olmuş veya bölgesel nitelikteki töresel, ahlakî ve estetik değerler programların önemli bir boyutunu kapsar.

Okumaktan ve öğrenmekten zevk alma: Okumaktan ve öğrenmekten zevk almak, yaşam boyu öğrenmenin gerçekleşmesi açısından çok önemlidir. Bu nedenle programlar, yaşam boyu öğrenmenin gerçekleşmesini de sağlayacak olan okumaktan ve öğrenmekten zevk almanın önemli bir amaç olduğunu kabul eder.

Duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade etme: Duygu ve düşüncelerin rahatlıkla ifade edilip edilememesini pek çok etmen belirlemektedir. Programlar bu faktörleri belirleyerek, okul ve sınıf ortamında kullanılabilir yol ve yöntemlere dönüştürür; bu şekilde hayata geçirilmesini sağlar.

Ailenin eğitim-öğretime katılımını destekleme: Programların etkili bir biçimde işleyebilmesi açısından ailelerin okulla işbirliği içinde olmaları son derece önemlidir. Anne-babaların okul yöneticileri ve öğretmenlerle etkileşim içinde olmaları, programların öğretimsel tasarımının ana öğelerinden biridir.

En az bir yabancı dili etkin bir şekilde kullanma: Küreselleşen dünyada yerel diller ve kültürler, beklenilen aksine çok daha önemli hâle gelmektedir. Ancak, küreselleşme dünyayı küçültmekte, uzakları yakınlaştırmakta, iletişimi ise kolaylaştırmaktadır. Dünyada yaşanan güçlü iletişim bağları yabancı dilin kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle programlar, en az bir yabancı dilin etkin bir biçimde kullanılmasını amaçlar.

Bilişim teknolojilerini amacı doğrultusunda etkin ve verimli bir şekilde kullanma: Programların amacı, bilişim teknolojilerini kullanmak değil, bilişim teknolojilerini bir amaca ulaşmak için etkin ve verimli kullanmaktır. Programlar bunu gerçekleştirmek için, hangi derste bilgi teknolojilerinin nasıl yerleştirileceğine ilişkin sistematik düzenlemeler yapar.

Birlikte çalışma ve iletişim kurma: Birlikte çalışabilme ve iyi iletişim kurabilme, gelişen dünya koşullarında bireylerde aranan özelliklerdendir. Programlar, bu becerilerin kazandırılması ve buna dönük alışkanlıkların gelişimi için düzenlemeler yapar.

Çevresinde oluşan değişimlerin farkında olma ve her türlü değişime uyum gösterme: Hızlı gelişim ve değişim, bireyleri bu değişime uyum sağlamak zorunda bırakmaktadır. Programlar, bireylerin çevresindeki değişimlere karşı duyarlı olmasını ve bu değişim için gerekli uyumu göstermesini ister, gerekli düzenlemeleri yapar.

Bireyin görev ve sorumluluklarını, bireyin kendisinin belirlemesi gerektiğinin bilincinde olma: Görev ve sorumlulukların başkaları tarafından belirlenmesi, bireyin görev ve sorumluluk belirleme becerisi geliştirmesini yok etmekte ve bu işin birileri

tarafından yapılması için kişiyi beklenti içerisine sokmaktadır. Oysa, bu işi bireyler yaparsa değişen koşullara göre kendilerini daha kolay ayarlayabilirler ve istenilen özellikleri kazanabilirler. Aksi taktirde değişime uyum sağlamada büyük aksaklıklar çıkar ve sorunlar büyür. Ayrıca, başkalarının belirlediği görev ve sorumluluklar, çoğunlukla içselleştirilmez ve yapılması için yeterli isteğin oluşmasını sağlamaz. Bu da uygulamada sorunlara neden olur. Programlar, öğrencilerin hem şimdi hem de yetişkinlikte görev ve sorumluluk üstlenmesini bekler.

Yakın çevrede ve farklı ülkelerde fırsatlar bulmaya istekli olma ve bulunan fırsatları değerlendirmek için bilinçli çaba gösterme: Bireyler küreselleşen dünyada yakın çevresinde ve/veya uzak ülkelerde fırsatlar olduğunu düşünmeli ve bu fırsatları yakalamak için çaba içerisinde olmalıdır. Programlar, bu özelliğin bireyin kendi ülkesine ve dünyanın gelişimine katkıda bulunmasını gerekli görür ve gerçekleşmesi için çaba harcar.

Çevreye farklı bir gözle ve mantıkla bakılırsa daha önce hiç fark edilmeyen fırsatlar çıkabileceğini benimseme: Alışıldık ve bilinen anlayışla sorunlara çözüm getirmeye çalışma, çoğunlukla yetersiz olmaktadır. Bu nedenle bireyler, çevresinde var olan olanaklara ya da yaşanan olaylara farklı gözle bakma bilinci geliştirmeli ve ancak bu biçimde değişik ve yeni olanı bulma şanslarının artacağını düşünmelidir. Bu nedenle, programlar, bu amacı benimser ve gerçekleşmesi için gerekli düzenlemeleri yapar.

Hayattaki kurallara uymaya, işleri yapmaya istekli olma ve uygulama kararlılığı gösterme: İnsanların, konulan kurallara (trafik kuralları gibi) uyması ve yapılması gereken işleri yapması için birilerinin zorlamasını beklememesi esas amaçtır. Programlar, bu amaca yönelik çabayı önemser.

Şartlandırmaya karşı olma: Programlar, şartlandırmanın her çeşidine karşıdır. İyi ve kötü şartlandırma diye bir anlayışın olamayacağını, iyi yönde koşullandırılan insanların, şartlanmaya açık ve yatkın hâle geldiğini, bu yüzden de kötü yönde şartlandırılma tehlikesine karşı da açık ve savunmasız kaldığını kabul eder. Şartlandırmanın kaynağı ne olursa olsun bireylerin şartlandırıldığını hissetmesi ve buna karşı önlemler alması gerekir. Programlar, sorgulamayı ön plâna çıkararak, bireylerin kendilerine yönlendirilen her türlü şartlandırmaya karşı yeterli donanım içerisinde olmalarını bekler ve bu amaç için çaba gösterir.

Hoşgörünün, esnek bir zihin yapısının anahtarı olduğunu fark etme: Programlar, Türk toplumunun hoşgörüye dayalı tarihsel ve kültürel birikimini farklı derslerdeki kavramlarla iç içe ele alarak, hoşgörüye dayalı bir zihin modeli oluşturulması için, gerekli kavramsal alt yapıyı oluşturur.

Yeni programların odaklandığı öğelere bakıldığında, bu öğelerin temel bilgi, beceri ve değerlerin genel ifadesi olduğu görülmektedir. Öğrencileri topluma yararlı, görev ve sorumluluklarının bilincinde, toplumun güçlü birer üyesi olan; bilgi, kültür ve karakter özellikleri açısından tam donanımlı bireyler olarak yetiştirmenin amaçlandığı bu öğeler, temel bilgi, beceri ve değerlerin program açısından kapsamını da ortaya koymaktadır.

Yeni ilköğretim programında eski programlara göre değişen öğeler olduğu görülmektedir. Bu öğeler aşağıda belirtildiği biçimiyle açıklanmıştır (MEB, 2005):

- Öğrenmede davranışçı program yaklaşımından çok, bilişsel ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımları dikkate alınmıştır.
- Konuların farklı sınıflarda, daha üst düzey hedefler göz önüne alınarak öğretilmesi (sarmallık ilkesi) temel alınmıştır.
- Yüzeysel davranış ifadesi yerine bilgi, beceri, anlayış ve tutumlar konulmuştur.
- Ölçme ve değerlendirmede yapılandırmacı öğrenme kuramına dayanan, alternatif değerlendirme yaklaşımları da dikkate alınmıştır.
- Derslerin, ezbercilikten uzak, eğlenceli, yaşamın içinde ve kullanılabilir olmasına; bilgi ve becerilere öncelik verilmiştir.
- Okulda zamanın büyük bir bölümü, öğrencilerin kendi girişimleriyle gerçekleştirecekleri ve öğretmenlerin öğrencilere doğrudan bilgi aktarmak yerine, yalnızca yol göstereceği etkinliklere ayrılmıştır.
- Öğrencilerin, Türkçe'yi severek ve istek duyarak okuma-yazma alışkanlığı edinmeleri öngörülmüştür.
- Genel olarak program yapısının, değişikliklere dinamik bir biçimde uyum sağlayabilecek kadar esnek olması öngörülmüştür.
- Okuma-yazma öğretiminde “ses temelli cümle yöntemi” getirilmiştir.
- Birinci sınıftan başlayarak, “bitişik eğik yazı” kullanma zorunluluğu getirilmiştir.

- Öğretim programları uluslararası kıyaslama yapılarak, bütünsel olarak ele alınmıştır.
- İlkokul ve ortaokul mantığına göre düzenlenmiş olan parçalı program anlayışı yerine, programlar sekiz yıllık kesintisiz ilköğretime uygun duruma getirilmiştir.
- Dünya ile entegrasyon ve AB standartları dikkate alınmıştır.
- Tüm dersler için sekiz ortak beceri saptanmıştır.
- Dersler sınıf düzeylerine göre kavram analizlerine tabi tutulduğu gibi, dersler arası karşılaştırmalar da yapılmış ve tüm dersler birbirleriyle ilişkilendirilmiştir.
- Spor kültürü ve olimpiik eğitim, sağlık kültürü, rehberlik ve psikolojik danışma, kariyer bilincini geliştirme, girişimcilik, afet ve güvenli yaşam, özel eğitim ile insan hakları ve vatandaşlık ara disiplinleri programlara yerleştirilmiştir.
- Davranış ifadesi yerine bilgi, beceri, anlayış ve tutumları içerecek şekilde “kazanımlar” ifadesi kullanılmıştır.
- Baskın doğrusal (lineer) düşünce yerine, karşılıklı nedensellik ilkesi ve çoklu sebep-çoklu sonuç anlayışı öne çıkarılmıştır.
- Programlar, etkinliklerle zenginleştirilerek, daha çok öğrenci merkezli duruma getirilmiştir.
- Çeşitli sembollerden de yararlanılarak programa açıklamalar kısmı yerleştirilmiştir.
- Ölçme ve değerlendirmede sonuçla birlikte süreci de dikkate alan bir anlayış benimsenmiştir.
- Türkçe’ye duyarlılık, tüm derslerin ana becerisi hâline getirilmiştir.

Yeni programda eğitimde köklü bir yenileşmeye; öğrencilerin isteyerek ve eğlenerek öğrenebilecekleri, öğretenden çok öğrenenin merkez alındığı, yapılandırmacı öğrenme kuramına göre biçimlendirilmiş, araştırmayı, sorgulamayı, eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi temel alan, kendini düzgün bir biçimde ifade edebilen bireyler yetiştirmeyi amaçlayan, daha nitelikli, daha çağdaş bir eğitim sistemine gidildiğini göstermektedir. Tüm bunların gerçekleşmesi ise öğrencilere öncelikle yaşamları için gerekli temel bilgi, beceri ve değerlerin en etkili biçimde kazandırılabilmesiyle olanaklı olacaktır.

1.1.4. İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Bilgi, Beceri ve Değerler

İlköğretimin birinci basamağında, belirlenen amaç, ilke ve öğelerin ışığında, 2005 yılında hazırlanan yeni ilköğretim programı, öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerleri belirlemiştir. Bu bölümdeki açıklamalar, programda belirlenen bilgi, beceri ve değerler temel alınarak yapılmıştır.

1.1.4.1. İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Bilgiler

Bilgi, insanla çevresi arasında kurulan ve insanın çevresini tanımasını, bu tanımanın ışığında eylemini belirlemesini sağlayan beyinsel ilişkidir. Bilgi, çevre-insan ilişkisinde dış dünyanın insan beyninde yansması sonucu ortaya çıkar. Ancak duyular aracılığıyla ve gerektiğinde aygıtların da yardımıyla insan beynince algılanan bu yansıma “bilgi”ye dönüşebilmek için beynin zihinsel etkinliğini (düşünme, soyutlama, kavramlaştırma, benzetme, ayırttırma, kıyaslama vb.) gerektirir. Gerek yansıma kaynağının (çevrenin) karmaşıklığına, gerekse beynin (insanın) algılama ve akıl yürütme gücüne bağlı olarak bilginin düzeyi ve doğruluğu değişir. Çevrenin insan beynine yansması düz bir süreç izlemediği, eşdeyişle otomatik bir algılamaya yol açmayıp tersine beyinsel/zihinsel bir etkinliği de gerektirdiği ve bu etkinliğin gücü sahip olunan algılama kapasitesinin, bilginin çokluğu, gerçeğe uygunluğu ile doğru orantılı olduğu için bilgi, kaçınılmaz olarak basitten karmaşığa, yüzeyselden derine, somuttan soyuta giden bir yol izler ve her ileri aşamasında daha bir doğruluk, kesinlik kazanır (Yaşar, 1998, ss.279-296; Allee, 1997).

Her türlü bilginin oluşum ve gelişimi, temel bir takım bilgilerin edinilmesiyle başlar ve şekillenir. Bu durum göz önünde bulundurularak eğitimin temeli olan ilköğretimde kimi temel bilgilerin kazandırılması amaçlanmıştır; 2005 yılında

uygulamaya konulan yeni ilköğretim programında farklı başlıklar altında yer verilen bu temel bilgiler şu şekilde düzenlenmiştir:

- Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme,
- Temel sağlık, temizlik ve beslenme bilgilerini bilme,
- Spor kültürüne ilişkin bilgileri bilme, çevre ve doğayla ilgili temel bilgileri bilme,
- Kazalara karşı tedbirli olmayı bilme,
- Afet ve ilkyardımla ilgili temel bilgileri bilme,
- Belli başlı toplum kurumlarının görevlerini bilme,
- Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme,
- Demokratik vatandaş davranışlarını bilme,
- Ulusal kültürün temel özelliklerini bilme,
- Bilimin temel kavramlarını tanıma (değişim, etkileşim, neden-sonuç, değişkenlik, benzerlik, karşılıklı bağımlılık, süreklilik, korunum...vb.),
- Temel matematik bilgilerini bilme,
- Dersler arasındaki bilgi, beceri ve değerlere yönelik ilişkileri bilme.

Yeni ilköğretim programından yola çıkılarak hazırlanan bu temel bilgileri şu biçimde açıklamak olanaklıdır:

Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme: Her birey kendi ilgilerinin, gereksinimlerinin, beklentilerinin, zayıf ve güçlü yanlarının farkında olmalı ve yaşamıyla ilgili kararları bunlara bağlı olarak almalıdır. Bireyin kendisini tanıması “ben kimim?, ne istiyorum?, neye ihtiyacım var?, nasıl karşılarım?,...” sorularını kendisine sorabilir ve cevap verebilir hale gelmesiyle olanaklıdır (Bacanlı, 2003).

Öğrenciler fiziksel, sosyal ve psikolojik gereksinimlerinin farkında olabilecekleri ve bu gereksinimlerini karşılama yollarını öğrenebilecekleri biçimde eğitilmeli; ilköğretimde başvurulacak öğrenme-öğretme süreçleri buna göre düzenlenmelidir.

Temel sağlık, temizlik ve beslenme bilgilerini bilme: Temel sağlık dendiğinde kişisel bakım, yaşam ortamlarının temizliği, çevre temizliği ve dengeli beslenme akla gelir. Bireyin bunları sağlayabilmesi için kimi temel temizlik bilgilerine sahip olması gerekir. Özellikle kişisel bakımı sağlamanın ve çevre temizliğinin sağlanması gereğinin kavratılması oldukça önemlidir. Bunu sağlamanın yolu da temizliğin olmadığı bir ortamda neler olabileceğinin, yaşanabilecek sağlık sorunlarının anlatılmasından geçmektedir. Sağlıklı yaşam açısından, temizliğin yanı sıra beslenme üzerinde de ağırlıklı olarak durulmalı, dengeli beslenme ve dengesiz beslenme konularına değinilmelidir. Düzenli uyku, aşı olma, sağlık için spor yapmanın önemi ve sağlıkla ilgili acil durumlarda başvurulabilecek kişiler ve yerler yine bu başlık altında ele alınması gereken bilgilerdir (Yılmaz, 2006).

Sağlığın önemini kavramış bir birey, fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak kendine bakmanın gerekliliğini bilir. Ayrıca, temiz bir yaşamın, dengeli ve düzenli beslenmenin yaşamın tüm alanlarında başarıya olumlu katkı sağladığının bilincindedir. Öğrencilere kavratılması gereken önemli bir nokta da kişinin kendi sağlığını korumaktan yine kendisinin sorumlu olduğudur.

Spor kùltürüne ilişkin bilgileri bilme: Spor, yalnızca fiziksel anlamda gelişmeyi sağlayan etkinlikler değildir; aynı zamanda, aklın ve ruhun da gelişmesini sağlayan bedensel etkinlikler bütünüdür. Spor etkinlikleri sırasında bireyler aynı zamanda kurallara uyma, paylaşma, yarışma ve rekabet, dostluk, kazanmaktan haz duyma, yenilgiyi kabullenme gibi becerileri de geliştirirler. İşte spor kùltürü denince tüm bu becerilerin kazanılarak yaşam biçimi haline getirilmesi akla gelmektedir. Spor kùltürü gelişmiş bir birey, fiziksel özelliklerini tanıyarak olumlu bir beden imgesi geliştirir, bedensel özelliklerine uygun spor türlerini bilir. Bu nedenle, öğretim etkinlikleri düzenlenirken öğrencilere spor kùltürü kazandırmaya yönelik çalışmalara da büyük ölçüde yer verilmelidir (Konter, 1998).

Çevre ve doğayla ilgili temel bilgileri bilme: Çevre ve doğayla ilgili olarak yapılması gereken ilk çalışma, öğrencilere çevre bilincinin kazandırılmasıdır. Bu bilinci kazanan birey, yaşadığı çevreyle bir bütün olduğunu fark eder, insanla çevre arasındaki

karşılıklı etkileşimi görür. Çevreye ve doğaya zarar vermenin aslında kendine zarar vermek olduğunu kavrar. Çevreyi ve doğayı korumaya isteklidir; çevreyi korumak için neler yapılması gerektiğini bilir ve bu konuda gönüllü olarak çalışır. Çevreyle ilgili olarak çalışan örgütlerden (Doğal Hayatı Koruma Derneği, Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu, Türkiye Erozyonla Mücadele ve Ağaçlandırma Vakfı-TEMA, Çevre ve Kültür Varlıklarını Koruma Vakfı-ÇEKÜL...) ve çalışmalarından haberdardır; gerektiğinde bu örgütlerin çalışmalarına destek verir. Tüm bunların sağlanabilmesi için de çevre eğitiminin ilköğretimde başlaması ve bu alanda sınıf dışı etkinliklere de yer verilmesi gerekmektedir.

Kazalara karşı tedbirli olmayı bilme: Kazalara karşı tedbirli bireyler evde, okulda, sokakta, yolda insanın başına pek çok kaza gelebileceğini bilir, güvenlik kurallarına uyulmadığında doğabilecek sonuçlarla ilgili çıkarımlarda bulunabilir. Tedbirli olabilmek için yaşanabilecek tehlikeli durumlara karşı korunma sağlanmalı, kazaların türleri, sebepleri ve alınabilecek önlemler bilinmelidir. Kazalara karşı temel bilgiler ilköğretimde verilmeli, öğrenciler her an kazalara karşı hazırlıklı olabilecek biçimde eğitilmelidirler.

Afet ve ilkyardımla ilgili temel bilgileri bilme: Afet eğitiminde ülkemizde meydana gelen doğal afetlere örnekler verilmeli; deprem, yangın, sel, çığ, heyelan gibi doğal afetler öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gerekenler uygulamalı olarak gösterilmelidir. Doğal afetlerden nasıl korunulabileceği açıklanmalı, doğa olaylarının insanları nasıl etkilediği, bu doğa olaylarının zararlı etkilerinden korunma yolları anlatılmalıdır. Doğa olaylarının ne zaman felakete dönüştüğü ve bir felaket anında neler yapılması gerektiği, temel ilkyardım bilgileriyle birlikte gösterilmelidir. Ülkemizde ve dünyada son yıllarda yaşanan felaketslere baktığımızda bunun hayati bir önem taşıdığı görülmektedir. Afet ve ilkyardım eğitiminde bu bilinç ve ciddiyetle hareket edilmeli; öğrencilerin de bu bilinci kazanmaları için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Belli başlı toplum kurumlarının görevlerini bilme: Ortak bir amacı gerçekleştirmek için kurulan topluluklara “dernek”, bir hizmetin gelecekte de yapılması

için belli şartlarla kurulan kurumlara “vakıf”, insanların toplumsal sorunlar hakkındaki görüşlerini dile getirmek amacıyla kurdukları örgütlereyse “sivil toplum örgütleri” denilmektedir. Öğrencilerin toplum içinde rahat yaşayabilmeleri, gerektiğinde bu kurumlardan yararlanabilmeleri ve onlara dayanışma içinde destek olabilmeleri için bu toplum kurumlarının hangileri olduğunu ve görevlerini bilmeleri gerekmektedir. Bu nedenle ilköğretimdeki öğrenme etkinlikleri, toplumsal kurumları ve görevlerini öğretmeyi sağlayacak biçimde düzenlenmelidir (Çiftçi ve diğerleri, 2005).

Belli başlı toplum kurumları, sağlık alanında çalışan kurumlar ve sivil toplum örgütleri (hastaneler, sağlık ocakları, gezici sağlık ekipleri,...), eğitimle ilgili çalışan kurumlar ve sivil toplum örgütleri (milli eğitim müdürlükleri, okullar, dersaneler, kurslar, dernekler, vakıflar,...), çevreyle ilgili olarak çalışan kurumlar ve sivil toplum örgütleri, kültür ve sanatla ilgili dernek ve vakıflar, müzeler, hayırsever kurumlar ve sivil toplum örgütleri, askeri kurumlardır.

Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme: Toplumsal sorunlar, eğitim sorunları, sağlık sorunları, ekonomik sorunlar, çevre sorunları, sosyal sorunlar, kültürel sorunlar,...vb. şeklinde sıralanabilir. Bu sorunların bilinmesi, sorunlar için doğru çözüm önerileri geliştirilebilmesini ve bu önerilere yönelik etkili çalışmalar yapılabilmesini sağlar (MEB, 2005).

Toplumsal sorunlar o topluluğu oluşturan bireylerin, duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanmasıyla, yardımlaşma ve iş birliği içinde, yani dayanışmayla çözülebilir. Toplum bilinci gelişmiş bir birey toplum içerisinde kurulmuş bulunan sivil toplum örgütleri ve kulüplerde görev alarak toplumsal sorunların çözümüne katkıda bulunabileceğini bilir. Böylece, toplum içerisinde sevginin, saygının, hoşgörünün ve dayanışmanın güçlenmesine katkıda bulunabileceğinin farkındadır. Bu nedenle toplumsal sorunların neler olduğunun ve çözümü için neler yapılabileceğinin bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Toplumsal sorunlara yönelik temel bilgilerin verileceği ilk basamak ilköğretim olmalı, bu alandaki çalışmalara olabildiğince erken başlanmalıdır (Çiftçi ve diğerleri, 2005).

Demokratik vatandaş davranışlarını bilme: Demokratik vatandaş davranışları kazandırmakla ilgili yapılması gereken ilk çalışma, öğrencilere vatandaş olma bilinci kazandırmaktır. Vatandaş olma bilinci, vatandaşlık hak ve sorumluluklarının farkında olmaktır. Demokratik bir vatandaş olabilmek için, bireylerin öncelikle devletçe kendilerine tanınmış olan sosyal, ekonomik ve siyasal hakların neler olduğunu bilmesi, bu haklardan yararlanabilmesi ve seçme-seçilme hakkını kullanma, vergi verme, askerlik yapma , kanun ve kurallara saygılı olma gibi sorumluluklarını yerine getirmesi gerekmektedir. Öğrencilerin vatandaşlık görev ve sorumluluklarını, bunların önemini erken yaşlarda öğrenmeleri, tüm yaşamları boyunca bilinçli ve iyi birer vatandaş olmalarını sağlayacaktır (Çiftçi ve diğerleri, 2005).

Ulusal kültürün temel özelliklerini bilme: Ulusal kültür, bir ulusun devamlılığı ve sağlıklı bir toplum oluşturabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, bu ulusun mensubu tüm Türk gençlerinin Türklere özgü manevi değerleri, gelenek ve görenekleri, düşünce, yaşayış ve sanat varlıklarını, bunların önemini ve değerini, Türk milletini diğer milletlerden ayıran özellikleri iyi bilmesi gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için de ilköğretimden başlayarak tüm eğitim basamaklarında ulusal kültürün öğeleri öğretilmeli, önemi özellikle vurgulanmalıdır (Çiftçi ve diğerleri, 2005).

Bilimin temel kavramlarını tanıma: Yaşama dair tüm bilgilerin bilime dayandırılması, kanıtlanabilir, güvenilir veriler üzerine hareket edilmesi, çağdaş, rahat, işlevsel bir yaşam tarzı yakalayabilmek açısından önemlidir. Bilimin temel kavramları olan değişim, etkileşim, neden-sonuç, değişkenlik, benzerlik, karşılıklı bağımlılık, süreklilik, korunum, ...vb. kavramların anlamlarını öğretmek ve bireylerin, gerektiğinde bu bilgileri günlük yaşama uyarlayabilmelerini sağlamak eğitimin temel hedeflerinden olmalıdır. Günümüzde bilimsel gelişmelere kayıtsız kalan milletlerin son derece geri kalmış toplumlar oldukları görülmektedir. İleri düzeydeki milletler arasında yer alabilmek için, toplumumuzdaki her bireyin küçük yaşlardan itibaren bilimin önemini kavramış, temel kavramlarını ve kullanım alanlarını bilir biçimde yetiştirilmesi bir ön koşuldur. Bu nedenle, ilköğretimden başlayarak, öğretim programları bilimsel düşünme becerilerini geliştirecek biçimde düzenlenmelidir (MEB, 2005).

Temel matematik bilgilerini bilme: Matematik denince aklımıza sayılar, şekiller, örüntüler, tahmin ve ölçme gibi kavramlar gelmektedir. Matematik yalnızca kavramları, sembolleri, işlemleri ve kuralları olan bir alan değildir. Bunlar arasında ilişkilerin kurulabildiği bir ağdır. Bu açıdan bakıldığında, öğrencilerin daha geniş bir bakış açısıyla matematiği öğrenmelerinin gerekliliği artmaktadır. Öğrencilerin matematiği etkin bir biçimde kullanabilmeleri, problem çözebilmeleri, çözümlerini ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşabilmeleri, matematiği öğrenmekten zevk almaları ve gerçek yaşama uyarlayabilmeleri, öz güven duyan bireyler olabilmeleri matematik dersinin gerçek amaçlarıdır.

Matematik dersleri işlenirken her çocuğun matematiği yapabileceği düşüncesi ile hareket edilmelidir. Ders işlenirken kuralları ezberletmek yerine, keşfettirerek öğrencinin bilgiye ulaşmasını sağlayacak etkinlikler kullanılmalıdır. Matematiğin eğlenceli yönü öğrenciye fark ettirilmelidir. Öğrenci öğrenme sürecinde matematik öğrendiğinin ve matematiği kullandığının farkında olmalıdır. Matematik dersinde dört işlem, problem çözme, matematiği kendi içinde ve diğer derslerle ya da yaşamla ilişkilendirme, iletişim, akıl yürütme ve psikomotor becerileri kazandırmak amaçlanmalıdır (MEB, 2005).

Dersler arasındaki bilgi, beceri ve değerlere yönelik ilişkileri bilme: Dersler ve disiplinler arasındaki ilişkiler öğrencilere örnek etkinliklerle gösterilmelidir. Her disiplinin diğer disiplinler için gerekliliğinin görülmesi sağlanmalıdır. Derslerin yaşam ile ilişkilerini görebilen bir çocuk için soyut olan dersler somutlaşacak, hedeflenen ortak değer, bilgi, beceri ve değerler yaşamın bir parçası olarak görülmeye başlanacaktır. Bunun sağlanabilmesi için, ayrıca, doğrudan bilgi aktarımına dayalı, ders içeriklerinin çoğunlukla ders kitaplarından alındığı, bilgilerin sorgulanmadığı, düşünce alışverişine izin verilmeyen yapıdan uzaklaşılmalıdır. Öğrenciler katılım yoluyla ulaştıkları bilgiler üzerinde seçme, işleme, karşılaştırma, değerlendirme, yorumlama ve gerçek yaşama uyarlamalar yapabilmelidirler (MEB, 2005).

1.1.4.2. İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Beceriler

Çocuklar ilköğretim döneminin ilk basamağı ile birlikte ev ortamından ayrılarak okul ortamına girerler. Bu yeni alanda onlardan sosyal bir grup içerisinde yaşama becerileri ile akademik alanda bazı beceriler göstermeleri beklenir. Çocukların bu becerileri kazanmaya başladıkları ilk ortam aile, becerilerin devamlılığının sağlandığı ortamsa okuldur. Öğrencilerin kendilerine güvenleri olan, kendilerini düzgün ve güzel ifade edebilen ve kişiler arası ilişkilerde başarılı bireyler olarak gelişmeleri sosyal becerileri öğrenmelerine; dolayısıyla da büyük ölçüde okul ortamına bağlıdır.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 2005 yılında yayınladığı İlköğretim 1.-5. Sınıf Programları Tanıtım Kitapçığı'nda Türk Milli Eğitim sisteminde **öğretim programlarının tümünde öğrencilere kazandırılması hedeflenen ortak beceriler** bulunduğu, bu becerilerin tüm derslerin omurgasında yer alması gerektiği ve tüm programlarda uygun yerlerde bu becerilerin vurgulanması gerektiği belirtilmiştir. Buna göre ilköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel beceriler yeni ilköğretim programından yola çıkılarak şu biçimde belirlenmiştir (MEB, 2005):

- Eleştirel-yaratıcı düşünme (sunulan bilgideki mantıksızlıkları ve yanlış akıl yürütmeleri tanımlama – yeni fikirler oluşturma ve sıra dışı bağlantılar kurma...vb. beceriler),
- Araştırma (bir sorunla ilgili gözlem yapma, tahminde bulunma, veri toplama, düzenleme ve rapor halinde sunma...vb. beceriler),
- İletişim becerileri (dinleme, anlatım, tartışma, bağlantı kurma, açık fikirli olma, ikna etme, ortak bir amaç etrafında birleşebilme...vb. beceriler),
- Problem çözme (problemi tanımlama, açıklama, çözüm yolları üretme, en uygun yolu seçme, yardım gereksinimini belirleme, uygun çözüm yolunu uygulama...vb. beceriler),
- Karar verme (alternatif düşünceler üretme, sonuçlarını düşünme, en uygun kararı verme, kararı uygulama, verdiği kararın sonuçlarını üstlenme...vb. beceriler),

- Bilgi teknolojilerini kullanma (yönergeye göre bilgisayar kullanma, telefon ve TV ağlarını kullanarak bilgiye ulaşma, teknolojik araç-gereçleri amacına uygun kullanma, yazılı ve sözlü bilgi kaynaklarını kullanma, bilgiyi planlama, toplumda bireylerle görüşebilme...vb. beceriler),
- Girişimcilik (risk alma, yeni fikirlere açık olma, olası eleştirilere ve başarısızlıklara açık olma, kaybetmeyi göze alma...vb. beceriler),
- Türkçe'yi doğru, etkili ve güzel kullanma (Türkçe'yi doğru, anlaşılabilir biçimde konuşma, yazma, etkili dinleme ve duruma uygun konuşma...vb. beceriler),
- Bilinçli tüketicilik (tüketici olarak haklarını ve bunları kullanma yollarını bilme, bilinçli tüketiciliğin ayırt edici yönlerini bilme, reklamlar yoluyla isteklerini ihtiyacına ve bütçesine göre doğru yönlendirme...vb. beceriler),
- Çevre bilinci (yaşadığı çevrenin parçası olduğunu bilme, insan-çevre etkileşimini fark etme, çevreyi koruma, kültürleri tanıma ve kültürel eserleri koruma...vb. beceriler),
- Zaman ve mekanı doğru algılama (zaman ölçülerini doğru kullanma, işlerini planlama, yerine uygun davranma, bulunduğu yer ve zamanı tanımlama...vb. beceriler),
- Katılım, işbirliği ve takım çalışması (başkalarıyla işbirliği içinde çalışabilme, grup arkadaşlarının güçlü ve zayıf yönlerini tanıma, başkalarının düşünce ve davranışlarına saygı gösterme, başkalarına destek olma ve yardıma koşma...vb. beceriler),
- Değişim ve sürekliliği algılama (yaşamın ve çevrenin sürekliliğini algılama, bazı olay ve olguların değişmediğini, süreklilik gösterdiğini fark etme...vb. beceriler)...

Bu becerileri şöyle açıklamak olanaklıdır:

Eleştirel Düşünme Becerisi: Eleştirel düşünme; kuşku temelli sorgulayıcı bir yaklaşımla konulara bakma, yorum yapma ve karar verme becerisidir. Sebep-sonuç ilişkilerini bulma, ayrıntılarda benzerlik ve farklılıkları yakalama, çeşitli kriterleri kullanarak sıralama yapma, verilen bilgilerin kabul edilebilirliğini, geçerliliğini

belirleme, analiz etme, değerlendirme, anlamlandırma, çıkarımda bulunma gibi alt becerileri içerir. Eleştirel düşünme becerisi gelişen bireyler, kendilerine hazır olarak sunulan her şeyi hemen kabullenmez, tüm kişilik ve davranış özelliklerinin, toplumsal etkiler tarafından biçimlendirilmesine izin vermezler (Erden ve Akman, 1997). Bu nedenle, eğitim ortamları öğrencilerin mantık süzgeçlerini kullanabilecekleri ve görüşlerini rahatça ifade edebilecekleri biçimde düzenlenmelidir.

Yaratıcı Düşünme Becerisi: Yaratıcı düşünme becerisi; öğrencilerin bir temel düşünceyi ve ürünü değiştirme, birleştirme, yeniden farklı ortamlarda kullanma ya da tümüyle kendi düşüncelerinden yola çıkarak yeni ve farklı ürünler ve bilgiler üretme, olaylara farklı bakabilme ve küçük çaplı da olsa bazı buluşlar yapabilmeyi kapsar. Ayrıntılı fikirler geliştirme ve zenginleştirme, sorunlara benzersiz ve kendine özel çözümler bulma, fikirler ve çözümler ortaya çıkarma; bir fikre, ürüne çok farklı açılardan bakma, bütünsel bakma gibi alt becerileri içerir. Yaratıcı düşünebilen bireyler, karşılaştıkları sorunlara çok çeşitli çözüm yolları üretebilirler, kendilerini ve düşüncelerini alternatif yollarla ortaya koyabilirler. Bu nedenle eğitim, yaratıcı düşünme becerisini geliştirecek öğrenme ortamları oluşturmayı amaçlar (Erden ve Akman, 1995, ss.220-222).

İletişim Becerisi: İletişim becerisi; konuşma, dinleme, okuma, yazma gibi sözel ve vücut dili, işaret dili gibi sözel olmayan iletişim becerilerini, etkili ve bulunduğu ortama uygun olarak kullanmayı kapsar. Bulduğu ortama uygun olarak kullanması gereken konuşma yöntemini belirleme, uygun şekilde hitap etme, vücut dilini gerektiği yerde gerektiği ölçüde kullanma, aktif olarak dinleme, söz hakkı verme, grup içerisinde etkin bir şekilde arkadaşlarıyla etkileşim içerisinde olma, okurken etkin ve hızlı bir şekilde okuma, okuduğunu anlama ve eleştirme, yazarken ve konuşurken hedef kitleye uygun yöntem kullanma, kendisinin ve başkalarının yazdıklarını eleştirme gibi alt becerileri içerir. İletişim becerileri gelişen bireyler, diğer bireyleri doğru olarak anlayabilir, iletilenlere doğru tepkiler verir, söz ve davranışlarıyla kendilerini daha iyi ifade edebilirler. Eğitimin başarılı olabilmesinin yolu, sağlıklı bir iletişim ortamında gerçekleşmesine ve öğrencilere doğru iletişim becerilerini kazandırmasına bağlıdır (Erden ve Akman, 1995, ss.245-247). İletişim, ayrıca çocuğun kendine olan özsaygısı

ve dolayısıyla başarı düzeyi üzerinde de büyük oranda etkilidir (Kuzgun ve diğeri, 2000, ss.109-110).

Araştırma-Sorgulama Becerisi: Araştırma becerisi; doğru ve anlamlı sorular sorarak problemi fark etme ve kavrama, problemi çözmek amacıyla neyi nasıl yapması gerektiği ile ilgili araştırma plânlaması yapma, sonuçları tahmin etme, çıkabilecek sorunları göz önüne alma, sonucu test etme ve fikirleri geliştirmeyi kapsar. Anlamlı tahminde bulunma, uygun araştırma ortamına karar verme, araştırmada ne tip ve ne kadar delil toplaması gerektiğine karar verme, bilimsel yaklaşımı kullanarak araştırmayı plânlama, nasıl gözlem ve kıyas yapacağını belirleme, araç-gereç kullanma, doğru ve hassas ölçümler yapabilme, sonuçları sunma yollarını belirleme, sonuçların tekrar incelenmesi gerekip gerekmediğine karar verme, bulunanlarla asıl fikrin bağlantısını kurma, bulunanları uygun bir dille ifade etme, verileri ortaya koyma, sonucu destekleyici verilerin yeterliliğine karar verme, bulunanların ilk beklentileri karşılayıp karşılamadığına karar verme gibi alt becerileri içerir. Araştırma ve sorgulama becerisi gelişmeyen bireylerin problem çözme becerilerinde de yetersizlikler gözlenecektir. Bireyin kendi kendine yetebilmesi bu becerilerini geliştirme düzeyine bağlıdır (MEB, 2005).

Problem Çözme Becerisi: Problem çözme becerisi; öğrencinin yaşamında karşısına çıkacak güçlükleri çözmek için gerekli olan beceriyi kapsar. Alt becerileri ise şöyle sıralanabilir; problemin anlaşılması, gerekirse alt basamakların ya da problemin köklerinin bulunması, problemi uygun şekilde çözmek için plânlama yapma, işlemler sırasında çalışmaların gözlenmesi, gerektiğinde stratejilerin ve plânların değiştirilmesi, yöntemlerin sınanması, çözüm aşamasında elde edilen veri ve bilgilerin değerlendirilmesi, çözüme ulaşıncaya çözümlerin anlamlılığının ve işe yararlılığının değerlendirilmesi ve yeni problemlerin fark edilmesi...Problem çözme, bireyin gereksinimlerini karşılayabilmek için kendi yeteneklerini keşfetmesini ve geliştirmesini kolaylaştırır. Birey, karşılaştığı güçlükler üzerinde başkalarının karar vermesini beklemek yerine , bu güçlükleri kendisi çözüm yolları arar, bilgilerini ve becerilerini kullanma fırsatı bulur, kendine güveni artar. Bu nedenle eğitimin en önemli

amaçlarından biri, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmektir (Erden ve Akman, 1995, ss.214-219).

Bilgi Teknolojilerini Kullanma Becerisi: Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi; bilginin araştırılması, bulunması, işlenmesi, sunulması ve değerlendirilmesinde teknolojiyi kullanabilme becerilerini kapsar. Bilgi teknolojilerini yerinde kullanma konusunda doğru karar verme, bilgi teknolojilerini kullanırken plânlama yapma, bu teknolojilerin kullanılması için gerekli becerilere sahip olma, bu kaynaklardan bilgiye ulaşma, taranan bilgilerin işe yararlılığını sezme ve ayırma, ayrılan bilgileri analiz etme, işe yarayanları seçme, seçilen bilgileri değerlendirme, sonuca varma, sonucu uygun formda sunma ve yeni alanlarda kullanma alt becerilerini içerir (MEB, 2005)

Girişimcilik Becerisi: Girişimcilik; sosyal ilişkilerde, iletişimde, iş dünyasında ve benzeri alanlarda gerekli ve etkili davranışları uygun bir biçimde ve uygun zamanda ortaya koymak ya da talep görebilecek bir ürünü ya da hizmeti daha iyi üretebilmek ya da pazarlayabilmek amacıyla yeni bir sistem kurmak için gerekli olan becerilerdir. Girişimcilik; empati kurma, insan ilişkilerinde uyumlu davranışları gösterebilme, plan yapma, planlarını uygulayabilme, risk alma; herhangi bir alanda gereksinim duyulabilecek bir ürünün gerekliliğini sezme, ürünü planlama, üretme, pazar araştırması yapma, pazarlayabilme gibi alt becerileri içerir. Girişimcilik kariyer eğitiminin de bir parçasıdır aynı zamanda. Bu beceriyi geliştiren bireyler çalışma yaşamı için gerekli tutumları ve geleceğini planlama becerisini de kazanır. Bu nedenle, çocuklarda girişimcilik ruhunu destekleyip geliştirecek etkinliklere eğitim sürecinde sıkça yer verilmelidir (Kuzgun ve diğerleri, 2000, ss.136-143).

Türkçe’yi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma Becerisi: Türkçe’yi doğru, etkili ve güzel kullanma becerisi; okuduğunu, dinlediğini, gördüğünü, doğru, tam ve hızlı olarak anlayabilme; duygu, düşünce, hayal ve isteklerini açık ve anlaşılır bir şekilde, eksiksiz ifade edebilme, Türkçe’nin kurallarına uygun cümleler kurma, zengin bir söz varlığına sahip olma ve estetik bir bakış açısı kazanma gibi alt becerileri içerir. Bireyin toplum içinde kendini daha rahat ifade edebilmesini sağlayan dil gelişimi, eğitimin her

düzeyinde desteklenmeli; olumlu dil gelişimi için eğitimciler, üzerlerine düşen görevi daha dikkatli yerine getirmelidir (Erden ve Akman, 1995, ss.66-70).

1.1.4.3. İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Değerler

Değerler, sosyolojide, bireylere, gruplara, örüntülere, hedeflere ve sosyo-kültürel nesnelere verilen önem üzerindeki değerlendirmelere dayanan ölçütlere göre tanımlanabilmektedir. Tanımlarına dayalı olarak, genel özelliklerini belirtmek gerekirse değerler (Özgüven, 2001, s.367):

- Toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.
- Toplumun sosyal gereksinimlerini karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.
- Yalnızca bilinç değil, duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.

Değerler, bireyin bilincinde yer eden ve davranışı yönlendiren güdülerdir. Shaver ve Strong değerleri üç kategoride sınıflandırmaktadır: estetik, enstrümental ve ahlaki. Estetik değerler, resimde, müzikte, edebiyatta kişisel yaklaşımımızla güzel olduğu yargısına vardığımız standartlardır. Enstrümental değerler, belirli amaçları başarmak için kullandığımız değerlerdir. Örneğin bir öğretim yöntemi, eğer belirlediğimiz eğitim amaçlarını gerçekleştirmeye yardım ediyorsa değerlidir. Değerler, bireylerin belirli amaç ve eylemlere ilişkin ahlaki karar vermelerine de yardımcı olmaktadır. Ahlaki değerler, amaç ya da eylemlerin uygun olup olmadığını yargıladığımız ilke ve standartlardır. Ahlaki değerler yalnızlık gibi kişisel bir tercihten, insan yaşamının kutsallığı gibi insanlığın varlığını temel alan değerlere kadar geniş bir yelpaze çizmektedir. Çalışkan olmak, dürüstlük, yardımlaşmak, vatanseverlik gibi değerler bu kutuplar arasında yer almaktadır (Kaltsounis, 1987, s.101).

Tüm bu sınıflandırmalar göz önünde bulundurularak, ilköğretimin birinci basamağında kazandırılması gereken temel değerler, yeni İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı'nda şöyle sıralanmaktadır (MEB, 2005):

- Adil olma,
- Aile birliğine önem verme,
- Bağımsızlık,
- Bilimsellik,
- Çalışkanlık,
- Dayanışma,
- Duyarlılık,
- Dürüstlük,
- Hoşgörü,
- Misafirperverlik,
- Saygı,
- Sevgi,
- Sorumluluk,
- Temizlik,
- Vatanseverlik,
- Yardımseverlik,
- Sağlıklı olmaya önem vermedir.

Verilen bu değerler sırasıyla şu biçimde açıklanabilir:

Adil olma: Adil olmak, toplumsal yaşamda kendi haklarımız kadar başkalarının haklarını da gözetebilmektir. Bireyler yaptıkları her davranışta, aldıkları her kararda eşitlikçi, adil bir tutum sergilemek zorundadırlar. Öğrencilerin, bu tutumu yaşam biçimi durumuna getirebilmeleri için, ilköğretim yıllarından itibaren hak, adalet, eşitlik kavramlarını öğrenmeleri ve önemini kavramaları gerekmektedir (Sarıalioğlu, 2004).

Aile birliğine önem verme: Toplumun en küçük yapı birimi olan aile içindeki birlik, beraberlik, huzur ve güven ortamı, tüm toplumun yapısını yakından ilgilendirmekte; sağlıklı bir toplum yapısı geliştirmenin yolu, sağlıklı aile birlikleri oluşturmaktan geçmektedir. Öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren ailenin önemi ve değerini fark etmeleri sağlanmalı, ilköğretimde aile olmanın güzelliklerini göstermeye yönelik etkinliklere yer verilmelidir (Kağıtçıbaşı, 2002).

Bağımsızlık: Bireyin, kendisi ve yaşamıyla ilgili önemli kararları kendisi verebilecek kadar bağımsız ve yetkin duruma gelmesi, eğitimin temel amaçlarından biridir. Bu nedenle, okullarda bireylerin bu amaç doğrultusunda yetişmelerini, gelişmelerini, kendilerini özgürce ortaya koyup ifade edebilmelerini sağlayacak ortamların oluşturulması gerekmektedir (Saralioğlu, 2004). Bağımsız düşünebilme becerisi gelişen bir bireyin, kendine güven duygusu ve özsaygısı da yükselir. Bu durum, onların kendilerinden hoşnut olmalarını, kendilerine değer vermelerini ve günlük yaşamda daha kolay risk almalarını sağlar. Risk alabilmek bireylerin yaşamlarıyla ilgili kararları daha kolay alabilmelerinin yolunu açmaktadır (Kuzgun ve Diğerleri, 2000, ss.114-119).

Bilimsellik: Sağlıklı düşünebilen bireyler, söylenti ve hurafelerden uzak, gerçekliği büyük ölçüde tartışılır olay ve durumlardan bağımsız olarak düşünebilen bireylerdir. Onlara göre gerçekliği kabul görmüş, ispatlanabilir, şüphe götürmez kavram ve olgular düşünceyi biçimlendiren öğelerdir. Bu nedenle, öğrencilerin sağlıklı düşünebilen bireyler durumuna gelmeleri eğitimin önemli amaçlarından biri olmalıdır, öğrenme öğretme süreçleri bu değer doğrultusunda düzenlenmelidir.

Çalışkanlık: Bir işi başarabilmenin, istenilen bir şeyi elde edebilmenin yolu, o iş için gerekli emeği harcamak ve gereken tüm çarelere başvurmaktan geçer. Azimli, kararlı, ne istediğini bilen ve istediği şey uğruna mücadele edebilen bireyler yetiştirmek için, ilköğretimden başlayarak çalışmanın önemini ve gereğini vurgulayan bir öğretim süreci izlenmeli, öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmelerini, çalışmalarını teşvik edecek etkinliklerden yararlanılmalıdır.

Dayanışma: Dayanışma, bir topluluğu oluşturan bireylerin, duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması, yardımlaşma ve iş birliği içinde olmaları durumudur. Toplumsal sorunların çözümü, ulusal birlik ve beraberliğin devamı açısından dayanışma büyük önem taşımaktadır. Dayanışmanın ne olduğunun ve neden gerekli olduğunun öğretilbileceği en iyi ortam yine ilköğretim okullarıdır (Saralioğlu, 2004).

Duyarlılık: Çevredeki olaylara karşı duyarlı davranmak, o çevreye ilişkin sorunların tespiti ve çözüm önerileri geliştirilebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Duyarlı ve ilgili bireyler yetiştirmek, bu değerlerin önemini öğrencilere kavratılmasıyla olanaklı olacaktır. Çocukların gelişim düzeylerine uygun olarak, gerçek yaşamla ilişkilendirilmiş, insan ve çevreyi konu alan etkinlikler, bu değerlerin kazandırılmasını sağlayacaktır (Sarıalioğlu, 2004).

Dürüstlük: Her koşul altında doğruluktan ayrılmamak, özü sözü bir olmak, yalan dolandan uzak durmak şeklinde tanımlanan dürüstlük, daha güvenilir, daha güzel bir yaşam ortamı hazırlamak için ön koşul değerlerdendir. Öğrencilerin, yalanın ne kadar kötü ve zararlı bir şey olduğunu ve dürüstlüğün önemini fark etmelerini sağlayacak etkinliklerden, özellikle ilköğretim düzeyinde sıklıkla yararlanılmalıdır (Sarıalioğlu, 2004).

Hoşgörü: Olayları ve insanları anlayışla karşılamak, yapılan her işin nedenini öğrenmeye çalışmak ve her durumu nedenleriyle sorgulamak insani erdemlerden biridir. Her bireyin taşıması gereken bu erdem küçük yaşlarda öğrencilere kazandırılmalı; bunun için uygun ortam ilköğretim okullarında hazırlanmalıdır (Çiftçi ve diğerleri, 2005).

Misafirperverlik: Misafirperverlik Türk milletinin en önemli özelliklerinden biridir. Yalnızca evimize gelen insanlara karşı değil, şehrimize, bölgemize ve ülkemize gelen insanlara karşı da güler yüzlü ve saygılı olmak, onları en iyi biçimde ağırlamak insanlık görevinin yanı sıra vatandaşlık görevidir de aynı zamanda. Turistin önemi ve değeri de, yine bu başlık altında ele alınması gereken konulardır (Çiftçi ve diğerleri, 2005).

Saygı: Saygı, başkalarının duygu, düşünce ve yaşam tarzlarına karşı anlayışlı, uyumlu bir düşünce ve davranış biçimi geliştirmektir. İnsan ilişkilerinde olmazsa olmaz bir değer olan saygı, aile ortamında başlamalı, okul ortamında geliştirilmeli ve tüm sosyal yaşama geçirilmelidir. Yalnızca çevreye ve başkalarına değil, kendine de saygısı

olan bireyler yetiştirmek, eğitimin öncelikli amaçlarından biri olmalıdır (Saralioğlu, 2004).

Sevgi: İnsanlara, tüm canlılara, doğaya, çevremizdeki her şeye karşı duyulabilecek ilgi ve bağlılıktır sevgi. İnsan ruhunun taşıdığı en güzel değer olan ve onu diğerlerinden farklı kılan sevgi, saygı ve hoşgörünün olduğu ortamlarda doğar ve gelişir. Bu nedenle okul ortamlarında saygı ve hoşgörü hakim kılınmalıdır.

Sorumluluk: Sorumluluk, bir kişinin üstlendiği, yapmak zorunda olduğu işleri, gerektiği zaman ve biçimde yerine getirmesidir. Kazandırılması zor, bir o kadar da zorunlu olan bu değeri, öğrencilerin, ilköğretim düzeyinde, gerçek yaşamla ilişkilendirilmiş etkinliklerle kazanmaları sağlanmalıdır (Çiftçi ve diğerleri, 2005).

Temizlik: Temizlik dendiğinde yalnızca kişisel bakım, çevrenin ve yaşam ortamlarının temizliği değil, manevi anlamda güzel özelliklerle donatılmışlık da aklımıza gelir. Bir alışkanlık haline getirilmesi gereken temizlik, erken yaşlardan itibaren kazandırılması gereken bir değerdir. Dolayısıyla ilköğretim etkinlikleri bu açıdan oldukça önemlidir.

Vatanseverlik: Doğup büyüdüğümüz, yaşadığımız topraklara bağlılık ve ona sahip çıkmak, iyi bir vatandaş olmanın temel koşullarındandır. Ayrıca vatanseverlik, Türk milletinin de önemli özelliklerindedir. İyi bir Türk çocuğunun, bu değerleri ilköğretim düzeyinden başlayarak kazanmış olması, sahip olduğu ulusal değerlere büyük bir saygı göstermesi gerekmektedir (Saralioğlu, 2004).

Yardımseverlik: Gereksinimi olan, zor durumdaki kişilere yardımcı olmaktan hoşlanan bireyler yetiştirmek, toplumsal dayanışma ve iş birliğinin sağlanabilmesinin temel koşullarından biridir. Bu değerin kazandırılabilmesi için öğrenciler arası insani ilişkileri ön plana çıkaran etkinliklere yer vermek ve yardımseverliğin önemini vurgulamak en etkili yoldur (Çiftçi ve diğerleri, 2005).

Sağlıklı olmaya önem verme: Sağlık bireylerin sahip olduğu en önemli varlıktır; çünkü hedeflenen ya da planlanan şeylerin kolaylıkla yapılabilmesi için ön

koşul niteliğindedir. Dolayısıyla sahip olunan bu değerın önemini bilen ve sağlığına özen gösteren bireyler yetiştirmek, eğitim etkinliklerinin önemli amaçlarından biri olmalıdır.

Görüldüğü gibi, ilköğretimin birinci kademesinde öğrencilere kazandırılması gereken oldukça önemli temel bilgi, beceri ve değerler bulunmaktadır. Ancak bunların ne derece gerçekleştirilebildiği, öğretim açısından ne düzeyde kazandırılabilirdiği ya da yetersiz kalan yönleri ile ilgili fazla araştırma yapılmadığı görülmektedir.

1.1.5. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Türkiye’de ilköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerler ile ilgili doğrudan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ulaşılabilen araştırmalar ilköğretimin amaç ve ilkeleriyle ilgilidir. Ancak, belirlenen bilgi, beceri ve değerler amaç ve ilkelerden yola çıkılarak hazırlandığından, bu araştırmalar bilgi, beceri ve değerleri de kapsamaktadır. Bu araştırmalardan biri, Bilgen (1986) tarafından gerçekleştirilen “İlköğretim Okulu Araştırması” isimli araştırmadır. Bu araştırmada ilköğretim okulunun amaçlarının gerçekleştirilme düzeyi de ele alınmıştır. Bir diğer araştırma da Aktay (2005) tarafından gerçekleştirilen “İlköğretimin Eğitim ve Öğretim İlkelerinin İlköğretim Okullarında Gerçekleştirilme Düzeyi” adlı araştırmadır. Bu araştırmada da ilköğretimin ilkelerinin gerçekleştirilme düzeyi çeşitli değişkenler açısından ele alınmıştır.

Eğitim ve öğretimin niteliği temel bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılma düzeyiyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle eğitim ve öğretim etkinliklerinde bu bilgi, beceri ve değerleri kazandırmaya özen gösterilmelidir. Gerek ilköğretimin temel bilgi, beceri ve değerlerinin etkinliklere yol gösterici özelliği, gerekse bu bilgi, beceri ve değerlerle ilgili araştırma yapılmamış olması bu araştırmanın gerçekleştirilme gerekçesini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, öğretmen görüşlerine göre ilköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin hangi düzeyde kazandırılabilirdiğinin ve öğretimin niteliğinin artırılabilmesi için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesidir. Bu temel amaca bağlı olarak şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. İlköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken:
  - Temel bilgiler,
  - Temel beceriler,
  - Temel değerler hangi düzeyde kazandırılabilir?
2. İlköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere kazandırılma düzeyi ile ilgili öğretmenlerin düşünceleri:
  - Cinsiyetlerine,
  - Meslekteki hizmet sürelerine ve
  - Buldukları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
3. İlköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin yeterince kazandırılmayışının nedenleri nelerdir?
4. İlköğretimin birinci kademesi için belirlenen temel bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere en üst düzeyde kazandırılabilmesi açısından neler yapılması gerekmektedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bir toplumun kalkınmışlık düzeyi ile o toplumun eğitim sistemi arasında oldukça sıkı bir ilişki bulunmaktadır. İlköğretim kurumları, bir toplumun eğitim sisteminde ilk sırayı alır ve diğer eğitim basamakları ilköğretime dayanır. İlköğretim, tüm eğitim sisteminin ve toplumun olumlu ya da olumsuz yönde gelişmesine etki eden bir eğitim kurumudur (Kaya, 1981, s.93-94).

İlköğretim kurumları, özellikle de ilköğretimin birinci basamağı, eğitim sisteminin temeli konumundadır ve öğrencilerin hem bireysel hem de toplumsal yaşamlarında başarılı olmalarını sağlayacak özelliklerin kazanılmasında anahtar rol oynamaktadır. Bu açıdan, ilköğretim birinci basamakta öğrencilerin gerek bilişsel yönden gerekse sosyal yönden en iyi biçimde yetişmesi ise, ilköğretim için belirlenmiş temel bilgi, beceri ve değerlerin en üst düzeyde kazandırılabilmesi ile olanaklıdır. Çünkü, bu temel bilgi, beceri ve değerler, öğrencilerin daha sonraki yaşamlarının da temelini oluşturmaktadır. 2004 yılında uygulamaya konan yeni ilköğretim programı da öğrencilere kazandırılacak temel bilgi, beceri ve değerleri, bunlarla ilgili etkinlikleri belirlemiştir.

Bu araştırma, ilköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel değer, bilgi ve becerilerin hangi düzeyde kazandırılabilmişinin, temel değer, bilgi ve becerilerin yeterince kazandırılmayıpının nedenlerinin ve neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, araştırma bu konudaki araştırma eksikliğini gidermek bakımından da önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şöyle belirlenmiştir:

- Araştırma 2005-2006 eğitim-öğretim yılında Eskişehir il merkezindeki ilköğretim okullarında görevli sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle sınırlıdır.
- Araştırmada ele alınan temel bilgi, beceri ve değerler yalnızca 2004 ilköğretim programında belirlenen temel bilgi, beceri ve değerleri içermektedir.

1.5. Tanımlar

İlköğretim: Bütün yurttaşların milli eğitimin amaçlarına uygun olarak beden, zihin ve ahlak bakımından gelişmelerine hizmet eden, sekiz yıllık zorunlu temel eğitim basamağı (MEB, 1999).

Bilgi: Sözlük anlamıyla bilgi, öğrenme, araştırma ve gözlem yoluyla elde edilen her türlü gerçek, duyum ve kavrayışın tümüdür. Bilgi doğruluğu ispatlanmış inançlardır (Nonaka ve Takeuchi, 1995:58). Bilgi, önceden belirlenen bir dizi sistematik kural ve prosedüre uygun bir biçimde işlenmiş enformasyondur. Bilgi, sosyal birer varlık olan insanlar arasındaki iletişim sırasında paylaşılan, aktarılan ve yeniden şekillendirilen tecrübe ve enformasyonlardır (Allee, 1997, s.27).

Beceri: Sözlük anlamıyla beceri, kişinin, yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği; karmaşık, devimsel eylemleri değişik koşullar altında da yeterlikle yapabilme gücüdür (TDK, 2007).

Değer: İnsani, ahlaki ve milli özelliklerdir. Değer, bizim için ve başkaları için değerli olandır. Değerler dikkate değer görülen ve gerçekte istenen ilke ve standartlardır. Özel eylemleri ve amaçları yargılamada temel bir standart sağlayan ve bir grubun üyelerinin güçlü duygusal bağlılıklarıyla oluşmuş, soyut, genelleştirilmiş davranış prensipleridir (Theodorson & Theodorson, 1979, s.455).

II. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, veriler ve toplanması ile veri toplama aracı yoluyla elde edilen verilerin çözümüne ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Öğretmen görüşlerine dayalı olarak, ilköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin hangi düzeyde kazandırılabilirdiğinin ve öğretimin niteliğinin artırılabilmesi için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesini amaçlayan bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde tarama modelinden yararlanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da şu anda var olan bir durumu herhangi bir biçimde etkilemeden ve değiştirmeden, kendi koşulları içinde olduğu gibi var olduğu şekliyle betimleme olanağı vermektedir (Karasar, 2003, s.77). Bu model çerçevesinde, araştırmada “Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgi, Beceri ve Değerleri Kazanma Düzeylerini Belirleme Anketi” hazırlanarak, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgi, beceri ve değerleri kazanma düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın genel evrenini, Türkiye genelindeki tüm ilköğretim okullarında görevli sınıf öğretmenleri, çalışma evrenini ise, Eskişehir ili Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı, merkez ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma evreninin çok büyük olması nedeniyle çalışma evreninden örneklem alma yoluna gidilmiş; oranlı küme örnekleme yoluyla örneklem alınmıştır.

Küme örneklemede, evren ya da alt evrendeki tüm elemanlar kümeler halindedir. Örneklem, bu kümeler arasından yapılmaktadır. Oranlı küme örneklemede

ise, evren araştırma bulguları açısından önemli farklılıklar oluşturabileceği düşünülen alt evrenlere ayrılır. Her bir alt evrenden, o alt evrenin bütün içindeki oranı ölçüsünde küme seçilir (Karasar, 2003, s.115).

Araştırmada, Eskişehir il merkezinde bulunan yedi eğitim bölgesi araştırmanın alt evrenini oluşturmuştur. Bu alt evrenlerden, alt evreni temsil etmesi bakımından random olarak sosyo-ekonomik düzeyine göre, alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde olmak üzere üç ilköğretim okulu belirlenmiştir. Araştırmanın, her eğitim bölgesinden üç okul olmak üzere 21 okulda gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Ancak, anketlerin geri dönüş oranı düşük olduğu için, sosyo-ekonomik düzeyi göz önünde bulundurularak kimi eğitim bölgelerinden rastlantısal yolla birer okul daha alınmıştır. Böylece araştırma, 27 ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklemi

Küme	Çalışma Evreni	Örneklemdaki Öğretmen Sayısı	Geri Dönen Anket Sayısı	Değerlendirme Dışı Bırakılan Anket Sayısı (s)	Değerlendirmeye Alınan Anket Sayısı (s)
Resmi İlköğretim Okullarında Görevli Sınıf Öğretmenleri	1317	408	350	40	310

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmanın çalışma evreninde 1317 öğretmen bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise 408 ilköğretim sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenlere gönderilen anketlerden 350 tanesi geri dönmüş; 40 tanesi gerektiği gibi doldurulmadığından değerlendirme dışı bırakılmıştır. Böylece araştırma, 310 öğretmenin yanıt verdiği anketler üzerinden gerçekleşmiştir. Araştırmada anketlerin geri dönüş oranı, çalışma evreni için %23, örneklem için %76 olmuştur.

Araştırmanın uygulandığı 310 öğretmenin kişisel özellikleriyle ilgili bilgiler Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Çalışma Evrenine Giren Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri

Özellik	Grup	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	174	56.1
	Erkek	136	43.9
Toplam		310	100
Hizmet Süresi	5 yıl ve altı	6	1.9
	6-10 yıl	37	11.9
	11-15 yıl	59	19.0
	16-20 yıl	61	19.7
	21-25 yıl	55	17.8
	26 yıl ve üstü	92	29.7
Toplam		310	100
Sosyo-ekonomik Düzey	Üst Düzey	96	31.0
	Orta Düzey	161	51.9
	Alt Düzey	53	17.1
Toplam		310	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet bakımından % 56.1’i kadınlardan, % 43.9’u erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlere hizmet süreleri açısından bakıldığında, % 1.9’u 5 yıl ve altı, % 11.9’u 6-10 yıl arası, % 19’u 11-15 yıl arası, % 19.7’si 16-20 yıl arası, % 17.8’i 21-25 yıl arası ve % 29.7’si 26 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenler oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenler, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri bakımından ele alındığında ise, % 31’i üst, % 51.9’u orta ve %17.1’i alt sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda görev yapan öğretmenler oldukları anlaşılmıştır.

2.3. Veriler ve Toplanması

Araştırmada veri toplamak için, Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bulunan merkez ilköğretim okullarında görev yapan tüm sınıf öğretmenlerine yönelik olarak “Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgi, Beceri ve Değerleri Kazanma Düzeylerini Belirleme Anketi” kullanılmıştır.

Anketin geliştirilme sürecinde, ilk olarak alan yazın taraması yapılarak benzer nitelikteki ölçme araçları gözden geçirilmiş ve taslak anket oluşturulmuştur. Taslak anket, geçerlik çalışması için, konu alanında uzman akademisyenlerin görüşlerine sunulmuş; getirilen öneriler ve düzeltmeler doğrultusunda yeniden biçimlendirilmiştir. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin kişisel özellikleriyle ilgili bilgi almayı amaçlayan sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde, öğretmen görüşlerine göre ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgi, beceri ve değerleri kazanma düzeylerini belirlemeyi amaçlayan sorular yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise, temel bilgi, beceri ve değerlerin yeterince kazandırılmamasının nedenlerini ve en etkili biçimde kazandırılabilmesi için, neler yapılması gerektiğini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Araştırmanın son sorusu olan “İlköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili biçimde kazandırılabilmesi için neler yapılmalıdır?” sorusu açık uçlu olarak sorulmuştur.

Anket, ilk olarak Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı dört merkez ilköğretim okulundan 35 öğretmene uygulanarak güvenilirliği belirlenmiştir. Cronbach Alfa Katsayısı ile yapılan istatistiksel çözümler sonucu anketin güvenilirlik düzeyi 0.97 bulunmuş; bu güvenilirlik düzeyi araştırma için yeterli görülmüştür. Anket, daha sonra çalışma evrenine uygulanmıştır. Anketin uygulanmasında, örneklemdeki okullara gidilerek anketler öğretmenlere ulaştırılmıştır. Anketlerin toplanması aşamasında ise, yine okullara gidilerek, anketler öğretmenlerden teslim alınmıştır.

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumu

Veri toplama aracı yoluyla toplanan verilerin çözümü için önce, anketler tek tek incelenmiş, gerektiği gibi doldurulmayan anketler değerlendirmeye alınmamıştır. Daha sonra, öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılma düzeyine ilişkin verdikleri yanıtlar; “çok yeterli” için 4, “yeterli” için 3, “yetersiz” için 2 ve “çok yetersiz” için 1 puan verilerek bilgisayara aktarılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalamalardan yararlanılmıştır. İlköğretim, birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgi, beceri ve değerleri kazanma düzeyleri ile ilgili olarak, öğretmenlerin görüşleri arasında fark olup olmadığını sınamak amacıyla ikili küme karşılaştırmalarında, Tek Örneklem t Testi (Bağımsız Gruplar Arası t Testi), ikiden çok küme karşılaştırılmalarında ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve F testi çözümlenmeleri yapılmıştır. İstatistiksel bakımdan olumlu çıkan sonuçlarda, sonucun hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD (Tukey’s Honestly Singificant Difference Test) çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak benimsenmiştir.

Veri toplama araçlarında kullanılan dörtlü derecelendirme ölçeğine uygun olarak, anketten elde edilen verilerin ortalama puanlarının derecelendirilmesinde ve yorumlanmasında; “1.00-1.74 çok yetersiz”, “1.75-2.49 kısmen yetersiz”, “2.50-3.24 yeterli”, “3.25-4.00 çok yeterli” puan aralıkları temel alınmıştır.

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde, veri analizleri ve temel, ileri ve çok değişkenli ileri istatistik işlemlerin yapılabilmesine olanak tanıyan (Özdamar, 1997, s.5) SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde SPSS programının 7.5 sürümü kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplama anketi aracılığıyla elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular ve yorumlar sunulurken, amaçlarda belirlenmiş olan sıraya uyulmuş ve sıra aynen izlenmiştir:

3.1. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri

Bu bölümde, araştırmanın birinci amacının birinci alt maddesine uygun olarak, araştırmaya katılan ilköğretim birinci basamak öğretmenlerinin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin görüşlerini yansıtan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin maddelere verdikleri yanıtlar Tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 3. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri

Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri	<i>f</i> %	Çok Yeterli	Yeterli	Yetersiz	Çok Yetersiz	$\bar{X}$
Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme	53 17.1	229 73.9	28 9.0	-	-	3.08
Temel sağlık, temizlik ve beslenme bilgilerini edinme	43 13.9	229 73.9	38 12.3	-	-	3.01
Spor kültürüne ilişkin bilgileri bilme	20 6.5	171 55.2	112 36.1	7 2.3	-	2.65
Çevre ve doğayla ilgili temel bilgileri bilme	51 16.5	206 66.5	53 17.1	-	-	2.99

Tablo 3'ün devamı

Kazalara karşı tedbirli olmayı bilme	<i>f</i>	23	209	76	2	2.81
	<i>%</i>	7.4	67.4	24.5	0.6	
Afet ve ilkyardımla ilgili temel bilgileri bilme	<i>f</i>	17	173	106	14	2.62
	<i>%</i>	5.5	55.8	34.2	4.5	
Belli başlı toplum kurumlarının görevlerini bilme	<i>f</i>	34	189	78	9	2.80
	<i>%</i>	11.0	61.0	25.2	2.9	
Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme	<i>f</i>	32	128	131	19	2.55
	<i>%</i>	10.3	41.3	42.3	6.1	
Demokratik vatandaş davranışlarını bilme	<i>f</i>	25	165	102	18	2.63
	<i>%</i>	8.1	53.2	32.9	5.8	
Ulusal kültürün temel özelliklerini bilme	<i>f</i>	33	159	100	18	2.66
	<i>%</i>	10.6	51.3	32.3	5.8	
Bilimin temel kavramlarını tanıma (değişim, etkileşim, neden-sonuç, değişkenlik, benzerlik, karşılıklı bağımlılık, süreklilik, korunum,...vb.)	<i>f</i>	23	168	113	6	2.67
	<i>%</i>	7.4	54.2	36.5	1.9	
Temel matematik bilgilerini bilme	<i>f</i>	52	224	28	6	3.03
	<i>%</i>	16.8	72.3	9.0	1.9	
Dersler arasındaki bilgi, beceri ve değerlere yönelik ilişkileri bilme	<i>f</i>	31	213	61	5	2.87
	<i>%</i>	10.0	68.7	19.7	1.6	
N=310						2.80

Tablo 3'te görüldüğü gibi "İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Bilgiler"den "Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme" maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 73.9'u yeterli, % 17.1'i çok yeterli, % 9'u yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiş; çok yetersiz kazanıldığı konusunda görüş belirten öğretmen olmamıştır. Öğretmenlerin "Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme" maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.08'dir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu maddenin ilköğretim okullarında "yeterli" düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları görülmektedir.

"Temel sağlık, temizlik ve beslenme bilgilerini edinme" maddesiyle ilgili olarak da, öğretmenlerin % 73.9'u yeterli, % 13.9'u çok yeterli, % 12.3'ü yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiş; çok yetersiz kazanıldığı konusunda görüş belirten öğretmen

olmamıştır. Öğretmenlerin “Temel sağlık, temizlik ve beslenme bilgilerini edinme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.01’dir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

“Spor kültürüne ilişkin bilgileri bilme” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 55.2’si yeterli, % 36.1’i yetersiz, % 6.5’i çok yeterli, % 2.3’ü çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Spor kültürüne ilişkin bilgileri bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.65’tir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları söylenebilir.

“Çevre ve doğayla ilgili temel bilgileri bilme” maddesiyle ilgili olarak da, öğretmenlerin % 66.5’i yeterli, % 17.1’i yetersiz ve % 16.5’i çok yeterli düzeyde kazanıldığını belirtmiş; yine çok yetersiz kazanıldığı konusunda görüş belirten öğretmen olmamıştır. Öğretmenlerin “Çevre ve doğayla ilgili temel bilgileri bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.99’dur. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları görülmektedir.

“Kazalara karşı tedbirli olmayı bilme” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 67.4’ü yeterli, % 24.5’i yetersiz, % 7.4’ü çok yeterli ve % 0.6’sı çok yetersiz, düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Kazalara karşı tedbirli olmayı bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.81’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bu maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları görülmektedir.

“Afet ve ilkyardımla ilgili temel bilgileri bilme” maddesi konusunda, öğretmenlerin % 55.8’i yeterli, % 34.2’si yetersiz, % 5.5’i çok yeterli ve % 4.5’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Afet ve ilkyardımla ilgili temel bilgileri bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.62’dir. Bu ortalama ile öğretmenlerin, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazandırıldığını düşündükleri söylenebilir.

“Belli başlı toplum kurumlarının görevlerini bilme” maddesiyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 61’i yeterli, % 25.2’si yetersiz, % 11’i çok yeterli ve % 2.9’u çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Belli başlı toplum kurumlarının görevlerini bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.80’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşünmektedirler.

“Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 42.3’ü yetersiz, % 41.3’ü yeterli, % 10.3’ü çok yeterli ve % 6.1’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.55’tir. Bu ortalamaya göre, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşündeki öğretmen sayılarıyla, “yetersiz” düzeyde kazanıldığı görüşündeki öğretmen sayılarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Düzeyler arasındaki oranlara bakıldığında “yetersiz” görüşünü belirten öğretmen sayısının biraz daha fazla olduğu görülse de elde edilen aritmetik ortalamadan söz konusu bilginin “yeterli” düzeyde kazandırıldığı söylenebilir.

“Demokratik vatandaş davranışlarını bilme” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 53.2’si yeterli, % 32.9’u yetersiz, % 8.1’i çok yeterli ve % 5.8’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Demokratik vatandaş davranışlarını bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.63’tür. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin, bu maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları görülmektedir.

“Ulusal kültürün temel özelliklerini bilme” maddesiyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 55.3’ü yeterli, % 32.3’ü yetersiz, % 10.6’sı çok yeterli ve % 5.8’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Ulusal kültürün temel özelliklerini bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.66’dır. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları söylenebilir.

“Bilimin temel kavramlarını tanıma (değişim, etkileşim, neden-sonuç, değişkenlik, benzerlik, karşılıklı bağımlılık, süreklilik, korunum,...vb.)” maddesiyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 54.2’si yeterli, % 36.5’i yetersiz, % 7.4’ü çok yeterli ve %1.9’u çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Bilimin temel kavramlarını tanıma (değişim, etkileşim, neden-sonuç, değişkenlik, benzerlik, karşılıklı bağımlılık, süreklilik, korunum,...vb.)” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.67’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşündedirler.

“Temel matematik bilgilerini bilme” maddesine ilişkin olarak, öğretmenlerin %72.3’ü yeterli, % 16.8’i çok yeterli, % 9’u yetersiz ve % 1.9’u çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Temel matematik bilgilerini bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.03’tür. Bu ortalamaya göre, öğretmenlerin, bu maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları görülmektedir.

“Dersler arasındaki bilgi, beceri ve değerlere yönelik ilişkileri bilme” maddesiyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 68.7’si yeterli, % 19.7’si yetersiz, ve % 10’u çok yeterli ve % 1.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Dersler arasındaki bilgi, beceri ve değerlere yönelik ilişkileri bilme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.87’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşünmektedirler.

“İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri” konusundaki yanıtların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 2.80’dir. Bu ortalamadan, öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin kazanmaları gereken temel bilgileri “yeterli” düzeyde kazandıkları düşüncesinde oldukları sonucuna varılabilir.

3.2. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri

Bu bölümde, araştırmanın birinci amacının ikinci alt maddesine uygun olarak, araştırmaya katılan ilköğretim birinci basamak öğretmenlerinin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin görüşlerini yansıtan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan ilköğretim birinci basamak öğretmenlerinin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin maddelere verdikleri yanıtlar Tablo 4’te görülmektedir.

Tablo 4. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri

Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri		Çok Yeterli	Yeterli	Yetersiz	Çok Yetersiz	$\bar{X}$
Eleştirel-yaratıcı düşünme (Sunulan bilgideki mantıksızlıkları ve yanlış akıl yürütmeleri tanımlama – Yeni fikirler oluşturma ve sıra dışı bağlantılar kurma,...vb. beceriler)	<i>f</i>	20	191	99	-	2.74
	%	6.5	61.6	31.9	-	
Araştırma (Bir sorunla ilgili gözlem yapma, tahminde bulunma, veri toplama, düzenleme ve rapor halinde sunma,...vb. beceriler)	<i>f</i>	24	143	141	2	2.60
	%	7.7	46.1	45.5	0.6	
İletişim (Dinleme, anlatım, tartışma, bağlantı kurma, açık fikirli olma, ikna etme, ortak bir amaç etrafında birleşebilme,...vb. beceriler)	<i>f</i>	35	183	90	2	2.80
	%	11.3	59.0	29.0	0.6	
Problem çözme (Problemi tanımlama, açıklama, çözüm yolları üretme, en uygun yolu seçme, yardım gereksinimini belirleme, uygun çözüm yolunu uygulama,...vb. beceriler)	<i>f</i>	20	183	102	5	2.70
	%	6.5	59.0	32.9	1.6	

Tablo 4'ün devamı

Karar verme (Alternatif düşünceler üretme, sonuçlarını düşünme, en uygun kararı verme, kararı uygulama, verdiği kararın sonuçlarını üstlenme,...vb. beceriler)	<i>f</i>	16	168	122	4	2.63
	<i>%</i>	5.2	54.2	39.4	1.3	
Bilgi teknolojilerini kullanma (Yönergeye göre bilgisayar kullanma, telefon ve TV ağlarını kullanarak bilgiye ulaşma, teknolojik araç-gereçleri amacına uygun kullanma, yazılı ve sözlü bilgi kaynaklarını kullanma, bilgiyi planlama, toplumda bireylerle görüşebilme,...vb. beceriler)	<i>f</i>	40	139	129	2	2.70
	<i>%</i>	12.9	44.8	41.6	0.6	
Girişimcilik (Risk alma, yeni fikirlere açık olma, olası eleştirilere ve başarısızlıklara açık olma, kaybetmeyi göze olma,...vb. beceriler)	<i>f</i>	15	147	146	2	2.56
	<i>%</i>	4.8	47.4	47.1	0.6	
Türkçe'yi doğru, etkili ve güzel kullanma (Türkçe'yi doğru, anlaşılır biçimde konuşma, yazma, etkili dinleme ve duruma uygun konuşma,...vb. beceriler)	<i>f</i>	40	203	64	3	2.90
	<i>%</i>	12.9	65.5	20.6	1.0	
Bilinçli tüketicilik (Tüketici olarak haklarını ve bunları kullanma yollarını bilme, bilinçli tüketiciliğin ayırt edici yönlerini bilme, reklamlar yoluyla isteklerini ihtiyacına ve bütçesine göre doğru yönlendirme,...vb. beceriler)	<i>f</i>	33	195	72	10	2.80
	<i>%</i>	10.6	62.9	23.2	3.2	
Çevre bilinci (Yaşadığı çevrenin parçası olduğunu bilme, insan-çevre etkileşimini fark etme, çevreyi koruma, kültürleri tanıma ve kültürel eserleri koruma,...vb. beceriler)	<i>f</i>	39	194	65	12	2.83
	<i>%</i>	12.6	62.6	21.0	3.9	
Zaman ve mekanı doğru algılama (Zaman ve ölçülerini doğru kullanma, işlerini planlama, yerine uygun davranma, bulunduğu yer ve zamanı tanımlama,...vb. beceriler)	<i>f</i>	24	211	67	8	2.80
	<i>%</i>	7.7	68.1	21.6	2.6	
Katılım, işbirliği ve takım çalışması (Başkalarıyla işbirliği içinde çalışabilme, grup arkadaşlarının güçlü ve zayıf yönlerini tanıma, başkalarının düşünce ve davranışlarına saygı gösterme, başkalarına destek olma ve yardıma koşma,...vb. beceriler)	<i>f</i>	29	205	69	7	2.82
	<i>%</i>	9.4	66.1	22.3	2.3	
Değişim ve sürekliliği algılama (Yaşamın ve çevrenin sürekliliğini algılama, bazı olay ve olguların değişmediğini, süreklilik gösterdiğini fark etme,...vb. beceriler)	<i>f</i>	15	224	66	5	2.80
	<i>%</i>	4.8	72.3	21.3	1.6	
N=310						2.75

Tablo 4’te görüldüğü gibi “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Beceriler”den “Eleştirel-Yaratıcı Düşünme” becerisine ve alt maddelerine (Sunulan bilgidaki mantıksızlıkları ve yanlış akıl yürütmeleri tanımlama–yeni fikirler oluşturma ve sıra dışı bağlantılar kurma,...vb. beceriler) ilişkin olarak, öğretmenlerin % 61.6’sı yeterli, % 31.9’u yetersiz, % 6.5’i çok yeterli düzeyde kazanıldığını belirtmiş; çok yetersiz kazanıldığı konusunda görüş belirten öğretmen olmamıştır. Öğretmenlerin “Eleştirel-Yaratıcı Düşünme” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.74’tür. Bu ortalamadan öğretmenlerin, söz konusu becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazandırıldığı görüşünde oldukları görülmektedir.

“Araştırma” becerisi ve alt maddeleriyle (Bir sorunla ilgili gözlem yapma, tahminde bulunma, veri toplama, düzenleme ve rapor halinde sunma,...vb. beceriler) ilgili olarak, öğretmenlerin % 46.1’i yeterli, % 45.5’i yetersiz ve % 7.7’si çok yeterli ve % 0.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Araştırma” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.60’tır. Bu ortalamaya göre, ilgili becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşündeki öğretmen sayılarıyla, “yetersiz” düzeyde kazanıldığı görüşündeki öğretmen sayılarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Düzeyler arasındaki oranlara bakıldığında “yeterli” görüşünü belirten öğretmen sayısının biraz daha fazla olduğu söylenebilir. Elde edilen aritmetik ortalamadan söz konusu becerinin “yeterli” düzeyde kazandırıldığını göstermektedir.

“İletişim” becerileri ve alt maddelerine (Dinleme, anlatım, tartışma, bağlantı kurma, açık fikirli olma, ikna etme, ortak bir amaç etrafında birleşebilme,...vb. beceriler) ilişkin olarak, öğretmenlerin % 59’u yeterli, % 29’u yetersiz, % 11.3’ü çok yeterli ve % 0.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “İletişim” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.80’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşünmektedirler.

“Problem Çözme” becerisi ve alt maddeleriyle (Problemi tanımlama, açıklama, çözüm yolları üretme, en uygun yolu seçme, yardım gereksinimini belirleme, uygun çözüm yolunu uygulama,...vb. beceriler) ilgili olarak, öğretmenlerin % 59’u yeterli, %32.9’u yetersiz, % 6.5’i çok yeterli, % 1.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Problem Çözme” maddesinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.70’tir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları söylenebilir.

“Karar Verme” becerisi ve alt maddeleriyle (Alternatif düşünceler üretme, sonuçlarını düşünme, en uygun kararı verme, kararı uygulama, verdiği kararın sonuçlarını üstlenme,...vb. beceriler) ilgili, öğretmenlerin % 54.2’si yeterli, % 39.4’ü yetersiz, % 5.2’si çok yeterli ve % 1.3’ü çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin “Karar Verme” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.63’tür. Bu ortalamaya göre öğretmenler, ilgili maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazandırıldığı görüşündedirler.

“Bilgi Teknolojilerini Kullanma” becerisi ve alt maddeleriyle (Yönergeye göre bilgisayar kullanma, telefon ve TV ağlarını kullanarak bilgiye ulaşma, teknolojik araç-gereçleri amacına uygun kullanma, yazılı ve sözlü bilgi kaynaklarını kullanma, bilgiyi planlama, toplumda bireylerle görüşebilme,...vb. beceriler) ilgili olarak, öğretmenlerin % 44.8’i yeterli, % 41.6’sı yetersiz, % 12.9’u çok yeterli ve % 0.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Bilgi Teknolojilerini Kullanma” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.70’tir. Bu ortalamaya göre, ilgili becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşündeki öğretmen sayılarıyla, “yetersiz” düzeyde kazanıldığı görüşündeki öğretmen sayılarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Düzeyler arasındaki oranlara bakıldığında “yeterli” görüşünü belirten öğretmen sayısının biraz daha fazla olduğu söylenebilir; aritmetik ortalama da bu becerinin “yeterli” düzeyde kazandırıldığını göstermektedir.

“Girişimcilik” becerisi ve alt maddeleriyle (Risk alma, yeni fikirlere açık olma, olası eleştirilere ve başarısızlıklara açık olma, kaybetmeyi göze olma,...vb. beceriler) ilgili olarak, öğretmenlerin % 47.4’ü yeterli, % 47.1’i yetersiz, % 4.8’i çok yeterli ve %0.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin “Girişimcilik” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.56’dır. Bu ortalamaya göre, ilgili becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşündeki öğretmen sayılarıyla, “yetersiz” düzeyde kazanıldığı görüşündeki öğretmen sayıları birbirine oldukça yakındır. Düzeyler arasındaki oranlara bakıldığında “yeterli” görüşünü belirten öğretmen sayısının biraz daha fazla olduğu söylenebilir. Elde edilen aritmetik ortalamaya göre de söz konusu becerinin “yeterli” düzeyde kazandırıldığı kabul edilebilir.

“Türkçe’yi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma” becerisi ve alt maddelerine (Türkçe’yi doğru, anlaşılır biçimde konuşma, yazma, etkili dinleme ve duruma uygun konuşma,...vb. beceriler) ilişkin olarak, öğretmenlerin % 65.5’i yeterli, % 20.6’sı yetersiz, % 12.9’u çok yeterli ve % 1’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Türkçe’yi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.90’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenler, ilgili becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşünmektedirler.

“Bilinçli Tüketici” becerisine ve alt maddelerine (Tüketici olarak haklarını ve bunları kullanma yollarını bilme, bilinçli tüketiciliğin ayırt edici yönlerini bilme, reklamlar yoluyla isteklerini ihtiyacına ve bütçesine göre doğru yönlendirme,...vb. beceriler) ilişkin olarak, öğretmenlerin % 62.9’u yeterli, % 23.2’si yetersiz, % 10.6’sı çok yeterli ve % 3.2’si çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin “Bilinçli Tüketici” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.80’dir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları görülmektedir.

“Çevre Bilinci”ne ilişkin becerilere ve bunların alt maddelerine (Yaşadığı çevrenin parçası olduğunu bilme, insan-çevre etkileşimini fark etme, çevreyi koruma,

kültürleri tanıma ve kültürel eserleri koruma,...vb. beceriler) yönelik olarak, öğretmenlerin % 62.6'sı yeterli, % 21'i yetersiz, % 12.6'sı çok yeterli ve % 3.9'u çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Çevre Bilinci”yle ilgili becerilerin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.83'tür. Bu ortalamaya göre öğretmenler, bu maddenin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşündedirler.

“Zaman ve Mekanı Doğru Algılama” becerisi ve alt maddeleriyle (Zaman ve ölçülerini doğru kullanma, işlerini planlama, yerine uygun davranma, bulunduğu yer ve zamanı tanımlama,...vb. beceriler) ilgili olarak, öğretmenlerin % 68.1'i yeterli, %21.6'sı yetersiz, % 7.7'si çok yeterli ve % 2.6'sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Zaman ve Mekanı Doğru Algılama” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.80'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, ilgili becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşündedirler.

“Katılım, İşbirliği ve Takım Çalışması” becerisi ve alt maddelerine (Başkalarıyla işbirliği içinde çalışabilme, grup arkadaşlarının güçlü ve zayıf yönlerini tanıma, başkalarının düşünce ve davranışlarına saygı gösterme, başkalarına destek olma ve yardıma koşma,...vb. beceriler) ilişkin olarak, öğretmenlerin % 66.1'i yeterli, % 22.3'ü yetersiz, % 9.4'ü çok yeterli ve % 2.3'ü çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Katılım, İşbirliği ve Takım Çalışması” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.82'dir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, ilgili becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

“Değişim ve Sürekliliği Algılama” becerisi ve alt maddeleriyle (Yaşamın ve çevrenin sürekliliğini algılama, bazı olay ve olguların değişmediğini, süreklilik gösterdiğini fark etme,...vb. beceriler) ilgili olarak, öğretmenlerin % 72.3'ü yeterli, %21.3'ü yetersiz, % 4.8'i çok yeterli ve % 1.6'sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Değişim ve Sürekliliği Algılama” becerisinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.80'dir. Bu ortalamaya göre

öğretmenler, ilgili becerinin ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşünmektedirler.

Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri” konusundaki yanıtlarının tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 2.75’tir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin kazanmaları gereken temel becerileri, “yeterli” düzeyde kazandıkları düşüncesinde oldukları söylenebilir.

3.3. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri

Bu bölümde, araştırmanın birinci amacının üçüncü alt maddesine uygun olarak, araştırmaya katılan ilköğretim birinci basamak öğretmenlerinin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin görüşlerini yansıtan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan ilköğretim birinci basamak öğretmenlerinin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar Tablo 5’te görülmektedir.

Tablo 5. Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri

Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri	<i>f</i> %	Çok Yeterli	Yeterli	Yetersiz	Çok Yetersiz	$\bar{X}$
Adil olma	54 17.4	203 65.5	53 17.1	-	-	3.00

Tablo 5'in devamı

Aile birliğine önem verme	<i>f</i>	84	207	19	-	3.20
	<i>%</i>	27.1	66.8	6.1	-	
Bağımsızlık	<i>f</i>	49	197	64	-	2.95
	<i>%</i>	15.8	63.5	20.6	-	
Bilimsellik	<i>f</i>	29	164	114	3	2.70
	<i>%</i>	9.4	52.9	36.8	1.0	
Çalışkanlık	<i>f</i>	24	200	86	-	2.80
	<i>%</i>	7.7	64.5	27.7	-	
Dayanışma	<i>f</i>	55	201	46	8	2.97
	<i>%</i>	17.7	64.8	14.8	2.6	
Duyarlılık	<i>f</i>	35	182	82	11	2.77
	<i>%</i>	11.3	58.7	26.5	3.5	
Dürüstlük	<i>f</i>	62	198	43	7	3.01
	<i>%</i>	20.0	63.9	13.9	2.3	
Hoşgörü	<i>f</i>	44	186	68	12	2.84
	<i>%</i>	14.2	60.0	21.9	3.9	
Misafirperverlik	<i>f</i>	60	228	19	3	3.11
	<i>%</i>	19.4	73.5	6.1	1.0	
Saygı	<i>f</i>	58	186	63	3	2.96
	<i>%</i>	18.7	60.0	20.3	1.0	
Sevgi	<i>f</i>	71	194	42	3	3.07
	<i>%</i>	22.9	62.6	13.5	1.0	
Sorumluluk	<i>f</i>	32	160	98	20	2.65
	<i>%</i>	10.3	51.6	31.6	6.5	
Temizlik	<i>f</i>	61	203	44	2	3.04
	<i>%</i>	19.7	65.5	14.2	0.6	
Vatanseverlik	<i>f</i>	79	204	22	5	3.15
	<i>%</i>	25.5	65.8	7.1	1.6	
Yardımseverlik	<i>f</i>	69	212	29	-	3.12
	<i>%</i>	22.3	68.4	9.4	-	
Sağlıklı olmaya önem verme	<i>f</i>	49	202	56	3	2.95
	<i>%</i>	15.8	65.2	18.1	1.0	
N=310						2.96

Tablo 5'te görüldüğü gibi "İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Değerler"den, "Adil Olma" değerine ilişkin olarak,

öğretmenlerin % 65.5'i yeterli, % 17.4'ü çok yeterli ve % 17.1'i yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiş; çok yetersiz kazanıldığı konusunda görüş belirten öğretmen olmamıştır. Öğretmenlerin "Adil Olma" değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3'tür. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu değer için ilköğretim okullarında "yeterli" düzeyde kazanıldığı görüşünde oldukları görülmektedir.

"Aile Birliğine Önem Verme" değerine ilişkin olarak da, öğretmenlerin % 66.8'i yeterli ve % 27.1'i çok yeterli ve % 6.1'i yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiş; çok yetersiz kazanıldığı konusunda görüş belirten öğretmen olmamıştır. Öğretmenlerin "Aile Birliğine Önem Verme" değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.20'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, bu değer için ilköğretim okullarında "yeterli" düzeyde kazanıldığını düşünmektedirler.

"Bağımsızlık" değeriyle ilgili olarak da, öğretmenlerin % 63.5'i yeterli, % 20.6'sı yetersiz ve %15.8'i çok yeterli düzeyde kazanıldığını belirtmiş; çok yetersiz kazanıldığı konusunda görüş belirten öğretmen olmamıştır. Öğretmenlerin "Bağımsızlık" değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.95'tir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bu değer için ilköğretim okullarında "yeterli" düzeyde kazanıldığını düşündükleri sonucuna varılmaktadır.

"Bilimsellik" değeriyle ilgili olarak da, öğretmenlerin % 52.9'u yeterli, % 36.8'i yetersiz, % 9.4'ü çok yeterli ve % 1'i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin "Bilimsellik" değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.70'tir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bu değer için ilköğretim okullarında "yeterli" düzeyde kazandırıldığını düşündükleri söylenebilir.

"Çalışkanlık" değeriyle ilişkin olarak da, öğretmenlerin % 64.5'i yeterli, % 27.7'si yetersiz, % 7.7'si çok yeterli düzeyde kazanıldığını belirtmiş; çok yetersiz kazanıldığı konusunda görüş belirten öğretmen olmamıştır. Öğretmenlerin "Çalışkanlık" değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.80'dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, bu değer için ilköğretim okullarında "yeterli" düzeyde kazanıldığını düşünmektedirler.

“Dayanışma” değeriyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 64.8’i yeterli, % 17.7’si çok yeterli, % 14.8’i yetersiz ve % 2.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Dayanışma” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.97’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bu değer ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşündükleri görülmektedir.

“Duyarlılık” değeriyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 58.7’si yeterli, % 26.5’i yetersiz, % 11.3’ü çok yeterli ve % 3.5’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Duyarlılık” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.77’dir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu değer ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşündükleri anlaşılmaktadır.

“Dürüstlük” değeriyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 63.9’u yeterli, % 20’si çok yeterli, % 13.9’u yetersiz ve % 2.3’ü çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Dürüstlük” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.01’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, bu değer ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşünmektedirler.

“Hoşgörü” değerine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 60’ı yeterli, % 21.9’u yetersiz, % 14.2’si çok yeterli ve % 3.9’u çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Hoşgörü” değerinin kazanılma düzeyine ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.84’tür. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu değer ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşündükleri anlaşılmaktadır.

“Misafirperverlik” değeri konusunda, öğretmenlerin % 73.5’i yeterli, % 19.4’ü çok yeterli, % 6.1’i yetersiz ve % 1’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Misafirperverlik” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.11’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, bu değer ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı görüşündedirler.

“Saygı” değeriyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 60’ı yeterli, % 20.3’ü yetersiz, % 18.7’si çok yeterli ve % 1’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin “Saygı” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.96’dır. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bu değer için ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşündükleri görülmektedir.

“Sevgi” değeriyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 62.6’sı yeterli ve % 22.9’u çok yeterli, % 13.5’i yetersiz ve % 1’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Sevgi” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.07’dir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu değer için ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşündükleri sonucuna varılmaktadır.

“Sorumluluk” değerine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 51.6’sı yeterli, % 31.6’sı yetersiz, % 10.3’ü çok yeterli ve % 6.5’i çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Sorumluluk” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.65’tir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bu değer için ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşündükleri söylenebilir.

“Temizlik” değeriyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 65.5’i yeterli, % 19.7’si çok yeterli, % 14.2’si yetersiz ve % 0.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Temizlik” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.04’tür. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu değer için ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşündükleri anlaşılmaktadır.

“Vatanseverlik” değerine ilişkin olarak, öğretmenlerin % 65.8’i yeterli, % 25.5’i çok yeterli, % 7.1’i yetersiz ve % 1.6’sı çok yetersiz düzeyde kazanıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Vatanseverlik” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3.15’tir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu değer için ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığı düşüncesinde oldukları açıkça görülmektedir.

“Yardımseverlik” değerine ilişkin olarak da öğretmenlerin % 9.4’ü yetersiz, % 68.4’ü yeterli ve % 22.3’ü çok yeterli düzeyde kazanıldığını belirtmiş; Öğretmenlerin “Yardımseverlik” değerinin kazanılma düzeyiyle ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması

3.12'dir. Bu ortalamadan öğretmenlerin, bu değer in ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazanıldığını düşündükleri anlaşılmaktadır.

“Sağlıklı Olmaya Önem Verme” değeriyle ilgili olarak, öğretmenlerin % 65.2'si yeterli, % 18.1'i yetersiz, % 15.8'i çok yeterli ve % 1'i çok yetersiz düzeyde kazandırıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin “Sağlıklı Olmaya Önem Verme” değerinin kazanılma düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 2.95'tir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin, bu değer in ilköğretim okullarında “yeterli” düzeyde kazandırıldığı düşüncesinde oldukları görülmektedir.

“İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri” konusundaki yanıtların tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 2.96'dır. Bu ortalamadan öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin kazanmaları gereken temel değerlerin “yeterli” düzeyde kazanıldığı düşüncesinde oldukları sonucuna varılabilir.

3.4. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

3.4.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci amacının birinci alt maddesi ile, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının istatistiksel bakımdan belirlenmesi amaçlanmıştır.

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgileri kazanma düzeylerine ilişkin verdikleri yanıtların öğretmenlerin cinsiyetlerine göre puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve t testi sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Bilgiler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t
	Kadın	174	2.81	0.43	308	0.838
	Erkek	136	2.78	0.38		

$\alpha=.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=1.96

Tablo 6'daki veriler genel olarak incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenlerin görüşlerinin birbirine yakın olduğu; ancak ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgileri kazanma düzeylerine ilişkin olarak, kadın öğretmenlerin biraz daha olumlu düşündükleri görülmektedir. Ancak, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.4.2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci amacının ikinci alt maddesi ile, öğretmenlerin meslekteki hizmet sürelerine göre “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri”nin farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel bakımdan belirlenmek istenmiştir.

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgileri kazanma düzeyleriyle ilgili verdikleri yanıtların meslekteki hizmet sürelerine göre puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve varyans analizi sonuçları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Bilgiler	Hizmet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	F	Tukey
	5 yıl ve altı	6	2.62	0.10	304	0.366	-
	6-10 yıl	37	2.80	0.24			
	11-15 yıl	59	2.80	0.31			
	16-20 yıl	61	2.77	0.50			
	21-25 yıl	55	2.79	0.40			
	26 yıl ve üstü	92	2.83	0.46			
Toplam		310	2.80	0.41			

$\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=2.21

Tablo 7’deki veriler genel olarak incelendiğinde, 26 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenlerin diğerlerine göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. 6-10 yıl ve 11-15 yıl arasında hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin puan ortalamalarının birbirine eşit olduğu, 16-20 yıl ve 21-25 yıl arasında hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. 5 yıl ve altı hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin ise diğerlerinden daha düşük puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Bu bulguya dayalı olarak, 26 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgileri kazanma düzeylerine ilişkin olarak, diğer hizmet süresine sahip öğretmenlere oranla daha olumlu düşündükleri söylenebilir. 5 yıl ve altı hizmet süresine sahip olan öğretmenlere göre ise ilköğretim birinci basamaktaki temel bilgilerin kazanılma düzeyleri diğer hizmet sürelerindeki öğretmenlere oranla daha düşüktür. Bu bulgudan yola çıkılarak, ilköğretim birinci basamaktaki temel bilgilerin kazanılma düzeyleri açısından meslekte sona gelmiş öğretmenlerin, mesleğe yeni başlamış öğretmenlere oranla daha olumlu düşündükleri söylenebilir. Ancak, öğretmenlerin hizmet sürelerine göre görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.4.3. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci amacının üçüncü alt maddesi ile, öğretmenlerin görev yapmakta oldukları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri”yle ilgili görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel bakımdan belirlenmek istenmiştir.

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgileri kazanma düzeylerine ilişkin yanıtlarının, öğretmenlerin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve varyans analizi sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Bilgiler	Sosyo ekonomik düzey	N	$\bar{X}$	SS	Sd	F	Tukey
	Üst düzey	96	2.84	0.46	307	0.647	-
	Orta düzey	161	2.78	0.40			
	Alt düzey	53	2.77	0.31			
Toplam		310	2.80	0.41			

$\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=2.21

Tablo 8’deki veriler genel olarak incelendiği zaman, üst sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer grupların ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Alt sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının ise diğer gruplara oranla daha düşük olduğu görülmektedir. Orta sosyo-ekonomik düzeyde görev yapan öğretmenlerin puan ortalamaları, genel olarak diğer grupların arasında bir ortalamaya sahiptir. Bu bulgudan, üst sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin,

ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgileri kazanma düzeyleri ile ilgili olarak alt ve orta sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu düşündükleri söylenebilir. Alt sosyo-ekonomik düzeyde görev yapan öğretmenlere göre ise, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgileri kazanma düzeyleri, diğer sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlere oranla daha düşüktür. Bu bulgudan yola çıkılarak, öğretmenlerin görev yaptığı okulların sosyo-ekonomik düzeyleri düştükçe, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgileri kazanım düzeylerinin de düştüğü söylenebilir. Ancak, öğrencilerin temel bilgileri kazanma düzeyleri bakımından, öğretmenlerin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri ile görüşleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.5. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

3.5.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri

Araştırmanın ikinci amacının birinci alt maddesi ile, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının istatistiksel bakımdan belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tablo 9. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Beceriler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t
	Kadın	174	2.75	0.42	308	0.211
	Erkek	136	2.74	0.37		

$\alpha=.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=1.96

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeylerine ilişkin verdikleri yanıtların öğretmenlerin cinsiyetlerine göre puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve t testi sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9’daki veriler genel olarak incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenlerin görüşlerinin birbirine çok yakın olduğu; ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeylerine ilişkin olarak, kadın öğretmenlerin biraz daha olumlu düşündükleri görülmektedir. Bu bulgudan yola çıkılarak, bayan öğretmenlere göre ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeylerinin biraz daha yüksek olduğu söylenebilir. Ancak, beceriler açısından da, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.5.2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci amacının ikinci alt maddesi ile, öğretmenlerin meslekteki hizmet sürelerine göre “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri”nin farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel bakımdan belirlenmek istenmiştir.

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeyleriyle ilgili verdikleri yanıtların meslekteki hizmet sürelerine göre puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve varyans analizi sonuçları Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Beceriler	Hizmet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	F	Tukey
	5 yıl ve altı	6	2.69	0.14	304	1.096	-
	6-10 yıl	37	2.68	0.23			
	11-15 yıl	59	2.76	0.30			
	16-20 yıl	61	2.70	0.57			
	21-25 yıl	55	2.71	0.34			
	26 yıl ve üstü	92	2.82	0.41			
Toplam		310	2.75	0.40			

$\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=2.21

Tablo 10'daki veriler genel olarak incelendiğinde, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeyleriyle ilgili olarak, 26 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenlerin diğerlerine göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. 5 yıl ve altı ile 6-10 yıl, 16-20 yıl ve 21-25 yıl arası hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. 11-15 yıl arası hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin ise diğerlerinden daha yüksek; 26 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenlere yakın bir puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Bu bulguya dayalı olarak, 26 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeylerine ilişkin olarak, diğer hizmet süresine sahip öğretmenlere oranla daha olumlu düşündükleri söylenebilir. Ancak, cinsiyetlerine göre de öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.5.3. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci amacının üçüncü alt maddesi ile, öğretmenlerin görev yapmakta oldukları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre "İlköğretim Birinci

Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri”yle ilgili görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel bakımdan belirlenmek istenmiştir.

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeylerine ilişkin yanıtlarının, öğretmenlerin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve varyans analizi sonuçları Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Beceriler	Sosyo ekonomik düzey	N	$\bar{X}$	SS	Sd	F	Tukey
	Üst düzey	96	2.76	0.45	307	0.599	-
	Orta düzey	161	2.76	0.41			
	Alt düzey	53	2.69	0.20			
Toplam		310	2.75	0.40			

$\alpha=.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=2.21

Tablo 11’deki veriler genel olarak incelendiği zaman, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeylerine ilişkin olarak, üst sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamaları ile orta sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının aynı olduğu görülmektedir. Alt sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının ise diğer gruplara oranla daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durumda, üst ve orta sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeyleri ile ilgili olarak alt sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu düşündükleri ortaya çıkmaktadır. Alt sosyo-ekonomik düzeyde görev yapan öğretmenlere göre ise, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeyleri diğer sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlere oranla daha düşüktür. Bu bulgudan yola çıkılarak, öğretmenlerin görev yaptığı okulların

sosyo-ekonomik düzeyleri alt düzeye düştükçe, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeylerinin de düştüğü söylenebilir. Ancak, görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre de öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.6. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

3.6.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci amacının birinci alt maddesi ile, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığının istatistiksel bakımdan belirlenmesi amaçlanmıştır.

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeylerine ilişkin verdikleri yanıtların öğretmenlerin cinsiyetlerine göre puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve t testi sonuçları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Değerler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t
	Kadın	174	2.96	0.50	308	0.091
	Erkek	136	2.96	0.41		

$\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=1.96

Tablo 12'deki veriler genel olarak incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenlerin görüşlerinin birbirinin aynı olduğu; ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeylerine ilişkin olarak, kadın ve erkek öğretmenler arasında fark olmadığı görülmektedir. Bu bulgudan yola çıkılarak, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeyleriyle ilgili olarak, öğretmenlerin cinsiyetlerinin, görüşler üzerinde belirleyici bir rol oynamadığı söylenebilir. Değerler açısından da, cinsiyetlerine göre öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.6.2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci amacının ikinci alt maddesi ile, öğretmenlerin meslekteki hizmet sürelerine göre “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri”nin farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel bakımdan belirlenmek istenmiştir.

Tablo 13. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Değerler	Hizmet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	F	Tukey
		6	3.21	0.29	304	1.943	-
	5 yıl ve altı	37	2.81	0.42			
	6-10 yıl	59	2.89	0.37			
	11-15 yıl	61	2.97	0.52			
	16-20 yıl	55	3.06	0.44			
	21-25 yıl	92	2.98	0.49			
	26 yıl ve üstü						
Toplam		310	2.96	0.46			

$\alpha=.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=2.21

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeyleriyle ilgili verdikleri yanıtların meslekteki hizmet sürelerine göre puan

ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve varyans analizi sonuçları Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13'teki veriler genel olarak incelendiğinde, 5 yıl ve altında hizmet süresine sahip öğretmenlerin diğerlerine göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu ve öğretmenlerin hizmet sürelerine göre puan ortalamalarının oldukça farklı olduğu görülmektedir. 5 yıl ve altı hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin puan ortalamasını sırasıyla 21-25 yıl, 26 yıl ve üstü, 16-20 yıl, 11-15 yıl ve 6-10 yıl arası hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin puan ortalamaları takip etmektedir. Bu bulguya dayalı olarak, 5 yıl ve altı hizmet süresine sahip öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeylerine ilişkin olarak, diğer hizmet süresine sahip öğretmenlere oranla daha olumlu düşündükleri söylenebilir. 6-10 yıl arası hizmet süresine sahip olan öğretmenlere göre ise ilköğretim birinci basamaktaki temel değerlerin kazanılma düzeyleri, diğer hizmet sürelerindeki öğretmenlere oranla daha düşüktür. 26 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenlerin puan ortalamalarıyla 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlerin puan ortalamalarının birbirlerine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkılarak öğretmenlerin hizmet süreleriyle, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamaları arasında herhangi bir ilişki olmadığı, görüşlerin öğretmenlerin diğer kişilik özellikleriyle ilgili olarak farklılık gösterdiği söylenebilir. Ancak, hizmet sürelerine göre de öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.6.3. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci amacının üçüncü alt maddesi ile, öğretmenlerin görev yapmakta oldukları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri”yle ilgili görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel bakımdan belirlenmek istenmiştir.

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeylerine ilişkin yanıtlarının, öğretmenlerin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre puan ortalamaları ile puan dağılımlarının standart sapma değerleri ve varyans analizi sonuçları Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temel Değerler	Sosyo ekonomik düzey	N	$\bar{X}$	SS	SD	F	Tukey
	Üst düzey	96	2.93	0.50	307	0.466	-
	Orta düzey	161	2.96	0.48			
	Alt düzey	53	3.00	0.31			
Toplam		310	2.96	0.46			

$\alpha=.05$ anlamlılık düzeyine göre t tablo değeri=2.21

Tablo 14’teki veriler genel olarak incelendiği zaman, alt sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer grupların ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Üst sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının ise diğer gruplara oranla daha düşük olduğu görülmektedir. Orta sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamaları, genel olarak diğer grupların arasında bir ortalamaya sahiptir. Bu duruma bakılarak, alt sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeyleri ile ilgili olarak üst ve orta sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu düşündükleri söylenebilir. Üst sosyo-ekonomik düzeyde görev yapan öğretmenlere göre ise, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeyleri diğer sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlere oranla daha düşüktür. Bu bulgudan yola çıkılarak, öğretmenlerin görev yaptığı okulların sosyo-ekonomik düzeyleri ile ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeyleri arasında ters bir orantı olduğu; yani öğretmenlerin görev yaptığı okulu sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeyleri düşmektedir.

3.7. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Değer, Bilgi ve Becerilerin Yeterince Kazandırılmamasının Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın üçüncü amacına uygun olarak, öğretmenlerin “Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Değer, Bilgi ve Becerilerin Yeterince Kazandırılmamasının Nedenleri”ne ilişkin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda öğretmenlere nedenlere ilişkin görüşlerini belirtebilecekleri maddeler verilmiştir. Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamakta öğrencilere kazandırılması gereken temel değer, bilgi ve becerilerin yeterince kazandırılmamasının nedenlerine ilişkin görüşleri alınmış ve frekans dağılımları oluşturularak en yüksek frekanstan en düşük frekansa doğru sıralanmıştır.

Öğretmenlerin ilköğretim birinci basamakta öğrencilere kazandırılması gereken temel değer, bilgi ve becerilerin yeterince kazandırılmamasının nedenlerine ilişkin görüşleri Tablo 15’te görülmektedir.

Tablo 15. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Değer, Bilgi ve Becerilerin Yeterince Kazandırılmamasının Nedenlerine İlişkin Görüşleri ve Frekans Dağılımları

Görüşler	Frekans f
a. Öğrenci velilerinin ilgisiz olması	193
b. Okullardaki öğrenci sayısının fazla olması	162
c. Okulun kütüphane, laboratuvar, spor salonu, toplantı ve gösteri salonu gibi destek hizmet unsurlarının yetersiz olması	132
d. Okulun ekonomik olarak yetersiz kalması	129
e. Okul binasının fiziki açıdan (sınıfların küçük olması, ısı, aydınlatma vb. özellikleri gibi) eğitim-öğretim gereksinimlerini karşılamada yetersiz olması	119

Tablo 15'in devamı

f. Okulun personel bakımından yetersiz olması (Rehber öğretmen, ölçme ve değerlendirme uzmanı gibi)	117
g. Okulun eğitim araç-gereçlerinin yetersiz olması	102
h. Okulun bilgisayar, internet gibi iletişim ve bilgi kaynaklarından yoksun olması	61
i. Öğretmen yeterliklerinin yetersiz olması	37
j. Okul yöneticilerinin yetersiz olması	34
Diğer	
k. Velilerin ekonomik düzeylerinin yetersiz olması	4
l. Velilerin eğitim düzeylerinin düşük olması	3
m. Velilerin çocuklarını yeterince tanımaması, çocukların yeterli ve yetersiz yönlerinin farkında olmaması	2
n. Çocukların yetiştikleri çevredeki olumsuz çevresel faktörler ve kötü örnekler	1
o. Çocuklar için sosyal etkinliklerin yetersizliği	1
p. Okul, öğretmen ve derslik sayılarının yetersizliği	1
q. Okullarda kaynaştırma öğrencilerinin sayısının fazla olması	1
r. Öğretmenlerin mesleki yetersizlikleri	1
s. Okul-öğretmen-veli işbirliğinin yetersizliği	1
t. Tüm okulların eğitsel açıdan aynı imkanlara sahip olmaması	1
u. İlköğretim programlarının ağır ve aşırı yüklü olması, ders içeriklerinin uzun olması (özellikle temel dersler)	1
Görüşler Toplamı	1103

Tablo 15'te görüldüğü gibi, temel bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmamasına ilişkin olarak; 193 öğretmen "Öğrenci velilerinin ilgisiz olması"nı, 162 öğretmen "Okullardaki öğrenci sayısının fazla olması"nı, 132 öğretmen "Okulun kütüphane, laboratuvar, spor salonu, toplantı ve gösteri salonu gibi destek hizmet unsurlarının yetersiz olması"nı, 129 öğretmen "Okulun ekonomik olarak yetersiz kalması"nı, 119 öğretmen "Okul binasının fiziki açıdan (sınıfların küçük olması, ısı, aydınlatma vb. özellikleri gibi) eğitim-öğretim gereksinimlerini karşılamada yetersiz

olması”nı, 117 öğretmen “Okulun personel bakımından (Rehber öğretmen, ölçme ve değerlendirme uzmanı gibi) yetersiz olması”nı, 102 öğretmen “Okulun eğitim araç-gereçlerinin yetersiz olması”nı, 61 öğretmen “Okulun bilgisayar, internet gibi iletişim ve bilgi kaynaklarından yoksun olması”nı, 37 öğretmen “Öğretmen yeterliklerinin yetersiz olması”nı, 34 öğretmen de “Okul yöneticilerinin yetersiz olması”nı neden olarak göstermişlerdir.

Bunların yanı sıra, temel bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmaması ile ilgili olarak, 4 öğretmen “Velilerin ekonomik düzeylerinin yetersiz olması”nı, 3 öğretmen “Velilerin eğitim düzeylerinin düşük olması”nı, 2 öğretmen “Velilerin çocuklarını yeterince tanımaması, çocukların yeterli ve yetersiz yönlerinin farkında olmaması”nı, 1 öğretmen “Çocukların yetiştikleri çevredeki olumsuz çevresel faktörleri ve kötü örnekler”i, 1 öğretmen “Çocuklar için sosyal etkinliklerin yetersizliği”ni, 1 öğretmen “Okul, öğretmen ve derslik sayılarının yetersizliği”ni, 1 öğretmen “Okullarda kaynaştırma öğrencilerinin sayısının fazla olması”nı, 1 öğretmen “Öğretmenlerin mesleki yetersizlikleri”ni, 1 öğretmen “Okul-öğretmen-veli işbirliğinin yetersizliği”ni, 1 öğretmen “Tüm okulların eğitsel açıdan aynı imkanlara sahip olmaması”nı ve 1 öğretmen de “İlköğretim programlarının (özellikle temel dersler) ağır ve aşırı yüklü olması, ders içeriklerinin uzun olması”nı neden olarak belirtmişlerdir.

3.8. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Bilgi, Beceri ve Değerlerin Daha Etkili Biçimde Kazandırılabilmesi İçin Neler Yapılması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın dördüncü amacına uygun olarak, öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Bilgi, Beceri ve Değerlerin Daha Etkili Biçimde Kazandırılabilmesi İçin Neler Yapılması Gerektiği”ne ilişkin önerilerinin alınması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda öğretmenlere açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamakta öğrencilere kazandırılması gereken temel

bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili bir biçimde kazandırılabilmesi konusundaki önerileri belli temalar altında toplanmış; frekansları alınarak en yüksek frekanstan en düşük frekansa doğru sıralanmıştır. Öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamakta öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili bir biçimde kazandırılabilmesi konusundaki önerileri Tablo 16’da görülmektedir.

Tablo 16. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Bilgi, Beceri ve Değerlerin Daha Etkili Biçimde Kazandırılabilmesi İçin Neler Yapılması Gerektiğine İlişkin Görüşleri ve Frekans Dağılımları

Görüşler	Frekans f
a. Aileler çeşitli eğitim ve seminer çalışmaları yoluyla eğitilmelidir.	30
b. Okul-aile-öğretmen-çevre işbirliği geliştirilmeli; ailelerin ve çevrenin okula güveni ve desteği sağlanmalıdır.	29
c. Öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak, uygulama ağırlıklı öğretim ortamları oluşturulmalıdır.	22
d. Okulların fiziksel ve sosyal olanakları artırılmalı; öğretmen, derslik, araç-gereç, teknoloji ve destek unsurları açısından yetersizlikleri giderilmelidir.	16
e. İlköğretim programları gereksinimleri karşılayacak biçimde düzenlenmeli; hazırlanan eğitim programlarının en etkin biçimde uygulanması sağlanmalıdır.	15
f. Okullarda öğrenciler için, kendilerini ve iletişim becerilerini geliştirmelerini sağlayacak, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif aktiviteler düzenlenmelidir.	14
g. Eğitimin her basamağında davranış ve değerler eğitimine daha fazla yer verilmelidir.	13
h. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerini sağlayacak hizmet-içi eğitim ve seminer çalışmaları artırılmalı; bu çalışmalara belirli oranda katılım zorunlu hale getirilmelidir.	9
i. Öğretmenler de eğitimde karar sürecine katılmalıdır.	9
j. Okullardaki sınıf başına düşen öğrenci sayısı azaltılmalıdır.	8
k. Bilişsel alana ağırlık veren değerlendirme sisteminden çok, her yönden gelişimi ve yaratıcı düşünmeyi gerektiren değerlendirme sistemine ağırlık verilmelidir.	7
l. Öğretmenlerin sosyo-ekonomik durumları ve çalışma koşulları iyileştirilmelidir.	7
m. Eğitim çalışmaları çocukların ilgi, yetenek ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.	6

Tablo 16'nın devamı

n.	Okullarda okul kuralları, disiplin, sınıf tekrarı, ödül ve ceza gibi uygulamalar etkin hale getirilmelidir.	6
o.	Öğretmenler yeterince rehberlik yapabilecek donanıma sahip hale getirilmelidir.	5
p.	Öğretim; akıl yürütme, bilimsel düşünme ve değerlendirme etkinliklerinin somut sonuçlarının görülebileceği biçimde yapılandırılmalıdır.	5
q.	Öğretmen yetiştirmede uygulama ağırlıklı, Milli Eğitim uygulamalarıyla paralel bir eğitim sağlanmalı; öğretmen adayları nelerle karşılaşabilecekleri konusunda bilinçlendirilmelidir.	4
r.	İlköğretim birinci basamak için, her sınıf düzeyinde branşlaşmış sınıf öğretmenliği oluşturulmalı; beceri derslerinde branş öğretmenleri de etkin bir biçimde görev almalıdır.	4
s.	Eğitim çalışmalarında çevre şartları göz önünde bulundurulmalı; bu şartlardan etkin bir biçimde yararlanılmalıdır.	3
t.	Eğitime daha fazla kaynak ayrılmalıdır.	3
u.	Rehber öğretmenler, her sınıfta haftada en az bir ders saati derse girmeli; okul rehberlik çalışmaları etkin hale getirilmelidir.	3
v.	Tüm okullar tekli öğretime geçirilmelidir.	3
w.	Okulların öncelikli hedefinin eğitim olduğu unutulmamalı ve okullarla ilgili tüm çalışmalar buna göre düzenlenmelidir.	3
x.	Ders kitapları ve materyalleri çocukların ilgi ve düzeylerine uygun olarak, günlük yaşamla ilişkilendirilerek hazırlanmalıdır.	3
y.	Kaynaştırma öğrencileri için okullarda özel alt sınıflar oluşturulmalı; bu sınıflarda özel eğitim alanında uzman öğretmenler görev almalıdır.	3
z.	Öğretmenlerin öğrenciler için düzenledikleri ders dışı eğitim etkinlikleri desteklenmelidir.	2
aa.	Öğrenci olumlu ve olumsuz yönleriyle kabul edilmeli; öğrenciye güven duyulmalıdır.	2
bb.	Çocukların TV izleme alışkanlıkları ve izledikleri programlar kontrol altına alınmalıdır.	2
cc.	Ana sınıfları zorunlu hale getirilmelidir.	2
dd.	Eğitim etkinlikleri ve eğitim çalışmaları, oyunlaştırma gibi yollarla, çocuklar için ilgi çekici ve eğlenceli hale getirilmelidir.	2
ee.	Zorunlu eğitimin süresi uzatılmalıdır.	2
ff.	Mesleki tanıtım ve yönlendirme çalışmaları, çocuğun ilgi ve yeteneklerine göre ilköğretim birinci basamakta başlamalıdır.	2
Görüşler Toplamı		244

Tablo 16’da görüldüğü gibi, ilköğretim birinci basamakta öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili bir biçimde kazandırılabilmesi konusunda öncelikli olarak 30 öğretmen “Aileler çeşitli eğitim ve seminer çalışmaları yoluyla eğitilmelidir.”, 29 öğretmen “Okul-aile-öğretmen-çevre işbirliği geliştirilmeli; ailelerin ve çevrenin okula güveni ve desteği sağlanmalıdır.” önerisinde bulunmuşlardır.

Bunlardan sonra sırasıyla 22 öğretmen “Öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak, uygulama ağırlıklı öğretim ortamları oluşturulmalıdır.”, 16 öğretmen “Okulların fiziksel ve sosyal olanakları artırılmalı; öğretmen, derslik, araç-gereç, teknoloji ve destek unsurları açısından yetersizlikleri giderilmelidir.”, 15 öğretmen “İlköğretim programları gereksinimleri karşılayacak biçimde düzenlenmeli; hazırlanan eğitim programlarının en etkin biçimde uygulanması sağlanmalıdır.”, 14 öğretmen “Okullarda öğrenciler için, kendilerini ve iletişim becerilerini geliştirmelerini sağlayacak, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif aktiviteler düzenlenmelidir.”, 13 öğretmen “Eğitimin her basamağında davranış ve değerler eğitimine daha fazla yer verilmelidir.”, 9 öğretmen “Öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerini sağlayacak hizmet-içi eğitim ve seminer çalışmaları artırılmalı; bu çalışmalara belirli oranda katılım zorunlu hale getirilmelidir.”, 9 öğretmen “Öğretmenler de eğitimde karar sürecine katılmalıdır.”, 8 öğretmen “Okullardaki sınıf başına düşen öğrenci sayısı azaltılmalıdır.”, 7 öğretmen “Bilişsel alana ağırlık veren değerlendirme sisteminden çok, her yönden gelişimi ve yaratıcı düşünmeyi gerektiren değerlendirme sistemine ağırlık verilmelidir.”, 7 öğretmen “Öğretmenlerin sosyo-ekonomik durumları ve çalışma koşulları iyileştirilmelidir.”, 6 öğretmen “Eğitim çalışmaları çocukların ilgi, yetenek ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.”, 6 öğretmen “Okullarda okul kuralları, disiplin, sınıf tekrarı, ödül ve ceza gibi uygulamalar etkin hale getirilmelidir.”, 5 öğretmen “Öğretmenler yeterince rehberlik yapabilecek donanımına sahip hale getirilmelidir.”, 5 öğretmen “Öğretim; akıl yürütme, bilimsel düşünme ve değerlendirme etkinliklerinin somut sonuçlarının görülebileceği biçimde yapılandırılmalıdır.”, 4 öğretmen “Öğretmen yetiştirmede uygulama ağırlıklı, Milli Eğitim uygulamalarıyla paralel bir eğitim sağlanmalı; öğretmen adayları nelerle karşılaşabilecekleri konusunda bilinçlendirilmelidir.”, 4 öğretmen “İlköğretim birinci

basamak için, her sınıf düzeyinde branşlaşmış sınıf öğretmenliği oluşturulmalı; beceri derslerinde branş öğretmenleri de etkin bir biçimde görev almalıdır.” önerilerini getirmişlerdir.

Daha az sayıda olarak da 3 öğretmen “Eğitim çalışmalarında çevre şartları göz önünde bulundurulmalı; bu şartlardan etkin bir biçimde yararlanılmalıdır.”, 3 öğretmen “Eğitime daha fazla kaynak ayrılmalıdır.”, 3 öğretmen “Rehber öğretmenler, her sınıfta haftada en az bir ders saati derse girmeli; okul rehberlik çalışmaları etkin hale getirilmelidir.”, 3 öğretmen “Tüm okullar tekli öğretime geçirilmelidir.”, 3 öğretmen “Okulların öncelikli hedefinin eğitim olduğu unutulmamalı ve okullarla ilgili tüm çalışmalar buna göre düzenlenmelidir.”, 3 öğretmen “Ders kitapları ve materyalleri çocukların ilgi ve düzeylerine uygun olarak, günlük yaşamla ilişkilendirilerek hazırlanmalıdır.”, 3 öğretmen “Kaynaştırma öğrencileri için okullarda özel alt sınıflar oluşturulmalı; bu sınıflarda özel eğitim alanında uzman öğretmenler görev almalıdır.” yönünde önerilerde bulunmuşlardır.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgi, beceri ve değerleri kazanma düzeylerini belirlemeyi amaçlayan araştırmanın bu bölümünde, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara dayalı olarak, ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

4.1.1. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri” ile İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Öğretmenler, “Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme”, “Temel sağlık, temizlik ve beslenme bilgilerini edinme”, “Spor kültürüne ilişkin bilgileri bilme”, “Çevre ve doğayla ilgili temel bilgileri bilme”, “Kazalara karşı tedbirli olmayı bilme”, “Afet ve ilkyardımla ilgili temel bilgileri bilme”, “Belli başlı toplum kurumlarının görevlerini bilme”, “Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme”, “Demokratik vatandaş davranışlarını bilme”, “Ulusal kültürün temel özelliklerini bilme”, “Bilimin temel kavramlarını tanıma (değişim, etkileşim, neden-sonuç, değişkenlik, benzerlik, karşılıklı bağımlılık, süreklilik, korunum,...vb.)”, “Temel matematik bilgilerini bilme” ve “Dersler arasındaki bilgi, beceri ve değerlere yönelik ilişkileri bilme” ye yönelik temel bilgilerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilere **yeterli** düzeyde kazandırıldığını düşünmektedirler.
- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri” konusundaki yanıtlarının tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 2.80’dir. Bu ortalamaya göre öğretmenler, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin kazanmaları gereken temel bilgilerin **yeterli** düzeyde kazandırıldığı düşüncesindedirler.

- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde, kadın öğretmenlerin puan ortalamalarıyla erkek öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları meslekteki hizmet süresi değişkenine göre incelendiğinde, puan ortalamaları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Bilgileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri değişkenine göre, üst sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer grupların ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak, öğretmenlerin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonuçlarında, puan ortalamalarında istatistiksel bakımdan anlamlı fark bulunmamıştır.

4.1.2. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri” ile İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Öğretmenler, “Eleştirel-Yaratıcı Düşünme (Sunulan bilgideki mantıksızlıkları ve yanlış akıl yürütmeleri tanımlama – yeni fikirler oluşturma ve sıra dışı bağlantılar kurma,...vb. beceriler)”, “Araştırma (Bir sorunla ilgili gözlem yapma, tahminde bulunma, veri toplama, düzenleme ve rapor halinde sunma,...vb. beceriler)”, “İletişim (Dinleme, anlatım, tartışma, bağlantı kurma, açık fikirli olma, ikna etme, ortak bir amaç etrafında birleşebilme,...vb. beceriler)”, “Problem Çözme (Problemi

tanımlama, açıklama, çözüm yolları üretme, en uygun yolu seçme, yardım gereksinimini belirleme, uygun çözüm yolunu uygulama,...vb. beceriler)”, “Karar Verme (Alternatif düşünceler üretme, sonuçlarını düşünme, en uygun kararı verme, kararı uygulama, verdiği kararın sonuçlarını üstlenme,...vb. beceriler)”, “Bilgi Teknolojilerini Kullanma (Yönergeye göre bilgisayar kullanma, telefon ve TV ağlarını kullanarak bilgiye ulaşma, teknolojik araç-gereçleri amacına uygun kullanma, yazılı ve sözlü bilgi kaynaklarını kullanma, bilgiyi planlama, toplumda bireylerle görüşebilme,...vb. beceriler)”, “Girişimcilik (Risk alma, yeni fikirlere açık olma, olası eleştirilere ve başarısızlıklara açık olma, kaybetmeyi göze olma,...vb. beceriler)”, “Türkçe’yi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma (Türkçe’yi doğru, anlaşılır biçimde konuşma, yazma, etkili dinleme ve duruma uygun konuşma,...vb. beceriler)”, “Bilinçli Tüketici (Tüketici olarak haklarını ve bunları kullanma yollarını bilme, bilinçli tüketiciliğin ayırt edici yönlerini bilme, reklamlar yoluyla isteklerini ihtiyacına ve bütçesine göre doğru yönlendirme,...vb. beceriler)”, “Çevre Bilinci (Yaşadığı çevrenin parçası olduğunu bilme, insan-çevre etkileşimini fark etme, çevreyi koruma, kültürleri tanıma ve kültürel eserleri koruma,...vb. beceriler)”, “Zaman ve Mekanı Doğru Algılama (Zaman ve ölçülerini doğru kullanma, işlerini planlama, yerine uygun davranma, bulunduğu yer ve zamanı tanımlama,...vb. beceriler)”, “Katılım, İşbirliği ve Takım Çalışması (Başkalarıyla işbirliği içinde çalışabilme, grup arkadaşlarının güçlü ve zayıf yönlerini tanıma, başkalarının düşünce ve davranışlarına saygı gösterme, başkalarına destek olma ve yardıma koşma,...vb. beceriler)” ve “Değişim ve Sürekliliği Algılama (Yaşamın ve çevrenin sürekliliğini algılama, bazı olay ve olguların değişmediğini, süreklilik gösterdiğini fark etme,...vb. beceriler) gibi temel becerilerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilere **yeterli** düzeyde kazandırıldığını düşünmektedirler.

- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri” konusundaki yanıtlarının tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 2.75’tir. Bu ortalamaya göre

öğretmenler, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin kazanmaları gereken temel becerilerin **yeterli** düzeyde kazanıldığı düşüncesindedirler.

- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde, kadın öğretmenlerin biraz daha olumlu düşündükleri görülmektedir. Ancak, puan ortalamaları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.
- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları hizmet süresi değişkeni açısından incelendiğinde, 26 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenlerin diğerlerine göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin meslekteki hizmet süreleri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonuçlarında, puan ortalamalarında istatistiksel bakımdan anlamlı fark bulunmamıştır.
- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Becerileri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri değişkenine göre incelendiğinde, üst sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamaları ile orta sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının aynı olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonuçlarında, puan ortalamalarında istatistiksel bakımdan anlamlı fark bulunmamıştır. Bu bulgudan yola çıkılarak, öğretmenlerin görev yaptığı okulların sosyo-ekonomik düzeyleri alt düzeye düştükçe, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel becerileri kazanma düzeylerinin de düştüğü söylenebilir. Ancak, yapılan varyans analizi sonuçlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.1.3. Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri” ile İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

- Öğretmenler, “Adil Olma”, “Aile Birliğine Önem Verme”, “Bağımsızlık”, “Bilimsellik”, “Çalışkanlık”, “Dayanışma”, “Duyarlılık”, “Dürüstlük”, “Hoşgörü”, “Misafirperverlik”, “Saygı”, “Sevgi”, “Sorumluluk”, “Temizlik”, “Vatanseverlik”, “Yardıms severlik” ve “Sağlıklı Olmaya Önem Verme” gibi temel değerlerin ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilere **yeterli** düzeyde kazandırıldığını düşünmektedirler.
- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri” konusundaki yanıtlarının tümünün aritmetik ortalamalarının ortalaması 2.96’dır. Bu ortalamadan öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin kazanmaları gereken temel değerlerin **yeterli** düzeyde kazanıldığı düşüncesinde oldukları sonucu bulunmuştur.
- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde, kadın öğretmenlerin puan ortalamalarıyla erkek öğretmenlerin puan ortalamalarının aynı olduğu; aralarında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmadığı anlaşılmıştır.
- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları hizmet süresi değişkeni açısından incelendiğinde, 5 yıl ve altı hizmet süresine sahip öğretmenlerin diğerlerine göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu ve öğretmenlerin hizmet sürelerine göre puan ortalamalarının oldukça farklı olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, öğretmenlerin hizmet süreleriyle, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel değerleri kazanma düzeylerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamaları arasında bir ilişki olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmenlerin meslekteki hizmet süreleri

değişkenine göre yapılan varyans analizi sonuçlarında, puan ortalamalarında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

- Öğretmenlerin “İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Kazanmaları Gereken Temel Değerleri Kazanma Düzeyleri”ne ilişkin yanıtları görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri değişkenine göre incelendiğinde, alt sosyo-ekonomik düzey okullarda görev yapan öğretmenlerin puan ortalamalarının diğer grupların ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonuçlarında, puan ortalamalarında istatistiksel bakımdan anlamlı fark bulunmamıştır.

4.1.4. Öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamakta Öğrencilere Kazandırılması Gereken Temel Değer, Bilgi ve Becerilerin Yeterince Kazandırılmamasının Nedenlerine İlişkin Görüş ve Önerileri’ne Yönelik Sonuçlar

- Öğretmenler, temel bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmamasına ilişkin olarak sırasıyla; “Öğrenci velilerinin ilgisiz olması”nı, “Okullardaki öğrenci sayısının fazla olması”nı, “Okulun kütüphane, laboratuvar, spor salonu, toplantı ve gösteri salonu gibi destek hizmet unsurlarının yetersiz olması”nı, “Okulun ekonomik olarak yetersiz kalması”nı, “Okul binasının fiziki açıdan (sınıfların küçük olması, ısı, aydınlatma vb. özellikleri gibi) eğitim-öğretim gereksinimlerini karşılamada yetersiz olması”nı en önemli nedenler olarak göstermişlerdir. Bunun yanı sıra “Okulun personel bakımından (Rehber öğretmen, ölçme ve değerlendirme uzmanı gibi) yetersiz olması”, “Okulun eğitim araç-gereçlerinin yetersiz olması”, “Okulun bilgisayar, internet gibi iletişim ve bilgi kaynaklarından yoksun olması”, “Öğretmen yeterliklerinin yetersiz olması” ve “Okul yöneticilerinin yetersiz olması” gösterilen diğer önemli nedenlerdir.

- “Velilerin ekonomik düzeylerinin yetersiz olması”, “Velilerin eğitim düzeylerinin düşük olması”, “Velilerin çocuklarını yeterince tanımaması, çocukların yeterli ve yetersiz yönlerinin farkında olmaması”, “Çocukların yetiştikleri çevredeki olumsuz çevresel faktörleri ve kötü örnekler”, “Çocuklar için sosyal etkinliklerin yetersizliği”, “Okul, öğretmen ve derslik sayılarının yetersizliği”, “Okullarda kaynaştırma öğrencilerinin sayısının fazla olması”, “Öğretmenlerin mesleki yetersizlikleri”, “Okul-öğretmen-veli işbirliğinin yetersizliği”, “Tüm okulların eğitsel açıdan aynı olanaklara sahip olmaması” ve “İlköğretim programlarının (özellikle temel dersler) ağır ve aşırı yüklü olması, ders içeriklerinin yoğun olması” da belirtilen diğer nedenlerdir.
- İlköğretim birinci basamakta öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili bir biçimde kazandırılabilmesi konusunda öğretmenler sırasıyla “Aileler çeşitli eğitim ve seminer çalışmaları yoluyla eğitilmelidir.”, “Okul-aile-öğretmen-çevre işbirliği geliştirilmeli; ailelerin ve çevrenin okula güveni ve desteği sağlanmalıdır.” önerilerini öncelikli yapılması gerekenler olarak belirtmişlerdir.
- Öğretmenler ayrıca, “Öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak, uygulama ağırlıklı öğretim ortamları oluşturulmalıdır.”, “Okulların fiziksel ve sosyal olanakları artırılmalı; öğretmen, derslik, araç-gereç, teknoloji ve destek unsurları açısından yetersizlikleri giderilmelidir.” önerilerinde bulunmuşlardır. “İlköğretim programları gereksinimleri karşılayacak biçimde düzenlenmeli; hazırlanan eğitim programlarının en etkin biçimde uygulanması sağlanmalıdır.”, “Okullarda öğrenciler için, kendilerini ve iletişim becerilerini geliştirmelerini sağlayacak, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif aktiviteler düzenlenmelidir.”, “Eğitimin her basamağında davranış ve değerler eğitimine daha fazla yer verilmelidir.”, yönünde önerilerde bulunmuşlardır.

- “Öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerini sağlayacak hizmet-içi eğitim ve seminer çalışmaları artırılmalı; bu çalışmalara belirli oranda katılım zorunlu hale getirilmelidir.”, “Öğretmenler de eğitimde karar sürecine katılmalıdır.”, “Okullardaki sınıf başına düşen öğrenci sayısı azaltılmalıdır.” önerileri de sunulan diğer önerilerdir. Bunun yanı sıra “Bilişsel alana ağırlık veren değerlendirme sisteminden çok, her yönden gelişimi ve yaratıcı düşünmeyi gerektiren değerlendirme sistemine ağırlık verilmelidir.”, “Öğretmenlerin sosyo-ekonomik durumları ve çalışma koşulları iyileştirilmelidir.”, “Eğitim çalışmaları çocukların ilgi, yetenek ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.”, “Okullarda okul kuralları, disiplin, sınıf tekrarı, ödül ve ceza gibi uygulamalar etkin hale getirilmelidir.”, “Öğretmenler yeterince rehberlik yapabilecek donanıma sahip hale getirilmelidir.”, “Öğretim; akıl yürütme, bilimsel düşünme ve değerlendirme etkinliklerinin somut sonuçlarının görülebileceği biçimde yapılandırılmalıdır.”, “Öğretmen yetiştirmede uygulama ağırlıklı, Milli Eğitim uygulamalarıyla paralel bir eğitim sağlanmalı; öğretmen adayları nelerle karşılaşabilecekleri konusunda bilinçlendirilmelidir.” önerileri öğretmenlerin ortaya koydukları önerilerdendir.
- “İlköğretim birinci basamak için, her sınıf düzeyinde branşlaşmış sınıf öğretmenliği oluşturulmalı; beceri derslerinde branş öğretmenleri de etkin bir biçimde görev almalıdır.”, “Eğitim çalışmalarında çevre şartları göz önünde bulundurulmalı; bu şartlardan etkin bir biçimde yararlanılmalıdır.”, “Eğitime daha fazla kaynak ayrılmalıdır.”, “Rehber öğretmenler, her sınıfta haftada en az bir ders saati derse girmeli; okul rehberlik çalışmaları etkin hale getirilmelidir.”, “Tüm okullar tekli öğretime geçirilmelidir.”, “Okulların öncelikli hedefinin eğitim olduğu unutulmamalı ve okullarla ilgili tüm çalışmalar buna göre düzenlenmelidir.”, “Ders kitapları ve materyalleri çocukların ilgi ve düzeylerine uygun olarak, günlük yaşamla ilişkilendirilerek hazırlanmalıdır.”, “Kaynaştırma öğrencileri için okullarda özel alt sınıflar oluşturulmalı; bu sınıflarda özel eğitim alanında uzman

öğretmenler görev almalıdır.” önerileri öğretmenler tarafından belirtilen diğer önerilerdir.

Sonuç olarak, öğretmen görüşlerine göre, ilköğretim birinci basamaktaki öğrenciler temel bilgi, beceri ve değerleri **yeterli** düzeyde kazanmaktadırlar. Öğretmenlere göre en yüksek düzeyde kazandırılabilen bilgi “Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme” bilgisi, en düşük düzeyde kazandırılabilen bilgi ise “Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme” bilgisidir; en yüksek düzeyde kazandırılabilen beceri “Türkçe’yi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma (Türkçe’yi doğru, anlaşılır biçimde konuşma, yazma, etkili dinleme ve duruma uygun konuşma,...vb. beceriler)” becerisi, en düşük düzeyde kazandırılabilen beceri ise “Girişimcilik (Risk alma, yeni fikirlere açık olma, olası eleştirilere ve başarısızlıklara açık olma, kaybetmeyi göze olma,...vb. beceriler)” becerisidir; en yüksek düzeyde kazandırılabilen değer “Aile Birliğine Önem Verme”, en düşük düzeyde kazandırılabilen değer ise “Sorumluluk” değeridir. Ayrıca, yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilerin temel bilgi, beceri ve değerleri kazanma düzeylerine ilişkin görüşlerinin, cinsiyetlerine, meslekteki hizmet sürelerine ya da çalıştıkları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre çok da farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlere göre, ilköğretim birinci basamaktaki öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerlerin yeterince kazandırılmamasının en önemli nedeni, “Öğrenci Velilerinin İlgisiz Olması”; bu temel bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili bir biçimde kazandırılabilmesi yönündeki en önemli öneriyse “Aileler çeşitli eğitim ve seminer çalışmaları yoluyla eğitilmelidir” olmuştur.

4.2. Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın bulguları doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Öneriler, uygulamaya yönelik ve araştırmacılara yönelik olarak iki grupta toplanmıştır.

4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- İlköğretim birinci basamakta öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili bir biçimde kazandırılabilmesi için öncelikle, aileler çeşitli eğitim ve seminer çalışmaları yoluyla eğitilmeli, okul-aile-öğretmen-çevre işbirliği geliştirilmeli; ailelerin ve çevrenin okula güveni ve desteği sağlanmalı, öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak uygulama ağırlıklı öğretim ortamları oluşturulmalı, okulların fiziksel ve sosyal olanakları artırılmalı; öğretmen, derslik, araç-gereç, teknoloji ve destek unsurları açısından yetersizlikleri giderilmeli, ilköğretim programları gereksinimleri karşılayacak biçimde düzenlenmeli; hazırlanan eğitim programlarının en etkin biçimde uygulanması sağlanmalı, okullarda öğrenciler için, kendilerini ve iletişim becerilerini geliştirmelerini sağlayacak, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif aktiviteler düzenlenmeli, eğitimin her basamağında davranış ve değerler eğitimine daha fazla yer verilmelidir.
- İlköğretim birinci basamakta öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin daha etkili bir biçimde kazandırılabilmesine ilişkin olarak, öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerini sağlayacak hizmet-içi eğitim ve seminer çalışmaları artırılmalı; bu çalışmalara belirli oranda katılım zorunlu hale getirilmeli, öğretmenler de eğitimde karar sürecine katılmalı, okullardaki sınıf başına düşen öğrenci sayısı azaltılmalı, bilişsel alana ağırlık veren değerlendirme sisteminden çok, her yönden gelişimi ve yaratıcı düşünmeyi gerektiren değerlendirme sistemine ağırlık verilmeli, öğretmenlerin sosyo-ekonomik durumları ve çalışma koşulları iyileştirilmeli, eğitim çalışmaları çocukların ilgi, yetenek ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak hazırlanmalı, okullarda okul kuralları, disiplin, sınıf tekrarı, ödül ve ceza gibi uygulamalar etkin hale getirilmeli, öğretmenler yeterince rehberlik yapabilecek donanıma sahip hale getirilmeli, öğretim; akıl yürütme, bilimsel düşünme ve değerlendirme etkinliklerinin somut sonuçlarının görülebileceği biçimde yapılandırılmalıdır.

4.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Temel bilgi, beceri ve değerlerin her biri için ayrı ayrı araştırmalar yapılabilir.
- İlköğretim birinci basamaktaki öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerler konusunda nitel bir çalışma yapılabilir.
- İlköğretim ikinci basamak öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin temel bilgi, beceri ve değerleri kazanma düzeyleriyle ilgili nitel ve nicel çalışmalar yapılabilir.

EKLER

<u>EK</u>	<u>Sayfa</u>
1. VERİ TOPLAMA ARACININ OKULLARDA UYGULANABİLMESİNE İLİŞKİN ONAY YAZISI.....	90
2. “ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLKÖĞRETİM BİRİNCİ BASAMAKTAKİ ÖĞRENCİLERİN TEMEL BİLGİ, BECERİ VE DEĞERLERİ KAZANMA DÜZEYLERİ”Nİ BELİRLEME ANKETİ.....	91

EK 1

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
 Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4MEML.4.26.00.02.310 ( )/
 KONU : Anket İzni.

13032006 00910

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü'nün 27.02.2006 tarih ve 1886 sayılı yazısı.

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü ilgi yazısında; Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Aabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek lisans programı öğrencisi Rabia ASLAN KORKUT'un, Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Basamaktaki Öğrencilerin Temel Bilgi, Beceri ve Değerler Kazanma Düzeyleri" başlıklı Yüksek Lisans tezi için Müdürlüğümüze bağlı merkez ilköğretim okullarında görevli sınıf öğretmenleri üzerinde uygulama çalışması yapmak istediği belirtilmektedir.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Aabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek lisans program öğrencisi Rabia ASLAN KORKUT'un, Müdürlüğümüze bağlı merkez ilköğretim okullarında görevli sınıf öğretmenleri üzerinde uygulama çalışma yapma isteği, Müdürlüğümüze bilgi verilince kayıtlı uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

 Ekrem TOKLUCU
 Milli Eğitim Müdürü

OLUR
 13/03/2006
 Ekrem BALLI
 Vali a.
 Vali Yardımcısı

Tel : 239 72 00
 Faks : 239 39 22

E-Posta Adresi : eskisehirmem@meb.gov.tr
 İnternet Adresi : http://eskisehir.meb.gov.tr

EK 2

**ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
İLKÖĞRETİM BİRİNCİ BASAMAKTAKİ ÖĞRENCİLERİN
TEMEL BİLGİ, BECERİ VE DEĞERLERİ KAZANMA DÜZEYLERİ**

ANKET FORMU

**Rabia ASLAN
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü**

Değerli Öğretmenler,

Elinizdeki bu anket formu, ilköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin ilköğretim okullarında kazandırılma düzeyini belirlemeyi amaçlayan bilimsel bir araştırma için düzenlenmiştir.

Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğretmenlik alanındaki kişisel bilgilerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmış olan sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde, ilköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin ilköğretim okullarında kazandırılma düzeyini belirlemek için hazırlanmış olan sorular yer almaktadır. Üçüncü bölümdeki sorular ise kazandırılmadığını düşündüğünüz bilgi, beceri ve değerlerle ilgili görüşlerinizi ve önerilerinizi belirtmeniz için hazırlanmıştır. Sizlerden istenen, anket formunda bulunan maddeleri dikkatli bir biçimde okuyup, size en uygun gelen yanıtı işaretlemenizdir. Yanıtlarınızın doğru ya da yanlış olması söz konusu değildir. Önemli olan, bu yanıtların, ilköğretimin birinci basamağında kazandırılması gereken bilgi, beceri ve değerlerin ilköğretim okullarında kazandırılma düzeyini gerçekçi bir şekilde yansıtmasıdır.

Araştırmada elde edilecek bilgilerin geçerliliği, tamamen sizlerin anket formunu yanıtlarken göstereceğiniz içtenliğe bağlıdır. Toplanan bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacaktır. **Yanıtsız madde bırakmamanızı diler**, göstereceğiniz ilgiye ve katkıya şimdiden teşekkür ederim.

Rabia ASLAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği
Programı Öğrencisi

Tel : 536 498 15 54

E-posta : raslan111@mynet.com

Ek-2 devam

I. BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki sorularla ilgili seçeneklerden size uygun olan şıkkı (X) işareti ile belirtiniz.

1. Cinsiyetiniz:

a. Kadın

b. Erkek

2. Öğretmenlikteki hizmet süreniz:

a. 5 yıl ve altı

b. 6-10 yıl

c. 11-15 yıl

d. 16-20 yıl

e. 21-25 yıl

f. 26 yıl ve üstü

Ek-2 devam

II. BÖLÜM

Aşağıda ilköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerle, becerilerin kapsadığı alt maddeler oluşturulmuştur. Belirtilen temel bilgi, beceri ve değerlerin ilköğretim okullarında ne derece kazandırılabilmesine ilişkin görüşünüzü ilgili maddenin karşısına (X) işareti koyarak belirtiniz.

	Çok yeterli	Yeterli	Yetersiz	Çok yetersiz
TEMEL BİLGİLER				
Bireysel gereksinimlerini karşılama yollarını bilme				
Temel sağlık, temizlik ve beslenme bilgilerini bilme				
Spor kültürüne ilişkin bilgileri bilme				
Çevre ve doğayla ilgili temel bilgileri edinme				
Kazalara karşı tedbirli olmayı bilme				
Afet ve ilkyardımla ilgili temel bilgileri bilme				
Belli başlı toplum kurumlarının görevlerini bilme				
Toplumsal sorunların neler olduğunu bilme				
Demokratik vatandaş davranışlarını bilme				
Ulusal kültürün temel özelliklerini bilme				
Bilimin temel kavramlarını tanıma (değişim, etkileşim, neden-sonuç, değişkenlik, benzerlik, karşılıklı bağımlılık, süreklilik, korunum...vb.)				
Temel matematik bilgilerini bilme				
Dersler arasındaki bilgi, beceri ve değerlere yönelik ilişkileri bilme				
Diğer, ...				

	Çok yeterli	Yeterli	Yetersiz	Çok yetersiz
TEMEL BECERİLER				
Eleştirel-yaratıcı düşünme (Sunulan bilgideki mantıksızlıkları ve yanlış akıl yürütmeleri tanımlama – Yeni fikirler oluşturma ve sıra dışı bağlantılar kurma ...vb. beceriler)				
Araştırma (Bir sorunla ilgili gözlem yapma, tahminde bulunma, veri toplama , düzenleme ve rapor halinde sunma...vb. beceriler)				
İletişim becerileri (Dinleme, anlatım, tartışma, bağlantı kurma, açık fikirli olma, ikna etme, ortak bir amaç etrafında birleşebilme...vb. beceriler)				
Problem çözme (Problemi tanımlama, açıklama, çözüm yolları üretme, en uygun yolu seçme, yardım gereksinimini belirleme, uygun çözüm yolunu uygulama...vb. beceriler)				
Karar verme (Alternatif düşünceler üretme, sonuçlarını düşünme, en uygun kararı verme, kararı uygulama, verdiği kararın sonuçlarını üstlenme...vb. beceriler)				
Bilgi teknolojilerini kullanma (Yönergeye göre bilgisayar kullanma, telefon ve TV ağlarını kullanarak bilgiye ulaşma, teknolojik araç-gereçleri amacına uygun kullanma, yazılı ve sözlü bilgi kaynaklarını kullanma, bilgiyi planlama, toplumda bireylerle görüşebilme...vb beceriler)				
Girişimcilik (Risk alma, yeni fikirlere açık olma, olası eleştirilere ve başarısızlıklara açık olma, kaybetmeyi göze alma...vb. beceriler)				
Türkçe'yi doğru, etkili ve güzel kullanma (Türkçe'yi doğru, anlaşılabilir biçimde konuşma, yazma, etkili dinleme ve duruma uygun konuşma,...vb. beceriler)				
Bilinçli tüketicilik (Tüketici olarak haklarını ve bunları kullanma yollarını bilme, bilinçli tüketiciliğin ayırt edici yönlerini bilme, reklamlar yoluyla isteklerini ihtiyacına ve bütçesine göre doğru yönlendirme...vb. beceriler)				
Çevre bilinci (Yaşadığı çevrenin parçası olduğunu bilme, insan-çevre etkileşimini fark etme, çevreyi koruma, kültürleri tanıma ve kültürel eserleri koruma...vb. beceriler)				

Ek-2 devam

	Çok yeterli	Yeterli	Yetersiz	Çok yetersiz
Zaman ve mekanı doğru algılama (Zaman ölçülerini doğru kullanma, işlerini planlama, yerine uygun davranma, bulunduğu yer ve zamanı tanımlama...vb. beceriler)				
Katılım, işbirliği ve takım çalışması (Başkalarıyla işbirliği içinde çalışabilme, grup arkadaşlarının güçlü ve zayıf yönlerini tanıma, başkalarının düşünce ve davranışlarına saygı gösterme, başkalarına destek olma ve yardıma koşma...vb. beceriler)				
Değişim ve sürekliliği algılama (Yaşamın ve çevrenin sürekliliğini algılama, bazı olay ve olguların değişmediğini, süreklilik gösterdiğini fark etme...vb. beceriler)				
TEMEL DEĞERLER				
Adil olma				
Aile birliğine önem verme				
Bağımsızlık				
Bilimsellik				
Çalışkanlık				
Dayanışma				
Duyarlılık				
Dürüstlük				
Hoşgörü				
Misafirperverlik				
Saygı				
Sevgi				
Sorumluluk				

	Çok yeterli	Yeterli	Yetersiz	Çok yetersiz
TEMEL DEĞERLER				
Temizlik				
Vatanseverlik				
Yardıms severlik				
Sağlıklı olmaya önem verme				

III. BÖLÜM

1. İlköğretimin birinci basamağında öğrencilere kazandırılması gereken temel değer, bilgi ve becerilerin yeterince kazandırılmadığını düşünüyorsanız size göre bunun nedenleri nelerdir? (**Lütfen önemli gördüğünüz maddeleri işaretleyiniz**).

- ( ) a. Okul binasının fiziki açıdan (sınıfların küçük olması, ısı, aydınlatma vb. özellikleri gibi) eğitim-öğretim gereksinimlerini karşılamada yetersiz olması
- ( ) b. Okulun eğitim araç-gereçlerinin yetersiz olması
- ( ) c. Okulun bilgisayar, internet gibi iletişim ve bilgi kaynaklarından yoksun olması
- ( ) d. Okulun kütüphane, laboratuvar, spor salonu, toplantı ve gösteri salonu gibi destek hizmet unsurlarının yetersiz olması
- ( ) e. Öğretmen yeterliklerinin düşük olması
- ( ) f. Okullardaki öğrenci sayısının fazla olması
- ( ) g. Öğrenci velilerinin ilgisiz olması
- ( ) h. Okulun ekonomik olarak yetersiz kalması
- ( ) i. Okulun personel bakımından yetersiz olması (Rehber öğretmen, ölçme ve değerlendirme uzmanı gibi)
- ( ) j. Okul yöneticilerinin ilgisiz olması
- ( ) k. Diğer (Lütfen belirtiniz)

.....

.....

KAYNAKÇA

AÇEV. Web Sitesi. 2005. “Temel Değer, Bilgi, Beceriler”, AÇEV Web Sitesindeki;
<http://www.acev.org/araştırma/yayin/7cokgec.doc> adresinden 03.09.2005

tarihinde alınmıştır.

Açıkgöz, Kamile Ün. **Etkili Öğrenme ve Öğretme**. Dördüncü Baskı. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları, 2003.

Akbaş, Oktay ve Soner M. Özdemir. “Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme”, 2002. **Milli Eğitim Dergisi**. Milli Eğitim Bakanlığı Web Sitesindeki;
<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/155-156/akbas.htm> adresinden, 11.03.2005 tarihinde alınmıştır.

Akman, Yasemin. “İlköğretimde Rehberliğin Yeri ve Önemi”, **Türkiye’de İlköğretim Sempozyumu**. (21-22 Mayıs 1992). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8: 317-320, 1992.

Aktay, Sayım. “İlköğretimin Eğitim ve Öğretim İlkelerinin İlköğretim Okullarında Gerçekleştirilme Düzeyi” (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2005.

AKU. Web Sitesi. 2005. “İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, AKU Web sitesindeki;
<http://www.egitim.aku.edu.tr/method02.htm-164k> adresinden 03/09/2005 tarihinde alınmıştır.

Akyüz, Yahya. **Başlangıçtan 2001’e Türk Eğitim Tarihi**. Genişletilmiş Sekizinci Baskı. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 2001.

Allee, Verna. **The Knowledge Evolution: Expanding Organizational Intelligence**. Boston: Butterworth-Heinemann, 1997.

Altunışık, Remzi, Recai Coşkun, Engin Yıldırım ve Serkan Bayraktaroğlu. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**. Adapazarı: Sakarya Kitabevi, 2001.

Aral, Neriman, Gülen Baran, Şenay Bulut ve Serap Çimen. **Drama**. Birinci Baskı. İstanbul: YA-PA Yayınları, 2000.

Argyris, Chris. **Knowledge for Action: A Guide to Overcoming Barriers to Organizational Change**. San Francisco: Jossey Bass, 1993.

Arı, Ramazan, Ömer Üre ve Hasan Yılmaz. **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi (Eğitimin Psikolojik Temelleri)**. Konya: Mikro Basım-Yayım-Dağıtım, 1998.

Arseven, Ali Doğan. **Alan Araştırma Yöntemi (İlkeler, Teknikler, Örnekler)**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2001.

Arslan, Mehmet. “Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları ve Belli Başlı Özellikleri”, **Milli Eğitim Dergisi**. Milli Eğitim Bakanlığı Web Sitesindeki; <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/146/aslan.htm> adresinden, 04.09.2005 tarihinde alınmıştır.

Artut, Kazım. **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2002.

Bacanlı, Hasan. **Gelişim ve Öğrenme**. Yedinci Baskı. Ankara: Nobel Basımevi, 2003.

Baş, Türker. **Anket: Anket Nasıl Hazırlanır? Anket Nasıl Uygulanır? Anket Nasıl Değerlendirilir?**. İkinci Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2003.

Başaran, İbrahim Ethem. **Türkiye Eğitim Sistemi**. Ankara: Yargıcı Matbaası, 1996.

Bell, Judith. **Doing Your Research Project**. Third Edition. London: Edmondsburry Ltd., 2000.

Bennet, A., and D. Bennet. "Learning as Associative Patterning", **The Journal of Information and Knowledge Management Systems**. Boston: MA, 2006.

Bilen, Mürüvvet. **Plandan Uygulamaya Öğretim**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1999.

Bilgen, H. Nihat. **İlköğretim Okulu Araştırması**. Cilt.1. Milli Eğitim Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü, 1986.

Binbaşoğlu, Cavit. **Eğitim Psikolojisi**. 9. Basım. Ankara: Yargıcı Matbaası, 1995.

Can, Gürhan. "Kişilik Gelişimi (Psikososyal ve Ahlak Gelişimi)", **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**. İkinci Baskı. Editör: Binnur Yeşilyaprak. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2002.

Cırtılı, H. Hüsnü. "İlköğretim", **Cumhuriyet Döneminde Eğitim**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.

Çelenk, Süleyman, Neşe Tertemiz ve Nurdan Kalaycı. **İlköğretim Programları ve Gelişmeler (Program Geliştirme İlke ve Teknikleri Açısından Değerlendirilmesi)**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2000.

Çiftçi, Fehimdar, İlhan Yüksel ve Recep Yıldız. **İlköğretim Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi 8**. İstanbul: Devlet Kitapları Müdürlüğü, 2005.

Demirel, Özcan. **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: 3. Baskı. Pegem-A Yayıncılık, 2000.

Erden, Münire. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları, 1998.

Erden, Münire ve Yasemin Akman. **Eğitim Psikolojisi**. Onuncu Baskı. Ankara: Arkadaş Yayınevi, 1995.

_____. **Gelişim ve Öğrenme**. Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2004.

Ergin, Osman Nuri. **Türk Maarif Tarihi**. Cilt: 5. İstanbul: Eser Matbaası, 1977.

Ergun, Mustafa ve diğerleri. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Ocak Yayınları, 1999.

Ertl, Hubert. “The European Union and Education and Training: An Overview of Policies and Initiatives”, **Implementing European Union Education and Training Policy: A Comparative Study of Issues in Four Member States**. Editor: David Philips and Hubert Ertl. Secaucus: Kluwer Academic Publishers, 2003.

Fidan, Nurettin. **Eğitimde Yeni Kavramlar ve İlkeler**. Ankara: Rehber Yayınevi, 1977.

Fidan, Nurettin. **Eğitim Psikolojisi: Okulda Öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Alkım Yayınevi, 1997.

Fidan, Nurettin ve Münire Erden. **Eğitime Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınevi, 1998.

Gazalcı, Mustafa. **Aydınlanma Sürecinde Sekiz Yıllık Eğitim**. Ankara: Özkan Matbaacılık, 1997.

Gökçe, Erten. “Aktif Öğrenme Sürecine İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri”, **Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 1.1, 2004.

Gözütok, F. Dilek. “Türkiye’de Program Geliştirme Çalışmaları”, 2003. **Milli Eğitim Dergisi**. 160. Milli Eğitim Bakanlığı Web Sitesindeki; <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/160/gozutok.htm>, 05.09.2004 tarihinde alınmıştır.

Gül, Metin ve Muhsin Köktürk. **İlköğretim Türkçe 7**. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 2003.

Gültekin, Mehmet. “Eğitim Sisteminde Bir Kavşak Noktası: İlköğretim İkinci Basamak”, **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 8, Sayı 1-2. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1998.

_____. **Temel Eğitim İkinci Kademe İçin Alternatif Program Modelleri**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1103, 1999.

_____. “Eğitimin Tarihsel Temelleri”, **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1220, 2000.

Gürkan, Tanju ve Erten Gökçe. **Türkiye’de ve Çeşitli Ülkelerde İlköğretim**. Ankara: Siyasal Kitabevi, 1999.

Hesapçıoğlu, Muhsin. **Öğretim İlke ve Yöntemleri: Eğitim Programları ve Öğretim**. İkinci Baskı. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 1992.

İlhan, Ayşe Çakır. “Yaratıcı Düşüncenin Geliştirilmesinde Sanat Eğitiminin Rolü”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Ankara: Kök Yayıncılık, Sayı 19, 2002.

"İlköğretim ve Eğitim Kanunu (222 SK)", **Resmi Gazete**. 14574. 12 Ocak 1961.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. Eğitim-Sen sitesindeki;
<http://www.egitimsen.org.tr/bilgibelge/mufredatdegerlendirme-18-04-2005.html/59k> adresinden, 08.08.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. MEB sitesindeki;
<http://www.geocities.com/Athens/Atrium/6329/1739.htm-57k-Eksonuc> adresinden, 03.09.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. MEB sitesindeki;

<http://www.kentli.org/yasa/ilkogretim.htm-241k> adresinden, 03.09.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. MEB sitesindeki;

<http://www.kentli.org/yasa/1739.htm-146k> adresinden 03.09.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. MEB sitesindeki;

<http://www.uyap.adalet.gov.tr/mevzuat/data/html/505html.69k> adresinden 03.09.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. MEB sitesindeki;

<http://www.iogm.meb.gov.tr/files/io1-5sinifprogramlaritanitim.kit.doc> adresinden; 03.09.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. MEB sitesindeki;

<http://www.programlar.meb.gov.tr/prog-giris/prg-giris.pdf> adresinden; 08.08.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. Eğitim sitesinden;

<http://www.stu.inonu.edu.tr/egesoğlu/derslerim/ilkogretimcocukları.html-135k> adresinden 08.08.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretimde Değer, Bilgi, Beceri”, 2005. Beykent Web sitesindeki;

www.beykent.k.12.tr/ilkedirne/duyuru/yonetmelikilk.htm.192k adresinden 03.09.2005 tarihinde alınmıştır.

“İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.03.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun (4306 SK)”, **Resmi Gazete**. 23084. 18 Ağustos 1997.

“İlköğretim ve Eğitim Kanunu (222 SK)”, **Resmi Gazete**. 14574. 12 Ocak 1961.

“İnsan Hakları Yüksek Komisyonu Web Sitesi. “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi”, 2004. Office of High Commissioner for Human Rights Sitesindeki; <http://www.unhchr.ch/udhr/lang/trk.htm> adresinden; 05.09.2004 tarihinde alınmıştır.

Kağıtçıbaşı, Ç. **İnsan ve İnsanlar**. Onuncu Baskı. İstanbul: Evrim Yayınevi, 2002.

Kaltsounis, Theodore. **Teaching Social Studies in the Elementary School**. New Jersey: Prentice-Hall, 1987, s.101.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler**. Onikinci Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2003.

Kavak, Yüksel. **Dünyada ve Türkiye’de İlköğretim**. Ankara: Pegem Özel Eğitim ve Hizmetler Ltd. Şti., 1997.

Kaya, Yahya Kemal. **İnsan Yetiştirme Düzenimiz**. Geliştirilmiş 3. Basım. Ankara: Erk Basımevi, 1981.

Kocaoluk, Mehmet. Ş. ve Fatma Kocaoluk. **Son Değişiklikleriyle İlköğretimde Temel Mevzuat ve Yönetmelikler**. Tarsus: Kocaoluk Basım ve Yayınevi, 2002.

Konter, Erkut. “Sporda Pratik Hazırlığın Teori ve Pratiği”, **Sporsal Kuram Dizisi**. Ankara: Bağırğan Yayınevi, 1998.

Kuş, Elif. **Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2003.

Kuzgun, Yıldız ve diğerleri. **İlköğretimde Rehberlik**. İkinci Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2000.

Küçükahmet, Leyla. **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. YÖK Kur Tanımına Uygun Olarak Hazırlanmış Gözden Geçirilmiş Onikinci Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2001.

Küçükkaragöz, Hadiye. "Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi", **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**. Dördüncü Baskı. Editör: Binnur Yeşilyaprak. Pegem A Yayınları, 2003.

Külahoğlu, Şermin Önder. "Eğitimin Psikolojik Temelleri", **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2002.

Lockheed, Marlaine E. ve diğerleri. **Improving Primary Education in Developing Countries**. Washington: Oxford University Press, 1991.

Lofthouse, Brenda. **The Study of Primary Education A Source Book Volume 2: The Curriculum**. London: The Falmer Press, 1990.

M.E.B. **İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği**. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1992.

_____. **Millî Eğitim İle İlgili Mevzuat 1.,2.,3. Cilt**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1999.

_____. **2002 Yılı Başında Milli Eğitim**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 2001.

_____. **İlköğretim Programı**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 2004.

_____. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. **İlköğretim 1.-5. Sınıf Programları Tanıtım Kitapçığı**. Ankara: Milli Eğitim Yayınları, 2005.

_____. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. **Yeni İlköğretim Programları ve Yeni Yaklaşımlar**. Ankara: Milli Eğitim Yayınları, 2005.

_____. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. **İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı**. Ankara: Milli Eğitim Yayınları, 2005.

_____. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı**. Ankara: Milli Eğitim Yayınları, 2005.

_____. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı**. Ankara: Milli Eğitim Yayınları, 2005.

_____. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. **İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programı**. Ankara: Milli Eğitim Yayınları, 2005.

_____. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. **İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı**. Ankara: Milli Eğitim Yayınları, 2005.

“Milli Eğitim Temel Kanunu (1739 SK)”, **Resmi Gazete**. 14574. 24 Haziran 1973.

Moore, Kenneth. **Öğretim Becerileri**. Çeviren: Nizamettin Kaya. Editör: Ersin Altıntaş. ?, 2000.

Nonaka, I. And Takeuchi, H. **The Knowledge-Creating Company**. New York: Oxford University Press, Inc., 1995.

Öncül, Remzi. **Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 2000.

Önder, Alev. **Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama**. Birinci Basım. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 1999.

Önsoy, Rıfat. "Cumhuriyetten Bugüne İlk ve Ortaöğretimimiz ve Bazı Meseleleri", **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 6**: 1-23, 1991.

- Özdamar, Kazım. **Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi I.** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1001, 1997.
- Özden, Yüksel. **Öğrenme ve Öğretme.** Dördüncü Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2000.
- Özgüven, İbrahim Ethem. **Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik.** Üçüncü Baskı. Ankara: Sistem Ofset, 2001.
- Özyılmaz, Ömer. “8 Yıllık Kesintisiz Zorunlu Eğitim: Beklentiler, Sorunlar ve Yansımalar”, **Türkiye ve Almanya’da Eğitim Tartışmaları.** Ankara: Hacettepe-Taş Kitapçılık Ltd. Şti., 1998.
- Saban, Ahmet. **Öğrenme-Öğretme Süreci: Yeni Teori ve Yaklaşımlar.** Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2000.
- Sarıalioğlu, Fuat. **İlköğretim Sosyal Bilgiler 7.** İstanbul: Cemre Yayıncılık, 2004.
- Schwenk, Helga. “8 Yıllık Zorunlu Eğitim: Öğretim Programları, Sınıfıçi Etkinliklerin Düzenlenmesi ve Öğretmen Yetiştirme”, **Türkiye ve Almanya’da Eğitim Tartışmaları.** Ankara: Hacettepe-Taş Kitapçılık Ltd. Şti., 1998.
- Senemoğlu, Nuray. **Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya.** Onuncu Baskı. Editör: Zahide Ekemen. Ankara: Gazi Kitabevi, 2004.
- Sever, Sedat. “Anadili Ediniminde Çocuk Kitaplarının İşlevi”, **Çoluk Çocuk Dergisi,** Ankara: Kök Yayıncılık, Sayı 36, 2004.
- Sözer, Ersan. **Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilimlerin Öğretimi.** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1034, 1998.

_____. "Türk Eğitim Sisteminin Yapısı ve İşleyişi", **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Birinci Baskı. Editör: Ersan Sözer. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 1220, 2000.

TDK. Web Sitesi. 2004. "Beceri", Türk Dil Kurumu Web Sitesindeki; <http://www.tdk.gov.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?GeriDon=0&EskiSoz=&kelime=beceri> adresinden, 06.01.2007 tarihinde alınmıştır.

"Temel Değer, Bilgi, Beceriler", 2005. MEB sitesindeki; <http://www.programlar.meb.gov.tr/prog-giris/prg-giris.pdf> adresinden; 03.09.2005 tarihinde alınmıştır.

"Temel Değer, Bilgi, Beceriler", 2005. Manavgat Mem Web Sitesindeki; <http://www.web.ttnet.net.tr/manavgatmem/mebtemel.htm-40k-Eksonuc> adresinden 03.09.2005 tarihinde alınmıştır.

Theodorson, G. A. and A., Theodorson. **A Modern Dictionary of Sociology**. New York: Barnes & Noble, 1979.

Thomas, Norman. "The Aims of Primary Education in Member States of the Council of Europe", **Subject Learning in the Primary Curriculum**. Editör: Patricia Murphy ve diğerleri, London: Biddles Ltd., 1995.

Turgut, M. F. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**. Ankara: Nüve Matbaası, 1992.

Türküm, Sibel. "Bilişsel Gelişim", **Gelişim ve Öğrenme**. Editör: Gürhan Can, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1292, 2001.

_____. "Ergenlik Döneminde Gelişim", **Çocuk Gelişimi ve Psikolojisi**. Dördüncü Baskı. Editör: Esra Ceyhan. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1218, 2004.

Türnüklü, Abbas. “Eğitim Bilimi Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**. Sayı:24, ss:543-559, 2000.

Ural, Ayhan ve İbrahim Kılıç. **Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi**. Birinci Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık, 2005.

Yaşar, Şefik. “Yapısalcı Kuram ve Öğrenme-Öğretme Süreci”, **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 8: 1-2, ss.68-75, 1998.

Yaşar, Şefik, Ersan Sözer ve Mehmet Gültekin. “İlköğretimde Öğrenme-Öğretme Süreci ve Öğretmenin Rolü”, **VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bilimsel Çalışmaları. 01-03 Eylül 1999**. Trabzon, 1999.

Yavuzer, Haluk. **Çocuk Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1999.

Yeşilyaprak, Binnur. **Eğitimde Rehberlik Hizmeti**. Dördüncü Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2002.

Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin Yayınları, 2000.

Yörükoğlu, Atalay. **Çocuk Ruh Sağlığı**. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Zembat, Rengin, Fatma Şahin, Saima Çağlak ve Özgül Polat. “4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri”, **Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Okulöncesi Eğitim, Özel Eğitim**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 1999.